7.

KIS KÉPES BIBLIA

AZ ELEMI ISKOLÁK III—VI. OSZTÁLYA RÉSZÉRE

IRTA

ÉS AZ 1907-IKI PÜSPÖKI TANTERV SZERINT ÁTDOLGOZTA

GERELY JÓZSEF

AZ ESZTERGOMI FŐEGYHÁZMEGYEI HATÓSÁG ENGEDELMÉVEL

TIZENKILENCEDIK KIADÁS

72 fametszetű képpel

BUDAPEST, 1916.

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

Ára 90 fillér.

A könyvkötészeti anyagok nagy hiánya miatt a kötött iskolakönyvek egyelőre csak ilyen puha borítékban jelenhetnek meg. Az iskolakönyvek ily kiállítású megjelenését a vallás- és közoktatási miniszterium is jóváhagyta.

Főpásztori elrendelések,

melyekben a «Kis Képes Biblia» már első megjelenése után részesült.

5033. sz.
1897. VIII. 5.

«... **Elrendelem**, hogy a székesfővárosi iskolák megfelelő osztályaiban a Gerely-féle «Kis Képes Biblia» használtassék.»

Kolos *m. k.*,
bibornok-hercegprimás, esztergomi érsek.

2785. sz.
1897. IX. 25.

«Gerely József, székesfővárosi hitoktató által szerkesztett «Kis Képes Biblia, vagyis az üdvösség története» cimű munkát ... tankönyvül az egyházmegyém területére ezennel **kötelezőleg elrendelem** ...»

Kornél *s. k.*,
szombathelyi püspök.

625. sz.
1898. VII. 20.

«Már évtizedek óta újra meg újra fölhangzik a panasz, hogy hittankönyveink, főleg az elemi népiskolákban használatos katekizmusok és bibliai történetek nem felelnek meg a haladottabb pedagógiai és a módszeres katechetika követelményeinek, sőt nehézkes és sok helyütt magyartalan nyelvezetük által nem csekély mértékben akadályozzák az eredményes tanítást és szent hitünk tanainak alapos elsajátítását.

Ennek az oly régóta vajudó hittani tankönyvkérdésnek bibliai részét — sőt az első két osztályban a katekizmus-kérdést is — igen sikeresen oldja meg Gerely József székesfővárosi hitoktatónak «Kis Képes Biblia» cimű és a népiskolák I—II. és III—V. osztályai számára írt tankönyve, mely tananyagában a legújabb püspöki tanterv utasításait követi és hazánk iskolai viszonyaihoz alkalmazkodik.

E tankönyv valóban megérdemli az egyhangú és szinte szokatlan dicséreteket, melyekben az ország illetékes szakférfiai és mindazok, akik a könyvet már használták, részesítették, úgy belső tartalma és módszere, valamint technikai kiállítása, különösen az előadottakat kiválóan szemléltető, a gyermek lelkét megragadó, ízlését nemesítő, szépérzékét fejlesztő képei révén. Nyelvezete egyszerű, világos, magyaros és a gyermeki értelem fölfogóképességének megfelelő.

A magyar eredeti után egy **német fordítás** is készülvén, a hitoktatás fontos érdekeit kiválóan előmozdítani vélem, midőn ezennel **elrendelem**, hogy az egyházmegyém területén lévő népiskolák megfelelő osztályaiban a jövő tanévtől kezdve az eddig használt tankönyvek helyett a Gerely-féle «Kis Képes Biblia» használtassék tankönyvül.»

Sándor *s. k.*,
csanádi püspök.

2075. sz.
1898. VIII. 23.

«Hittanításunk szent ügyét előmozdítandó, az eredményesebb oktatás érdekében **elrendelem**, hogy az egyházmegyém területén lévő elemi népiskolák megfelelő osztályaiba Gerely Józsefnek «Kis Képes Biblia» cimű és az elemi iskolák I—II. és III—V. osztályai számára jelesen megírt és szép képekkel bővelkedő tankönyve fokozatosan bevezettessék és használtassék.»

Zsigmond *s. k.*,
kassai püspök.

3627. sz.
1898. VIII. 23.

«Gerely József Kis Képes Bibliáját az iskolák használatára **elfogadtam és utasítom** az iskolaszéki elnököket, hogy ezen tankönyv kisebb kiadását az elemi iskolák I. és II. osztályában használják a szerző által jelzett felosztással, úgy hogy az eddig használt küön katekizmus mellőzhető legyen; a nagyobb kiadás pedig a III—V. osztályok tananyagát képezze, szintén a szerző fölosztása szerint...»

Constantin *s. k.*,
váci püspök.

1097. sz.
1898. IX. 18.

«Az egyházi lapokban több izben szó volt Gerely József, székesfővárosi hitelemző «Kis Képes Biblia» cimű munkájáról, szó volt pedig dicsérőleg és ajánlólag ...

.... Az iskolaév megkezdetvén, a könyvek pedig már eleve beszereztetvén, részemről csak a jövő évre szólandó **elrendelést** adok ki. Addig is üdvös lesz a könyvecskéket a Szent-István-Társulattól megszerezni és megismerkedni velök.»

János *s. k.*,
győri püspök.

892. sz.
1899. VI. 30.

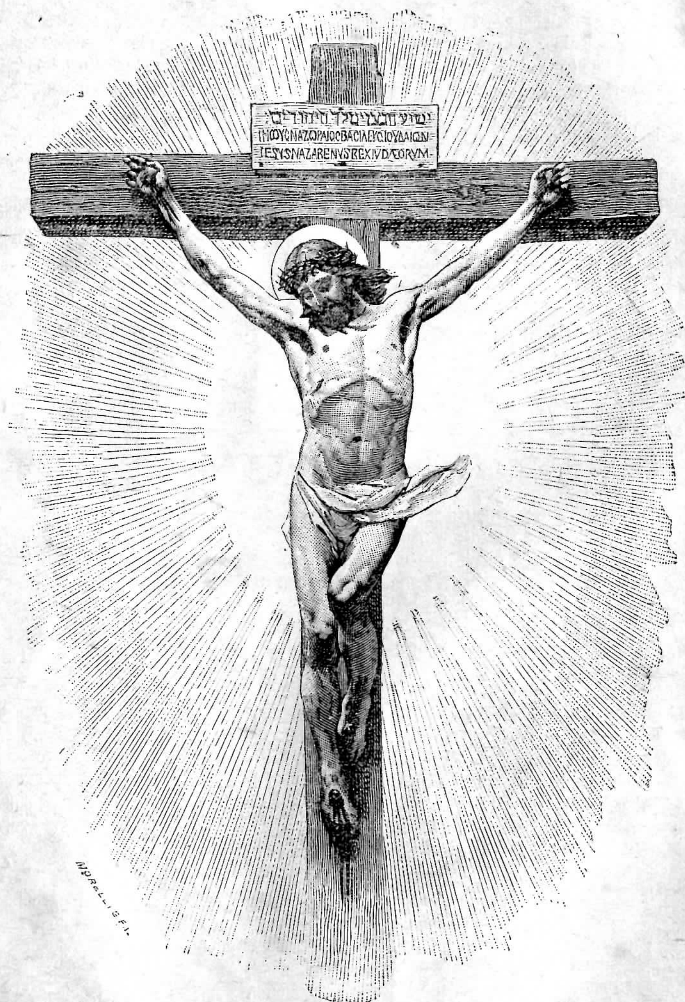
«A hitoktatás szent ügyének előmozdítása és az eredményesebb oktatás érdekében **elrendelem**, hogy az egyházmegyém területén lévő elemi népiskolák megfelelő osztályaiba Gerely Józsefnek «Kis Képes Biblia» cimű és az elemi iskolák I—II. és III—V. osztályai számára jelesen megírt és szép képekkel bővelkedő tankönyve fokozatosan bevezettessék és használtassék. A tankönyv a Szent-István-Társulat kiadása és tulajdona és kapható ugyanott.»

Károly *s. k.*,
veszprémi püspök.

2256. sz.
1907. VII. 15.

... «**Kötelezőleg elrendelem**, hogy az átdolgozott Katekizmus egyházmegyém összes népiskoláiban fokozatosan bevezettessék ... bibliai tankönyvül pedig a Gerely-féle «*Kis Képes Biblia*» használandó...»

Károly Emánuel *s. k.*,
váci püspök.

«Kereszten az üdvösségünk!»

KIS KÉPES BIBLIA

AZ ELEMI ISKOLÁK III–VI. OSZTÁLYA RÉSZÉRE

IRTA

ÉS AZ 1907-IKI PÜSPÖKI TANTERV SZERINT ÁTDOLGOZTA

GERELY JÓZSEF

AZ ESZTERGOMI FŐEGYHÁZMEGYEI HATÓSÁG ENGEDELMÉVEL

TIZENKILENCEDIK KIADÁS

72 fametszetü képpel

A SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT KIADÁSA

1916.

Nihil obstat.

Dr. Desiderius Bita,
censor.

Nr. 113/1914.

Imprimatur.

Strigonii, die 7 Jan. 1914.

Ludovicus Rajner,
Episcopus, Vicarius gen.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

AZ ÜDVÖSSÉG TÖRTÉNETE.

I. A világ teremtésétől Jézus Krisztus születéséig.

(Ó-szövetség.)

1. Isten megteremti a világot és annak lakóit.

1. Isten a világot (azaz mindent, ami van) csupán akaratával *semmiből* teremtette. Azt akarta, hogy *legyen* és meglett minden. Igy jött létre az ég és a föld, a nap, hold és csillagok, az állatok és a növények, az angyalok és az emberek. Mindez *hat nap* alatt történt. A hetedik napot *megszentelé* Isten és megszünt újat teremteni.

Ezzel példát adott nekünk, hogy mi is minden héten csak hat napon dolgozzunk és a hetediket Isten tiszteletére szenteljük.

2. A látható világon kívül Isten *láthatatlan* világot is teremtett. E láthatatlan teremtménynek az *angyalok,* azaz *lelkek,* kiknek értelmük és akaratuk van, de testük nincsen. Eleinte mind jók voltak, de aztán sokan közülök *kevélyek* lettek és nem akartak engedelmeskedni Istennek. Azonban *Mihály* főangyal legyőzte a rossz angyalokat és a mennyországból a pokolba taszította őket. Ezek a

gonosz lelkek, más szóval *ördögök,* kiknek feje a *sátán.*

A sátán *gyűlöli* Istent és *irigykedik* az emberre. És azért mindent elkövet, hogy m. is vétkezzünk és a pokolba jussunk.

3. Isten az embert a hatodik napon alkotta, mondván: «Alkossunk embert a mi képünkre és hasonlatosságunkra, hogy uralkodjék az egész föld fölött».

És földből *testet* alkotott s halhatatlan *lelket* lehelt belé és megvolt az *első ember,* kinek neve *Ádám.*

Isten Ádámot a *paradicsomba* helyezte. A paradicsom egy gyönyörű szép kert volt, tele a legszebb virágokkal, gyümölcsfákkal és állatokkal. A kert közepén állt az *élet fája* és a *jó és rossz tudásának fája.* Ádám azonban egészen egyedül volt. Nem volt hozzá hasonló embertársa, akivel beszélhetett volna. Azért Isten álmot bocsátott reá, kivette egyik oldalcsontját és alkotott belőle egy társat. Ez volt az *első asszony,* Ádám felesége, kinek neve *Éva.*

Isten ezután megáldotta az első emberpárt és mondá:

— Sokasodjatok és töltsétek be a földet.

Ádám és Évát az emberek ősszüleinek nevezzük.

2. Ősszüleink bűne és bünhődése.

1. Ádám és Éva a paradicsomban igen boldogok voltak. Megvolt mindenük, betegség nem bántotta őket. Isten szerette őket, mert *ártatlanok* voltak (mint a *jó* angyalok) és a rosszat nem ismerték. És, ha ártatlanok maradtak volna, sohasem

kellett volna meghalniok, hanem testestül-lelkestül a mennyországba kerültek volna.

2. Isten ki akarta próbálni az első emberek engedelmességét. Így szólt tehát Ádámhoz:

— E kertnek minden fájáról ehettek. De a *jó és rossz tudásának fájáról, mely a kertnek a közepén áll, ne egyetek.* Mert ha arról is esztek, *vége lesz boldogságtoknak és meg fogtok halni.*

3. Az Isten tilalma könnyű volt, de az első emberek mégsem tartották meg. Történt, hogy Éva a kertben sétált. Kiváncsiságból odament a tiltott fához és nézegette azt. A fán azonban ott volt az *ördög* kígyó alakjában. Az irígy ördög el akarta csábítani Évát s azért így szólott hozzá:

— Miért nem esztek e fának gyümölcséből?

Éva erre ezt mondá:

— Megtiltotta Isten. Ha eszünk belőle, meg találunk halni.

A ravasz kígyó így felelt:

— Dehogy haltok meg. Söt inkább, ha esztek belőle, olyanok lesztek, mint az Isten. Tudni fogtok mindent.

Ez a beszéd tetszett Évának. A gyümölcs szép volt. Engedett tehát és — leszakított egy gyümölcsöt és evett belőle. Adott Ádámnak és az is evett belőle.

Ősszüleink ekkor *nagy bűnt* követtek el, mert engedetlenek voltak és megszegték Isten tilalmát. Jobban hittek az ördögnek, mint a jóságos Istennek.

4. A bün után nagy *szégyen és félelem* szállta meg az első két embert. Fügefalevelekkel takarták be testüket és remegve elbújtak. De hiába, mert az *Isten mindent tud és mindent lát.* És így szólott Ádámhoz:

— Ádám! Ügy-e, ettél arról a fáról, melyről megtiltottam, hogy egyél!

Ádám így felelt:

— Az *asszony* adott nekem a fáról és én — ettem.

Mondá Isten az asszonynak:

— Miért cselekedted ezt?

Éva így felelt:

— A *kígyó* csalt meg engem és én — ettem. *Egyik sem* akart hibás lenni. Mivel azonban *mindnyájan* hibásak voltak, az Úristen megbüntette mind a hármat.

Az Úr először a csábító *kígyót* átkozta meg e szavakkal:

— Mivel ezt tetted, légy átkozott a föld minden állata között! Mellen csúszva másszál és a földet egyed!

A kígyó alakjában rejtőző *ördöghöz* pedig így szólott: — Ellenségeskedést vetek közéd és az asszony közé, a te ivadékod és az ő ivadéka közé; *ő fejedet fogja eltiporni,* te pedig sarka után leselkedel.

Az *asszonynak* ezt mondá:

— Legyen sok bajod a gyermekeiddel és légy férjednek hatalma alatt!

A *férfihez* így szólott:

— Megátkozom a földet miattad. Arcod verejtékével eszed a kenyeredet, míg visszatérsz a földbe, amelyből vettelek. *Mert por vagy és porrá leszel.*

Isten ezután Ádámot és Évát bőrruhába öltöztette és kikergette őket a paradicsomból. A kert bejáratához pedig angyalokat állított, kiknek tüzes kard volt kezükben, hogy az élet fáját őrizzék.

Ádám és Éva kiűzetnek a paradicsomból.

5. Az első bün után megszünt az embereknek boldogsága. Kiestek Isten kegyelméből, megismerték a rosszat és meg kellett halniok. A mennyország bezáródott előttük és helyette megnyilott a — *pokol.*

Mivel az első emberpártól származik az egész emberiség, Ádám és Éva büne s büntetése *átered,* vagyis átmegy minden egyes emberre, úgy hogy *mindenki* már ezzel az *áteredő bünnel* és büntetéssel születik. Így tehát nemcsak ősszüleink, hanem a tőlük származó egész emberiség elvesztette az Istennek megszentelő malasztját. Már pedig *Isten malasztja nélkül senki sem üdvözülhet.*

6. Isten azonban vég nélkül *irgalmas* és *jó.* Megsajnálta a bünbe esett embert és megigérte Ádám és Évának, hogy majd *egykor Megváltó fog születni, az Üdvözítő Jézus,* ki bennünket megszabadít a büntől és a pokoltól s aki újra megnyitja a mennyországot számunkra.

Ádám *előképe* volt Krisztusnak. Mert Ádám földi, Krisztus mennyei ember. Ádám fogadott, Krisztus valóságos fia Istennek. Ádám a paradicsomba helyezve engedetlen, Krisztus az átokkal sújtott földre szállva engedelmes mindhalálig. Ádám bűnbe sodorta, Krisztus igazzá tette az embereket: Ádámtól a halál, Krisztustól az élet és feltámadás. Az Ádám miatt kikergetett embereket Krisztus révén ismét befogadják a paradicsomba.

3. Káin és Ábel.

1. A paradicsomból kiűzött emberek magukra voltak hagyatva. Nehéz és fáradságos munkával kellett maguknak ételt, ruhát szerezniök és lakóhelyet készíteniök.

Az első emberpárnak sok gyermeke volt. A legidősebb két fiú volt: *Káin* és *Ábel.* Káin a földet

mívelte, Ábel pedig a nyájat őrizte; Káin rossz volt, Ábel pedig jó.

Káin és Ábel áldozatot* akartak bemutatni Istennek. Káin, mint földmíves, gabonát, Ábel pedig, a pásztor, bárányt tett az oltárra. A jó Ábel ájtatosan mutatta be áldozatát — Káin azonban üres szívvel és hit nélkül áldozott az Istennek. Azért Ábel áldozata kedves volt az Úr előtt, de Káin áldozatára nem tekintett.

Ezért Káin *irígy* lett és megharagudott öccsére. Isten *megintette* Káint, mondván:

— Miért haragszol, Káin? Ha jót teszel, jutalmat nyersz, ha pedig rosszat teszel, mindjárt elér a büntetés. Győzd le tehát a rosszindulatot!

Káin azonban nem hallgatott az Úr szavára. Egy alkalommal így szólt öccséhez:

— Jer, menjünk együtt a mezőre.

A jó Ábel vele ment. De a mezőn Káin rátámadt öccsére és *agyonütötte* őt.

3. Az igazságos Isten büntetése nem maradt el. Az Úristen előhívta Káint és így szólt le hozzá:

— Mit tettél, Káin!? Öcséd vérének szava fölkiált hozzám a földről. Átkozott légy azért és bujdosó egész életedre!

Káin erre kétségbeesetten kiáltá:

— Nagyobb az én gonoszságom, hogysem bocsánatot érdemeljek!

És ezentúl félve bujdosott az emberek elől.

* Az embernek mindene Istentől van, mert *minden jó Istentől jön.* Ezért az ember *imádással* és *hálával* tartozik Istennek. Az első emberek azzal mutatták meg imádásukat és hálájukat, hogy terméseiknek legjavát Isten tiszteletére elégették. Ennek *áldozat* a neve.

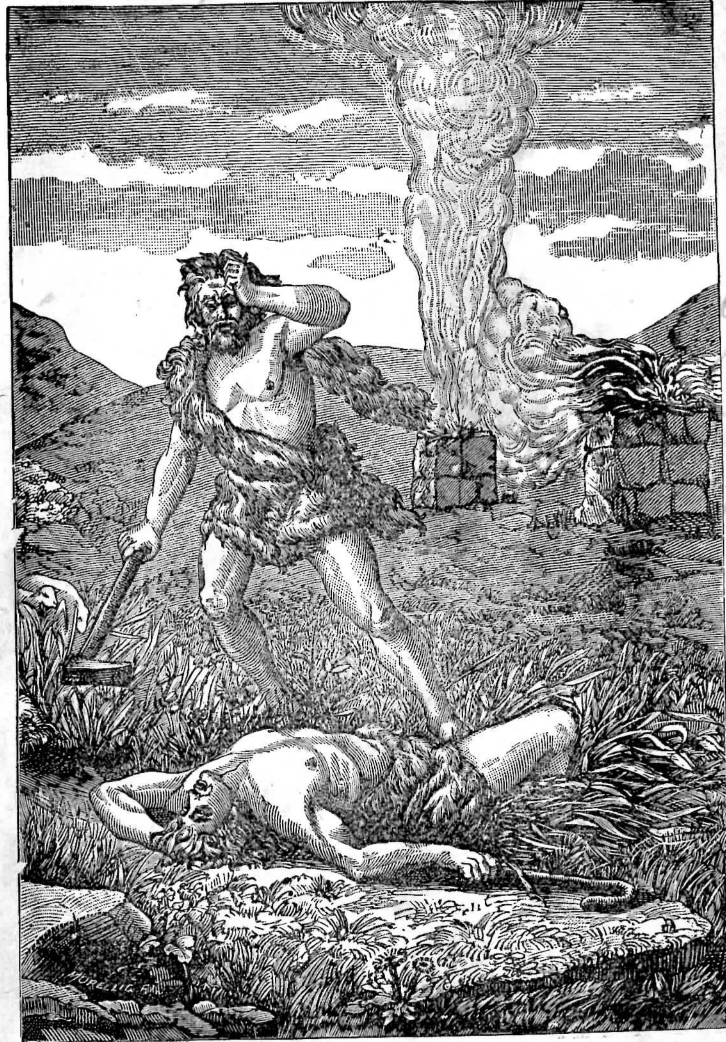
Ábel, a jó pásztor, akit saját testvére irígységből megölt s akinek vére bosszúért kiált az égbe — *előképe* volt *Jézusnak,* a «jó pásztornak», akit saját népe irígységből keresztre feszített és akinek vére bocsánatért esedezik az égben.

4. Noé és a vízözön.

1. Ádám igen sokáig élt és azután meghalt A tőle származott emberek szintén soká éltek és megsokasodtak, de napról-napra rosszabbak lettek és Istennel nem törődtek. Az Úr sokáig eltűrte az embereknek gonoszságát és várta, hogy megjavuljanak. Mert az Isten vég nélkül türelmes és irgalmas. De az emberek *nem akartak* megjavulni. Ekkor Isten elhatározta, hogy *elpusztítja* víz által az összes embereket. Mert az Isten gyülöli a rosszat.

2. De volt mégis a földön néhány istenes, jó ember, tudniillik: *Noé* és családja. A jó Isten nem akarta őket is elpusztítani. Azért megparancsolta Noénak, hogy építsen fából egy roppant nagy *bárkát,* melyben ő és családja, meg minden állatból egy pár jól elférhetnek. Noé száz évig dolgozott a bárkán. Gyakran intette az embereket, hogy javuljanak meg. De ezek nem hallgattak szavára. Midőn a bárka végre elkészült, Noé beszállott családjával és az állatokkal együtt.

3. Nemsokára megeredt az eső. Negyven nap és negyven éjjel szünet nélkül ömlött a víz, úgy hogy még a legmagasabb hegyek is víz alá kerültek. Az emberek és a szárazföldi állatok mind elpusztultak. Noé bárkája azonban nyugodtan úszott a vizen és így a bárka lakóit nem érte semmi baj. Végre megszünt az eső és a víz apadni kezdett.

Káin megöli öccsét, Ábelt

A bárka ekkor megállott egy hegyen. Midőn Noé látta, hogy a föld már száraz, kiszállott a bárkából, (melyben egy évig lakott) és kiereszté az állatokat. Azután hálából *áldozatot* mutatott be Istennek. S az Úristen megigérte, hogy *nem lesz többé vízözön* és meghagyta, hogy ennek jele a *szivárvány* legyen.

Az Isten rendeletére épült egyetlenegy *bárka,* mely a borzasztó vízözönben sem sülyedt el és mely megmentette lakóinak életét — *előképe* volt az isteni rendelés szerint alapított, egyetlenegy *anyaszentegyháznak,* melyen az üldözéseknek özöne sem tud erőt venni és mely megmenti hű tagjainak örök életét.

4. *(Noé fiai.)* A vízözön után Noé ismét hozzálátott a föld munkálásához és szőlőt is termelt. Az érett szőlőfürtökből azután bort készített. Nem ismervén azonban a bornak erejét, annyit ivott belőle, hogy elkábult és mámorosan, rendetlenül feküdt sátorában. Mikor három fiának egyike, *Kám,* ezt meglátta, testvéreihez sietett és elmondotta nekik. De testvérei: *Szem* és *Jáfet* tiszteletttudók voltak és elfordulva betakarták atyjukat. Mikor Noé fölébredt és megtudta Kám tiszteletlenségét, megátkozta Kám nemzetségét; másik két fiára ellenben áldást mondott.

Szem nemzetségéből származott Ábrahám és ennek utódai: a *héber* nép, majd az izraeliták, kiknek egyik törzséből származott az Üdvözítő. Jáfet nemzetségéből valók az európai népek; Kám utódai pedig az afrikaiak.

5. *(A bábeli torony és a nyelvzavar.)* Az emberek a vízözön után újra megsokasodtak, de egyúttal gonoszak is lettek. Kevélységük annyira ment, hogy így szóltak egymáshoz:

— Jertek, építsünk egy olyan *tornyot,* mely egész az égig érjen és tegyük ezzel híressé a nevünket! Hozzá is fogtak a toronyépítéshez *Bábel* nevü város mellett, Isten azonban megbüntette kevélységüket, mert *összezavarta nyelvüket,* úgy hogy mind-

A vízözön.

egyik más nyelven beszélt. Így nem tudták egymást szavát megérteni, az építést abba kellett hagyniok és elszéledtek a földön.

5. Ábrahámnak, az izraeliták ősatyjának története.

1. *(Ábrahám Kánaánba költözik.)* Az emberek gonoszsága folyton nagyobb lett. Az egy, igaz Isten helyett *teremtett dolgokat:* a napot, holdat, csillagokat és állatokat imádták. Sőt kőből és fából faragtak maguknak mindenféle alakokat, úgynevezett *bálványokat.* És ezeket imádták ők, mondván: *Ezek* a mi isteneink.

A bálványimádó pogányok között lakott egy istenfélő férfiú, kit *Ábrahámnak* hívtak. Az Úristen különösen szerette őt, mert jószivü, istenfélő és engedelmes volt.

Az Úirsten nem akarta, hogy Ábrahám ama gonosz, istentelen emberek között maradjon. Igy szólt tehát hozzá:

— Költözzél el hazádból és menj arra a földre, amelyet én megmutatok neked.

Ábrahám engedelmeskedett és háznépével meg unokaöccsével, *Lóttal* együtt egy más országba költözött, melynek *Kánaán* volt a neve. Itt ismét megjelent előtte az Úr és *igéretet* tett neki e szavakkal:

— Ime, ezt az egész földet, amelyet látsz, neked adom és a népnek, amely tetőled származik.

Ábrahám tehát ezentúl Kánaán földjén lakott, melyet *Igéret-földjének* is neveznek.

2. *(Ábrahám békeszeretete.)* Ábrahámnak is, meg Lótnak is sok cseléde, csordája meg nyája volt. A legelő azonban nem volt elég és ezért Lót pásztorai veszekedtek Ábrahám pásztoraival. Ekkor Ábrahám így szólt Lóthoz:

— Kérlek, ne legyen veszekedés közöttünk, hiszen atyafiak vagyunk. Ime, előtted az egész föld, ha balra mész, én jobbra tartok, ha jobbra akarsz, én balra megyek,

Békésen elváltak tehát és Lót Szodomába ment lakni.

3. *(Ábrahám önzetlensége.)* Történt ezek után, hogy ellenségek támadtak *Szodoma* és *Gomorra* városokra és elrabolták belőlük mindent. Elhurcolták Lótot is mindenestül. Mihelyt Ábrahám ennek hírét vette, fegyveres szolgáival rögtön utánuk sietett, reájuk rohant és megvervén őket, kiszabadította Lótot mindenestől. Szodoma királya hálából a zsákmányt Ábrahámnak akarta adni, de az önzetlen Ábrahám nem fogadott el semmit. Eléje ment *Melkiszedek* is, aki Sálem királya és a fölséges Isten papja volt, és *kenyeret* meg *bort* hozván áldozatul, áldást mondott reája.

Melkiszedek (magyarul annyi, mint: Igazság királya) neve, királysága, papsága és vérontás nélkül való áldozata révén *előképe* volt Jézusnak.

4. *(Ábrahám vendégszeretete.)* Ábrahám egy forró délben sátora előtt ült egy fának árnyékában. Mikor föltekintett, három férfiút látott közeledni. (Az Úr volt és két angyala.) Ábrahám rögtön eléjük futott, meghajtotta magát és mondá:

— Uram! ne mellőzd el szolgádat; hanem hozok egy kevés vizet és megmosom lábaitokat, és pihenjetek meg a fa alatt; és hozok egy kis cipót, hogy megerősödjetek. Azután tovább mehettek.

A három utas letelepedett, Ábrahám pedig jól megvendégelte és kiszolgálta őket.

5. *(Ábrahám felebaráti szeretete.)* Az Úr és két angyala Szodoma felé mentek. Ábrahám elkisérte őket egy darabig. Az Úr ezalatt kijelenté, hogy megelégelte már Szodoma és Gomorra lakóinak égbekiáltó vétkeit s ezért elpusztítja őket. A két angyal tovább ment. Ábrahám azonban tisztelettel az Úr elé lépett és kérdé:

— Vajjon az istentelenekkel együtt az *igazakat* is elpusztítod? Ha ötven igaz akad Szodomában, nem kegyelmeznél meg érettük az egész városnak?

— Ha ötven igazat találok — felelt az Úr — megkegyelmezek az egész városnak.

Ábrahám nagy alázattal így folytatá:

— Ó Uram! ha negyvenöt lesz, eltörlöd-e a várost?

— Nem törlöm el — felelt az Úr.

Ábrahám tovább kért:

— Ne haragudjál, Uram! De, ha csak negyvenet találsz, mit cselekszel?

— Nem törlöm el — felelt az Úr.

Igy esedezett a jószivű Ábrahám mindaddig, míg az Úr meg nem igérte, hogy *tíz* igazért is megkegyelmez a városnak. Ekkor az Úr távozott, Ábrahám pedig hazatért.

Szodomában azonban nem akadt tíz igaz sem. Az Úr tehát kénköves tűzesőt bocsátott a két városra. Minden elpusztult. Egyedül Lót és családja menekült meg. A két angyal meghagyta nekik, hogy fussanak, de hátra ne tekintsenek. Lót felesége azonban hátra tekintett és büntetésül *sóoszloppá* változott.

6. *(Ábrahám engedelmessége.)* Ábrahámnak száz esztendős koráig nem volt fia. Ekkor végre fia született, kinek *Izsák* lett a neve. Izsák szelid, jó fiú volt. Apja nagyon szerette őt.

Midőn Izsák nagy lett, Isten ki akarta próbálni Ábrahám hitét és engedelmességét. Megparancsolta neki, hogy menjen föl egy hegyre és *áldozza föl ott fiát.* Ábrahám engedelmessége és a hite olyan nagy volt, hogy *egyetlen* fiát, akit igen nagyon *szeretett,* rögtön kész volt föláldozni Istennek. Fölment Izsákkal a hegyre, kiválasztott egy sziklát oltárnak és reá rakta a tüzifát. Aztán megkötözte Izsákot és elővette kését, hogy leszúrja a fiát. Izsák szeliden tűrt mindent. De e percben ott termett az Úr angyala és tudtára adta, hogy Isten csak próbára akarta őt tenni, ne bántsa tehát fiát.

Ezalatt egy kos szarvaival a közeli bokornak ágaiba akadt. Ábrahám észrevette az állatot, megfogta és fiáért föláldozta az Úrnak.

Lót menekül Szodomából.

Izsák, atyjának szeretett fia, ki maga vitte vállain az áldozati fát és aki kész volt életét adni Istenért, — *előképe* volt *Jézusnak,* az Úristen egyszülött fiának, aki maga vitte vállain a keresztfát s ki önként áldozta föl életét az emberekért.

7. *(Isten megújítja igéretét a Megváltóról.)* Ábrahám nagy hitét és engedelmességét az Úristen megjutalmazta. Megigérte Ábrahámnak, hogy *ő benne fogja megáldani a föld minden népét,* azaz, hogy Ábrahám nemzetségéből fog egykor születni a világnak Megváltója.

6. Jákob (Izrael) története.

1. *(Ézsau és Jákob.)* Izsák negyvenéves korában feleségül vette *Rebekkát,* a haráni Lábán hugát. Izsák sokszor imádkozott Istenhez, hogy adjon nekik gyermeket, de az Úr csak húsz év mulva teljesítette kérését. Ekkor két fiúk született: *Ézsau* és *Jákob.* A szőrös testű s durva Ézsau vadász és földmívelő lett, a szelid Jákob pedig pásztor. Izsák Ézsaut szerette, Rebekka pedig Jákokot.

2. *(Ézsau eladja elsőszülöttségi jogát.)* Régi időben az elsőszülött kapta atyjának utolsó áldását és az atya halála után ő lett a család feje (a pátriárka). Mivel Ézsau született elsőnek, övé lett az elsőszülöttség joga. Egy napon Ézsau nagy fáradtan jött haza a mezőről. Jákob épen lencsét főzött. Mikor Ézsau a lencsét meglátta, így szólt öccséhez:

— Adj nekem e főzelékből, mert igen éhes vagyok.

Jákob így felelt:

— Add érte elsőszülöttségedet.

Izsák feláldozása.

És Ézsau eladta elsőszülöttségének jogát — egy tál lencséért.

3. *(Jákob elnyeri az elsőszülött áldását.)* Az öregségében megvakult Izsák egy napon így szólt öregebbik fiához, Ézsauhoz:

— Látod, fiam, hogy megvénültem és nem tudom halálom napját; menj ki tehát vadászni és a vadat, amelyet elejtesz, készítsd el kedvem szerint, hogy egyem belőle. És én majd megáldalak.

Ézsau elment. Rebekka azonban hallotta Izsák szavait és rábeszélte Jákobot, hogy előzze meg bátyját. Jákob beleegyezett. Rebekka tehát leölt két kis gidát és elkészítette vadhús gyanánt. Jákobot Ézsau ruháiba öltöztette, nyakát és karjait pedig betakarta a gidák sima szőrű bőrével. Jákob ezután bevitte az ételt atyjához és így szólt:

— Én vagyok a te első szülötted. Úgy tettem, amint parancsoltad. Egyél tehát és áldj meg engem.

Izsák magához szólítván fiát és megtapogatván őt, mondá:

— A hang ugyan Jákob hangja, de a kezek Ézsau kezei.

És Izsák megáldotta Jákobot.

Alig ment ki Jákob, már jött Ézsau is a vadpecsenyével; de hiába, mert áldását már az öccse kapta meg. Ezért Ézsau nagyon megharagudott és meg akarta ölni öccsét. Jákob azonban anyja tanácsára Háránba futott nagybátyjához, Lábánhoz.

4. *(Jákob látomása.)* Jákob útközben a mezőn hált. Egy követ tett a feje alá s így aludt. Álmában látott egy lajtorját, mely a földön állott, de teteje az eget érte és Isten angyalai föl s alá jártak rajta.

Jákob elnyeri atyjának áldását.

A lajtorja végénél állott az Úr. És az Úr megigérte Jákobnak, hogy *az ő nemzetségéből fog származni a Megváltó.* Reggel Jákob megjelölte e helyet kővel, olajat öntött reá és elnevezte *Bét-El*-nek, azaz Isten-házának.

5. *(Ezsau és Jákob kibékülnek.)* Jákob 20 évig hüségesen és nagy szorgalommal szolgált Lábánnál, aki hozzáadta leányát feleségül. E hosszú pásztorkodás alatt Jákob nagyon meggazdagodott és igen sok cseléde, nyája, szamara és tevéje volt. A 20 év elteltével végre egybeszedte mindenét és útnak indult szülőföldje felé. Útközben látomása volt, melyben az Úr az *Izrael* nevet adta neki. Jákob ezután követeket küldött Ezsauhoz, hogy kiengesztelje őt. De Ézsau már nem tartott szivében haragot, hanem barátságosan öccse elé sietett. A találkozásnál Ézsau sírva borult Jákob nyakába és a két testvér kibékült.

7. József története.

1. *(József és bátyjai.)* Jákob pátriárkának *tizenkét* fia volt. A 11-iket *Józsefnek* hívták. Jákob nagyon szerette őt és igen szép, tarka köntöst csináltatott neki. Testvérei ezért irigykedtek reá. József 16 éves korában már bátyjaival együtt őrizte a nyájakat. Egyszer testvérei valami nagy rosszat tettek és József ezt elmondta atyjának. Testvérei ezért meggyülölték őt.

[Történt az is, hogy Józsefnek különös álma volt. El akarta mondani bátyjainak s ezért így szólott hozzájuk:

— **Halljátok, mit álmodtam! Kévét kötöttünk a szántó-**

Jákob látomása.

földön. Az én kévém fölegyenesedett és megállott, a ti kévéitek pedig meghajoltak az én kévém előtt.

Bátyjai erre ezt mondták:

— Talán bizony királyunk akarsz lenni?

És még jobban irígykedtek és gyűlölték őt.]

2. *(Józsefet bátyjai eladják.)* Egy napon Jákob előhívta József fiát és így szólt hozzá:

— Testvéreid a juhokat legeltetik. Menj el hozzájuk és nézd meg, vajjon rendben van-e minden.

József engedelmeskedett. Bátyjai már messziről meglátták őt és így szóltak egymáshoz:

— Nini! itt jön az álomlátó! Öljük meg és majd azt mondjuk, hogy vadállat ette meg őt.

Rúben, a legöregebbik testvér azonban mást mondott:

— Ne vegyétek el életét és ne ontsátok a vérét, hanem vessétek őt abba a vízverembe ott.

Ezt azért mondta Rúben, mert később ki akarta szabadítani Józsefet.

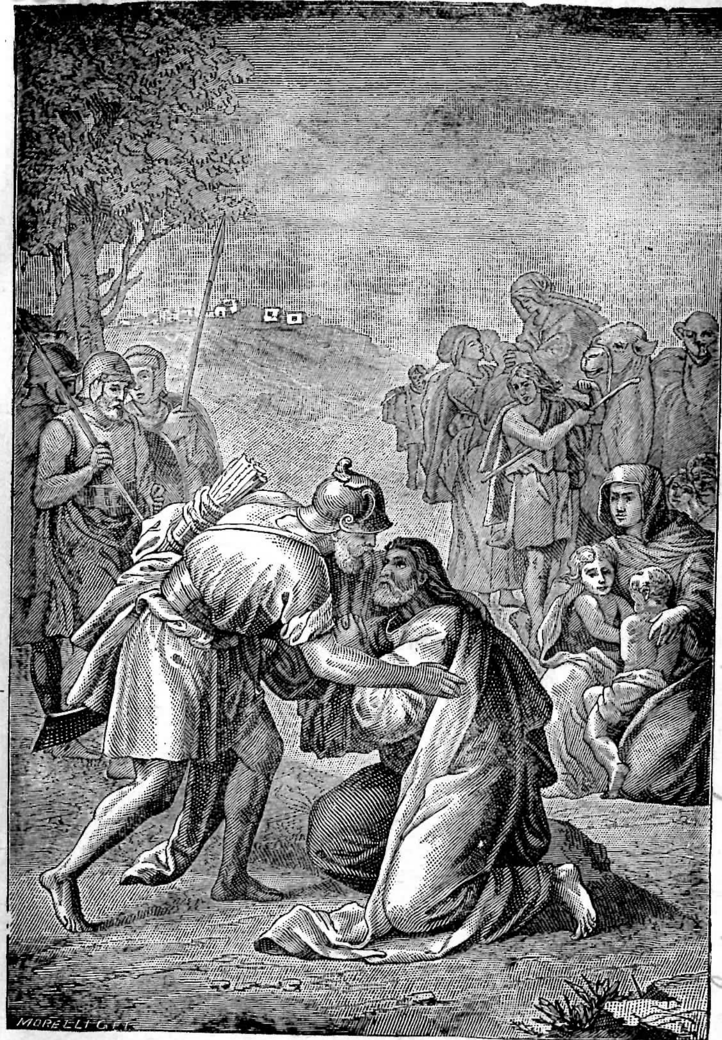
Midőn József odajött, megfogták, köntösét lehúzták s ott egy kiszáradt verembe dobták.

Nemsokára vándor kereskedők jöttek arra, akik tevéiken különféle árúkat vittek Egiptomba. Júda ekkor így szólt:

— Mit használ nekünk, ha megöljük öcsénket? Adjuk el inkább és ne szennyezzük be kezünket az ő vérével. Hiszen ő mégis csak testvérünk.

Ez a beszéd tetszett. Józsefet kihúzták a verемből és eladták 20 ezüstpénzért. A kereskedők pedig elvitték Józsefet Egiptomba.

[Rúben nem volt ott az eladásnál. Midőn visszajött és Józsefet már nem találta a veremben, igen elszomorodott.

Ézsau és Jákob kibékülnek.

Testvérei azonban ezalatt bemártották József szép köntösét egy kis kecske vérébe és elküldték atyjuknak. Midőn az öreg Jákob meglátta a véres köntöst, így kiáltott fel:

— Ez fiamnak köntöse; a vadállat ette meg az én Józsefemet!

És megszaggatván ruháit, sok ideig siratta fiát.]

3. *(József sorsa Putifárnál.)* A vándor kereskedők Józsefet eladták *Putifárnak,* aki az egiptomi *fáraónak* (azaz: királynak) testőrfőnöke volt. József híven szolgált gazdájának és, mert Isten vele volt, minden dolgát jól végezte. Ezért Putifár igen megszerette Józsefet és egész háza fölé rendelte.

Putifár felesége azonban rossz volt és nagy bűnre akarta csábítani Józsefet. De József nem egyezett bele, mondván:

— Ments Isten! hogy e gonoszságot megtegyem és vétkezzem Istenem ellen.

A gonosz asszony erre igen megharagudott és hamisan bevádolta Józsefet az uránál. Putifár elhitte, amit felesége hazudott és haragjában az ártatlan Józsefet tömlöcbe záratta.

[Nemsokára odakerült a király főpohárnokja és fősütőmestere is. Ezek egy éjjel különöset álmodtak. Reggel elmondták Józsefnek, aki, megmagyarázván álmaikat, előre megmondotta, hogy három nap mulva a főpohárnokot szabadon bocsájtják, a fősütőmestert pedig fölakasztják. Ez úgy is történt.]

4. *(József megmagyarázza a fáraó álmait és nagy úr lesz.)* Történt két esztendő mulva, hogy a fáraónak nagyon különös *álmai* voltak. Azt álmodta, hogy hét szép, kövér tehén jött ki a Nilus folyóból és legelni kezdett, azonban csakhamar hét csúnya,

Józsefet bátyjai eladják.

sovány tehén jött elő és felfalta a hét kövér tehenet. Azután látta, hogy hét szép kalász nőtt egy száron, de hét kiszáradt, üres kalász fölemésztette őket. Reggel a király összehívta az álomfejtőket és a bölcseket, de egyik sem tudta megmagyarázni álmait. Ekkor a főpohárnoknak eszébe jutott József és azt tanácsolta a királynak, hogy hivassa őt magához. A fáraó elhivatta Józsefet a tömlöcből és József — Isten segítségével — csakugyan meg is magyarázta az álmokat, mondván:

— A hét kövér tehén és a hét szép kalász hét *termékeny* esztendőt jelent. A hét sovány tehén s a hét üres kalász hét *terméketlen* esztendőt jelent. Ez időben nagy *éhség* leszen. Azért keressen a király egy okos és ügyes férfiút, aki sok gabonát gyüjtsön a hét szük esztendőre.

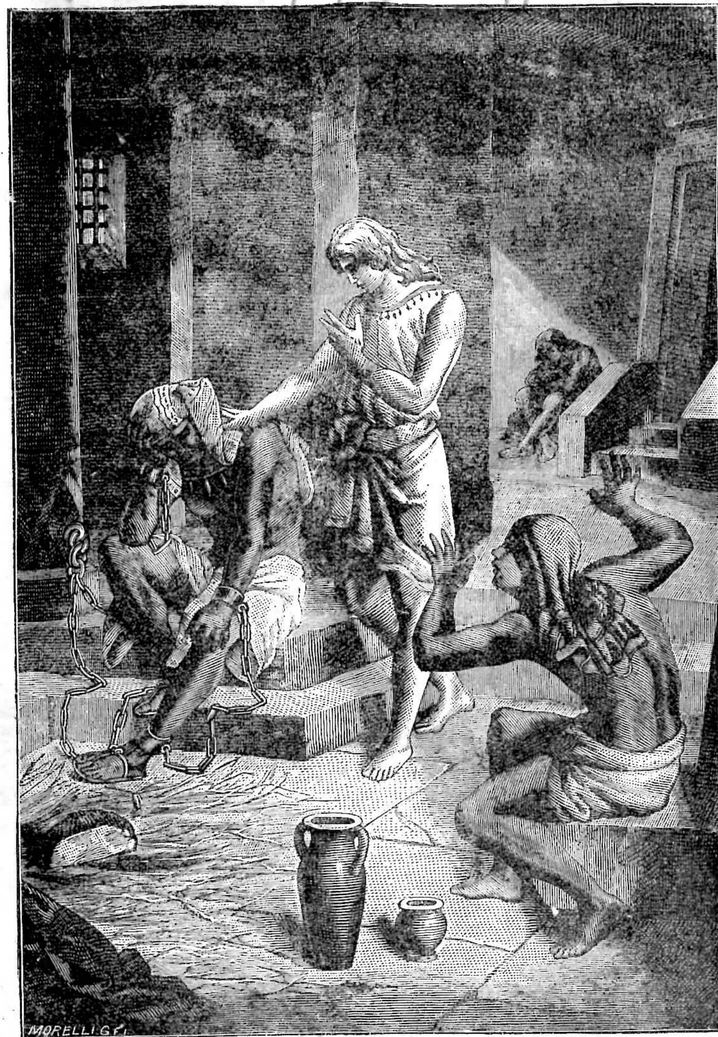
A fáraónak igen tetszett József tanácsa és így szólt hozzá:

— Minthogy Isten van veled, vajjon találhatok-e náladnál bölcsebbet? *Te* leszesz országom felügyelője.

És a fáraó drága ruhákba öltöztette Józsefet, elnevezte *világszabadítónak* és körülhordoztatta kocsiján, hogy mindenki meghajoljon előtte.

5. *(József viszontlátja bátyjait.)* József igen jól végezte az ország dolgát. A hét jó esztendő alatt roppant sok gabonát gyüjtött össze, hogy a hét inséges esztendőre elég kenyér legyen. A hét szük esztendővel csakhamar a nagy *éhség* is beköszöntött. József ekkor megnyitá magtárait az éhező nép számára.

Elfogyott azonban a kenyér Kánaánban is, ahol József atyja lakott. Ezért az öreg Jákob elküldötte

József a tömlöcben álmokat magyaráz.

fiait Egiptomba, hogy vásároljanak búzát. A legkisebbik fiút azonban, kinek *Benjámin* volt a neve, otthon tartotta, nehogy valami baj történjék vele.

A tíz testvér szerencsésen eljutott Egiptomba, ahol József elé vezették őket. A fényes ruhába öltözött egiptomi nagyúrban nem ismerték fel öcsüket és nagy alázattal *földig hajoltak* előtte. József rögtön megismerte bátyjait (és eszébe jutott egykori álma), de próbára akarván tenni őket, szigorú arccal kérdezte tőlük:

— Honnan jöttök?

— Kánaán földjéről — felelték — hogy élelmet vásároljunk.

— Ti kémek vagytok — mondá József.

— Ó nem, uram! — szóltak a testvérek — mi békés emberek vagyunk és semmi rosszat nem akarunk. Tizenketten vagyunk testvérek; a legkisebb otthon van atyánknál, a másik — az nincs többé.

József azonban így szólt:

— Meglátom, hogy igaz-e, amit mondottatok. Egyik közületek itt marad zálogul, a többi hazamehet a vásárolt gabonával; és ha ismét eljöttök, hozzátok magatokkal a legkisebb öcséteket is.

[— Méltán szenvedjük ezt — mondták egymásnak a testvérek — mert vétkeztünk József öcsénk ellen. Nem hallgattunk könyörgésére, íme, most lakolunk.

Azt hitték: József nem érti beszédüket, de József meghallotta szavaikat és látván megbánásukat, elfordult és sírt. Ezután megkötöztette Simeont és megparancsolta a szolgáknak, hogy töltsék meg a zsákokat búzával és tegyék beléjük a pénzt is, amelyért vásárolták. A testvérek szamaraikra rakták a zsákokat és hazatértek.]

6. (*József másodszor fogadja testvéreit.*) A kilenc testvér otthon elmondta, hogy mi történt velük. Az öreg Jákob így szólt:

— Ti elveszitek tőlem gyermekeimet. József nincs többé, Simeon fogságban van, Benjámint is el akarjátok vinni. Nem! nem eresztem el őt. Ha valami baja esnék, ősz fejemet sírba vinné a bánat.

Midőn azonban már a vásárolt gabona is fogytán volt és a kilenc testvér nem mert Benjámin nélkül Egiptomba utazni, Jákob végre engedett és eleresztette Benjámint is.

7. József testvérei másodszor is szerencsésen Egiptomba érkeztek.

[Midőn József megtudta, hogy Benjámin is velük van, így szólt háznagyához:

— Vezesd a házba e férfiakat és készíts lakomát, mert velem fognak ebédelni.

És szabadon bocsátotta Simeont is.

Mikor József eljött az ebédre, testvérei a földig meghajoltak előtte és átadták ajándékaikat. József barátságosan köszöntötte őket és kérdé:

— Él-e, egészséges-e öreg atyátok?

— Szolgád, a mi atyánk, él és egészséges — felelték a testvérek.

Midőn József meglátta Benjámint, így szólt:

— Ez a ti legfiatalabb öcsétek? Az Isten áldjon meg, fiam.

Ezzel kisietett, mert úgy megindult szivében, hogy kicsordultak könnyei. Bement egy mellékszobába és sírt. Majd megmosván könnyes arcát, ismét bement és leült testvéreivel az asztalhoz. A tizenegy testvért koruk szerint ültették, amin ezek igen csodálkoztak. Azután ettek, ittak és vígan lakmároztak.]

8. (*József próbára teszi testvéreit és megismerteti magát.*) József látni akarta, vajjon testvérei igazán

megjavultak-e. És vajjon ősz atyjuk bánatával többet törődnek-e, mint egykoron. Azért mondá háznagyának:

— Töltsd meg ezen férfiak zsákjait gabonával és tedd vissza pénzüket is. A legkisebbik zsákjába pedig tedd bele az én ezüstpoharamat is.

Másnap reggel a tizenegy testvér eltávozott. De alig hagyták el a várost, midőn József előhívta háznagyát és így szólt hozzá:

— Siess, menj amaz emberek után és mondd nekik: Miért fizettek jóért rosszal? Miért loptátok el uramnak ezüstpoharát?

A háznagy utólérvén a testvéreket, úgy tett, amint ura parancsolta. A megrémült testvérek így kiáltottak fel:

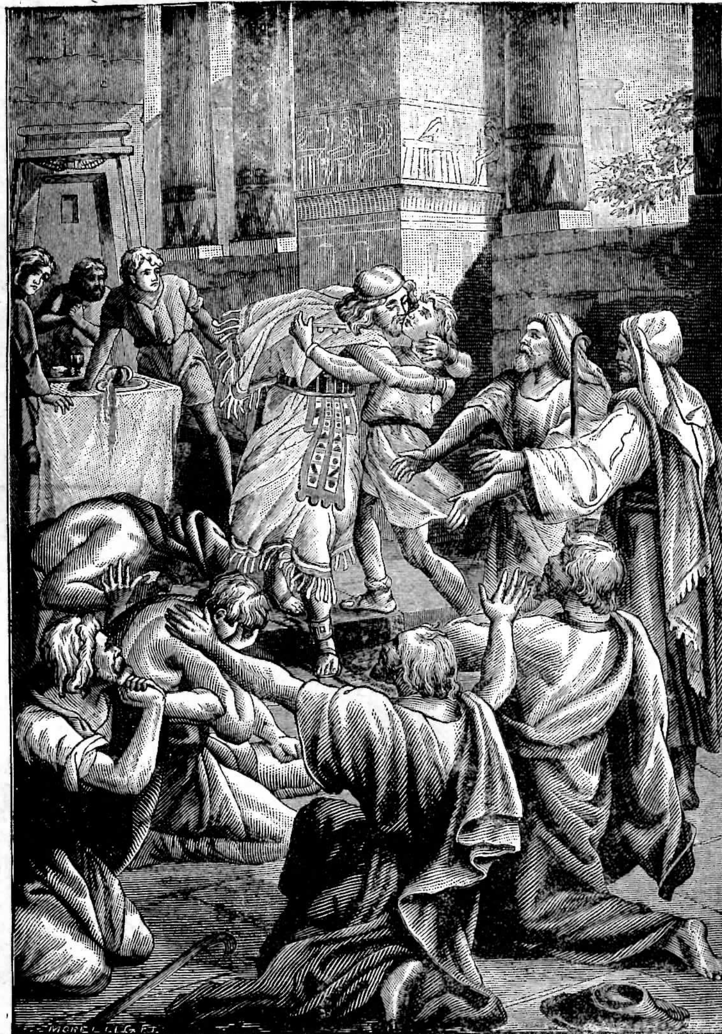
— Hogyan? Mi loptunk volna aranyat vagy ezüstöt a te urad házából?! Hiszen visszahoztuk még a pénzt is, amit a multkor zsákjainkban találtunk! Akinél megtalálod a poharat, az haljon meg; mi pedig rabszolgái leszünk a te uradnak.

A háznagy sorra kikutatta a zsákokat és a poharat Benjámin zsákjában meg is találta. Erre a testvérek megszaggatták ruháikat és szomorúan visszatértek a városba.

Midőn József elé érkeztek, földre borultak előtte, és Júda így szólt:

— Ó uram! mivel mentsük magunkat? Isten bűnösöknek talált bennünket, azért mérte reánk ezt a csapást. Ime, rabszolgáid vagyunk *mindnyájan!*

— Nem úgy! — mondá József — aki a poharat ellopta, *az* legyen csak szolgám. A többi haza mehet.

József megismerteti magát testvérei előtt.

Ekkor Júda előre lépett és így szólt:

— Uram! én kezeskedtem e fiúért. Ha nélküle térünk vissza, ősz atyánkat sírba viszi a fájdalom. Öcsénk helyett hadd legyek inkább *én* a te szolgád; őt pedig, uram, bocsásd haza testvéreivel.

József szivét ez a beszéd úgy meghatotta, hogy nem tudta magát tovább tartóztatni és sírva kiáltott fel:

— Én vagyok József!...

[Testvérei azonban úgy megijedtek, hogy szólani sem tudtak. József nyájasan bátorítá őket, mondván:

— Jöjjetek közelébb! Én vagyok József, a ti öcsétek, akit eladtatok. De azért ne féljetek! Isten küldött engem ide és Ő tett engem kormányzóvá Egiptomban. Siessetek haza atyánkhoz és hozzátok őt hozzám. Még öt szűk esztendő van hátra. Jöjjetek el mindannyian és jó dolgotok leszen.]

Ezután Benjámin nyakába borult és sírt. Majd sorra csókolta testvéreit és sírt.

[Miután József még kocsikkal, ruhákkal, pénzzel és sok egyébbel megajándékozta testvéreit, elbocsátotta őket azzal az intéssel, hogy ne civakodjanak egymással az úton.]

9. *(Jákob és házanépe Egiptomba költözik.)* Midőn József testvérei hazaérkeztek, már messziről kiáltották atyjuknak:

— József, a te fiad, él és uralkodik Egiptomnak földjén!

Az öreg Jákob úgy érezte, mintha nehéz álomból ébredne; de nem akarta elhinni az örömhírt. És csak miután fiai elbeszéltek mindent s megmutatták a drága kocsikat és ajándékokat, akkor éledett fel az ő lelke, és mondá:

— Ó, elég nekem, hogy József fiam él! Elmegyek; hadd lássam őt, mielőtt meghalok.

És mindenét egybeszedve, egész családjával útra kelt.

Júda előre sietett és hírül adta Józsefnek, hogy atyja már közel van. József rögtön befogatott kocsijába és atyja elé sietett. És mikor meglátta őt, kiugrott kocsijából, atyjának nyakába borult és sírt örömében.

Jákob és fiai ezután a termékeny *Gesszen* földjén telepedtek le, amelyet a fáraó adott nekik és ahol József minden szükségessel ellátta őket.

10. *(Jákob és József halála.)* Jákob 17 évig lakott Gesszen földjén. Midőn érezte, hogy közeledik halálának órája, egybehívta fiait és megjósolván jövendő sorsukat, megáldotta őket. Mikor Júda fiára mondott áldást, ezek voltak szavai:

— Júdánál marad a fejedelmi pálca mindaddig, amíg el nem jő *az,* aki eljövendő s *akire a népek várakoznak.*

És meghalt. Holttestét József egiptomi szokás szerint bebalzsamoztatta, azután testvéreivel elvitte Kánaán földjére s ott eltemette atyáinak sírboltjában.

[A tíz testvér visszaérkezvén a temetésről, félt, hogy József bosszút áll rajtuk azért, amit ellene elkövettek. Elmentek tehát Józsefhez és bocsánatért esedeztek. József azonban megvigasztalá őket és nyájasan így szólt:

— Ne féljetek! Ti rosszat terveztetek ellenem, de Isten azt jóra fordította. Gondoskodni fogok rólatok és gyermekeitekről.

József boldogan élt még sok esztendeig. Halála előtt így szólt bátyjaihoz:

— Halálom után megpróbáltatásokat küld reátok Isten,

majd pedig visszavezet benneteket Kánaánba, az Igéretföldjére. Vigyétek akkor magatokkal csontjaimat is.

És József meghalt. Testvérei bebalzsamoztatták holttestét és koporsóba tették.]

József, atyjának szeretett és engedelmes fia, akit testvérei irígyelnek, gyülölnek, bántanak és a pogányoknak eladnak — aki győz a kisértés fölött — hamis vád alapján ártatlanul elitéltetik — béketüréssel viseli sorsát két gonosztevő között, kik közül az egyiknek kegyelmet jósol — majd felmagasztaltatik a király jobbja mellé — «világszabadítónak» nevezik — leborulva tisztelik előbb a pogányok, majd saját testvérei: egész élete folyamán kiváló *előképe* volt Jézus Krisztusnak.

11. *(Az isteni gondviselés és az ő választott népe.)* Isten, az Ő végtelen bölcsességével csodálatos módon Egiptomba vezette Izraelt (azaz Jákobot) és családját, hogy amint egykor Ábrahámot, úgy őket is elkülönítse a Kánaánban lakó, bálványimádó népektől. Izrael utódaiból, a Gesszen földjén pásztorkodó *izraelitákból* lassanként hatalmas nép fejlődött és ezt a népet *választotta ki* az Úr arra, hogy az egy, igaz Istenben való *hitet* és a megváltó Jézusban való *reményt* megőrizze.

8. Mózesnek és Izrael fiainak története Egiptomban.

1. *(Az izraeliták sorsa Egiptomban.)* Izrael fiai több mint 400 évig laktak Egiptomban. Ezen idő alatt igen megszaporodtak és *nagy nép* lett belőlük (amint ezt Isten megigérte Ábrahámnak). Eleinte igen jó dolguk volt. De midőn József is, meg a jó király is meghalt, sorsuk rosszra fordult. Az új fáraó nem jó szemmel nézte az izraeliták szaporodását. Félt, hogy ha háború lesz, ők az ellenséget

fogják segíteni. Elhatározta tehát, hogy addig nyomorgatja az izraelitákat, míg mindnyájan ki nem pusztulnak. Azért kegyetlen rabszolgahajtók által igen nehéz munkákra: kőhordásra, téglavetésre, csatornázásra kényszerítette őket. De minél inkább nyomorgatták az izraelitákat, ezek annál jobban szaporodtak. Látván ezt a fáraó, megparancsolta népének, hogy ha egy izraelita gyerek születik, rögtön dobják a *Nilus* folyóba.

2. *(Mózes születése és első sorsa.)* Történt, hogy egy izraelita anyának igen szép kis fia született. Nehogy a vízbe dobják szegénykét, három hónapig magánál rejtegette. De ekkor már mégis félt, hogy észreveszik. Elővett tehát egy gyékényből font kosarat, bekente kívülről szurokkal (hogy a víz belé ne folyhasson) és belefektette a pici fiúcskát. E kosarat aztán a Nilus folyóhoz vitte s ott a sás közé rejtette, az isteni Gondviselésre bízván gyermekét. A kisded testvére pedig, Mária, távolról leste, hogy mi fog történni.

Isten úgy akarta, hogy aznapon a fáraó leánya fürödni jött a folyóhoz. Csakhamar észrevette a kosarat és egyik szolgálójával rögtön kihozatta a sás közül. Mikor a királyleány meglátta a síró, kicsi fiúcskát, megesett a szíve rajta, mert mindjárt tudta, hogy az izraeliták kisdedeiből való.

A kis Mária ekkor a királyleány elé lépett és így szólt:

— Ha akarod, hívok egy izraelita anyát, aki fölnevelje e kisdedet.

A király leánya beleegyezett. Mária pedig nagy örömmel futott haza és elhívta — *saját édesanyját.*

A fáraó leánya így szólt az anyához:

— Ime, vidd el e gyermeket és neveld föl nekem; majd megjutalmazlak érte.

Az anya örömmel vitte el gyermekét, hogy táplálja és fölnevelje. Midőn a fiúcska nagyobb lett, anyja elvitte őt a fáraó leányához. Ez fiává fogadta őt és elnevezte *Mózesnek.*

3. *(Mózes a pusztába menekül.)* A királyi palotában jó dolga volt Mózesnek, s derék és bölcs férfiú lett belőle. Midőn azonban látta, hogy Izrael népét mennyire sanyargatják, igen megindult szívében és nem törődve azzal, hogy elveszti jó sorát, védelmébe vette atyafiait. Ezért a fáraó igen megharagudott és Mózes élete ellen tört. Mózes azonban *Mádján* földjére menekült.

Volt Mádjánban egy *Jetró* nevű pap. Ez Mózest barátságosan magához fogadta és egyik leányát hozzá adta feleségül. Mózes sok-sok évig élt e helyen és csendes pásztorkodással töltötte napjait.

4. *(Az égő csipkebokor és Mózes küldetése.)* Egy napon Mózes a nagy puszta belsejében, a *Színaj* nevű hegység közelében legeltette nyáját. Egyszerre egy csipkebokrot vett észre, mely lánggal égett, de el nem égett. Mózes csodálkozva közeledett a bokorhoz. Ekkor azonban a lángokból egy hang a nevén szólította és ezeket mondotta:

— Ne közelíts ide! oldozd le a sarut lábaidról, mert a hely, amelyen állasz, szent. Én vagyok a te Urad, atyáidnak Istene.

Nagy istenfélelem fogta el ekkor Mózest; eltakarta arcát és nem mert az Úr színe előtt föltekinteni. Az Úr pedig folytatta:

A fáraó leánya kimenti a kis Mózest a vízből.

— Láttam népemnek nyomorúságát Egiptomban s meghallgattam jajkiáltásait. Ki akarom menteni népemet az egiptomiak kezéből és el akarom vezetni Kánaánnak tejjel-mézzel folyó földjére. *Téged küldelek* a fáraóhoz és *te fogod Izrael fiait kivezetni* Egiptomból.

Mondá erre Mózes:

— Ki vagyok én, hogy a fáraóhoz menjek és az izraelitákat kivezessem?

Az Úr így felelt:

— *Én veled leszek.* Csodákat fogsz tenni vessződdel az *én* nevemben, és a nép hinni fog teneked.

Mózes azonban tovább ellenkezett, mondván:

— Uram! sohasem voltam ékesenszóló, mert akadozó nyelvü vagyok.

Az Úr így felelt:

— *Áron* bátyád ékesbeszédü. Ő veled lesz és helyetted ő fog beszélni a néphez.

Mózes tehát elbúcsuzott Jetrótól és visszatért Egiptomba. Itt Áron segítségével elmondta az Úr szavait az izraelitáknak és vesszejével csodákat tett. És a nép hitt neki és leborulva imádta az Urat.

9. Az izraeliták kivonulása Egiptomból.

1. *(A tíz csapás.)* Mózes és Áron a fáraó elé járultak és így szóltak:

— Azt parancsolja az Úr, Izrael Istene, hogy bocsásd el népünket országodból.

A fáraó kevélyen így felelt:

— Ki az az *úr,* hogy szavára hallgassak?...

Mózes az égő csipkebokor előtt.

Nem ismerem őt és — nem bocsátom el Izrael fiait!

És hiába kérték még egyszer a keményszivű királyt, hiába mutatták meg az Úr hatalmát a vesszővel, mely kígyóvá változott — a fáraó nem engedett.

Ekkor Isten egymásután tíz rettenetes csapást mért az egiptomiakra. (1) A vizek *vérré* változtak; (2) csúf *békák,* majd (3) csípő *szúnyogok* és (4) mérges *legyek* leptek el mindent; (5) nagy *marhavész* ütött ki, majd (6) fájdalmas *kelések* és *fekélyek* borították az emberek és állatok testét. (7) Pusztító *jégeső* vert el minden növényt, minden fát s utána (8) nagy *sáskajárás* emésztette föl azt is, ami még megmaradt. Erre azután (9) három napig oly sürü *sötétség* borult az országra, hogy az emberek helyükből sem mozdulhattak.

Gesszen földjét azonban, hol Izrael népe lakott, egy csapás sem érte.

Amíg valamely csapás tartott, a fáraó kész volt engedni, de a csapás elmultával ismét makacsul ellenszegült Mózes kérésének.

2. *(A tizedik csapás és a kivonulás.)* A tizedik és végső csapás előtt így szólt az Úr Mózeshez:

— Még egy csapást mérek Egiptomra és a fáraó elereszt titeket. E hónap tizennegyedik napján estefelé minden családapa öljön le egy hibátlan *bárányt,* de csontját meg ne törje. Vérével pedig kenje be az ajtó félfáját és gerendáját. A bárányt süssétek meg ugyanazon éjjel és azután felöltözve, bottal kezetekben, útra készen egyétek meg, kovásztalan kenyérrel és zöld salátával. És éjfélkor át-

Mózes és Áron a fáraó előtt.

megyek Egiptomnak földjén, s *meghal minden első-szülött* az országban. A ti házaitokat azonban, látván a vér jelét, megkímélem, és nem lesz rajtatok az öldöklő csapás. E napot pedig, melyen kivezetlek benneteket a szolgaságból, tartsátok emlékezetben és *szenteljétek ünneppé* nemzedékről-nemzedékre, örök tisztelettel. (Husvét.)

Izrael népe a hónap tizennegyedik estéjén az Úr parancsolata szerint cselekedett. E rettenetes éjen minden egiptomi családban meghalt az elsőszülött. Nem volt ház halott nélkül. És nagy jajongás lett az egész országban. Most már maga a fáraó kérte Mózest, hogy vezesse ki népét az országból. És erre az izraeliták rögtön *kivonultak.*

3. *(Csodás átkelés a Vöröstengeren.)* A fáraó csakhamar megbánta, hogy elengedte az izraelitákat. Utánuk ment tehát nagy seregével, hogy visszahajtsa őket. A *Vöröstengernél* utól is érte a menekülő népet. De ekkor Mózes megütötte vesszejével a tengert. A víz ketté vált, medrét forró szél szárította föl és Izrael fiai száraz lábbal vonultak át rajta. A király seregével együtt utánuk rohant, de ekkor a hullámok ismét összecsapódtak, s az egiptomiak egy szálig mind odavesztek.

Így szabadította ki az Úr Izrael népét az egiptomi szolgaságból.

A husvéti bárány *előképe* Jézus Krisztusnak. — Az átkelés a Vöröstengeren, mely kiszabadította Izrael népét a fáraó hatalmából: *előképe* a *keresztségnek,* mely kiszabadít minket a Sátán és a bűn hatalmából.

Izraelita család a kivonulás éjjelén.

10. Isten csodái a pusztában.

Mózes az izraelitákat Kánaán földjére, azaz őseiknek lakóhelyére akarta visszavezetni. Egy roppant nagy pusztán kellett keresztülmenniök. Hogy el ne tévedjenek, az Úr egy felhőoszlop által vezette őket, mely éjjel világított. Ha valamire szükségük volt, Isten mindig megsegítette őket.

Legelőször a szomjúság bántotta a népet, mert a pusztában kevés volt a víz. Végre találtak egy forrást, de ez keserű volt és ihatatlan. A nép zúgolódott. Mózes azonban imádkozott; és az Úr egy *fát* mutatott neki; ezt Mózes a vízbe dobta, és a víz azonnal édes lett.

Izrael fiai nemsokára ismét zúgolódtak, mert kenyerük elfogyott s a pusztában nem akadt eledel. A jóságos Isten meghallgatta panaszkodásukat, és este számtalan sok *fürj* lepte el a tábort, úgy, hogy az izraeliták könnyű szerrel összefogdoshatták őket. — Másnap reggel pedig olyan volt a föld, mintha dér lepte volna el. Mikor az izraeliták meglátták az apró fehér magvakat, csodálkozva kiáltották:

— Man hú? Mi ez?

Mózes így felelt:

— Ez az a kenyér, melyet az Úr ad nektek az égből. Minden reggel szedjetek belőle annyit, amennyi egy napra elég.

A nép *mannának* nevezte az eledelt, mely édes volt, mint a mézeskalács. Ezzel a mennyei kenyérrel táplálta Isten az izraelitákat a pusztában.

A vándorló nép később megint víz nélkül volt és

A fáraó serege belevész a tengerbe.

megint zúgolódott. Mózes ekkor az Űr parancsára megütött a vesszejével egy sziklát, és azonnal böséges *víz fakadt* belőle.

A *manna*, mely naponta az égből szállott alá az izraeliták testi táplálására: előképe volt az *Oltáriszentségnek*, e mennyei kenyérnek, mely naponta az égből száll oltárainkra a mi lelkünk táplálására.

11. Isten törvényeket ád Izrael népének.

1. *(Isten kihirdeti a tízparancsolatot.)* Másfél hónapi vándorlás után Izrael népe a *Színaj* hegy közelébe érkezett és itt meg is telepedett. Három nap mulva (azaz vándorlásuknak 50-dik napján) Mózes, az Űr parancsolatára, a hegy aljához vezette a népet. És ekkor Isten félelmetes villámlás, mennydörgés és harsona-zengés mellett kihirdette a *tízparancsolatot.*

A félelmetes dörgés és harsogás úgy megrémítette a népet, hogy nem mert a hegy aljánál maradni. Rettegve vonultak vissza és arra kérték Mózest, hogy majd ő mondja el nekik mindazt, amit az Űr parancsol.

Mózes tehát fölment a hegyre, hogy meghallgassa az Űr szavát. És az Űr számos parancsolatot és törvényt mondott Mózesnek, aki mind felírta őket.

2. *(Isten szövetséget köt kiválasztott népével.)* Miután Mózes lejött a hegyről, oltárt állított fel és áldozatot mutatott be rajta az Űrnak. Azután felolvasta az Űr törvényeit, és Izrael népe így kiáltott föl:

— Amit az Űr mondott, mindent megteszünk!

Erre Mózes az áldozati állatok vérével meghintette a népet, mondván:

Mózes hozza a két új kőtáblát.

— Ez a *szövetség vére,* melyet az Úr kötött veletek.

Mózes ezekután ismét fölment a hegyre és 40 napi böjtölés után átvette a *két kőtáblát,* melyekre Isten a tízparancsolatot írta.

3. *(Izrael népe megszegi a szövetséget.)* Mózes oly soká maradt a hegyen, hogy a nép már türelmetlenkedni kezdett. Azt hitték, hogy Mózesnek baja történt s vissza sem jön többé. A hálátlan nép nem bizott már Istenben sem, aki annyi jót tett velük. Arra kérték Áront, hogy csináltasson nekik bálványisteneket, aminőket az egiptomiaknál láttak. Áron el akarta őket ijeszteni s azért azt kivánta, hogy mindenki vigye hozzá aranyfüggőit. Izrael fiai azonban ezt is megtették. Ekkor Áron összeolvasztatta a sok aranyat és egy *aranyborjút* öntetett belőlük. E bálványkép elé aztán oltárt is állított; a balga nép pedig, pogányok módjára, nagy áldozati ünnepet ült az aranyborjú tiszteletére.

Ekkor jött le Mózes a két kőtáblával kezében. Mikor meglátta az Úr szövetségéhez hűtelen, bálványozó népet: oly nagy haragra gerjedt, hogy földhöz vágta a kőtáblákat s ezek összetörtek. Az aranyborjút azonnal izzé-porrá zúzta, a bálványozókat pedig halállal büntette.

Mózes ezután ismét fölment a hegyre és könyörgött az Úrnak, hogy bocsásson meg népének. A tízparancsolat számára pedig *új kőtáblákat* faragott.

Midőn Mózes 40 nap mulva visszatért a táborba, az égi fénytől úgy ragyogott arca, hogy el kellett azt takarnia, ha másokkal beszélt.

Az *ó-szövetség,* melyet az Úr egy néppel kötött bizonyos időre és melyet az áldozati állat vére pecsételt meg: *előképe* volt az *új-szövetségnek,* melyet az Úr az egész emberiséggel kötött örök időkre és melyet az isteni Megváltónak áldozati vére pecsételt meg.

12. Az izraeliták istentisztelete.

1. *(A papság.)* A tízparancsolaton kívül az Úr számos más rendeletet adott Mózesnek az isten-

Az izraeliták tábora és a szent sátor.

tiszteletről. Így megparancsolta Mózesnek, hogy szentelje Áront *főpappá,* fiait *papokká,* Lévi nemzetségének többi tagjai: a *leviták* pedig legyenek a papok segítői.

2. *(A szent sátor.)* Izrael fiai a pusztában templomot nem építhettek; azért Mózes Isten rendelete szerint egy pompás, nagy *sátort* készíttetett, mely két részre volt osztva. A nagyobbik résznek *szent,* a kisebbiknek *legszentebb* volt a neve. A szent sátor első részébe állítottak egy aranyozott *asztalt* az áldozati kenyerek számára, egy *hétágú gyertyatartót* és a *füstölőoltárt.* A legszentebben állott a díszes *frigyszekrény,* melynek tiszta arannyal borított tetején két angyal volt szintén aranyból. A frigyszekrénybe helyezte Mózes a két kőtáblát. A szent sátor előtt, vagyis az *előudvarban* egy *nagy oltár* állott az égő áldozatok számára. Mindezt végre egy szép, nagy kerítés vette körül.

Mikor minden elkészült, a csodálatos felhőoszlop a frigyszekrényre szállott, és ezentúl onnan szólott az Úr Mózeshez.

3. *(Az áldozatok.)* A nagy oltáron *véres áldozatokat,* vagyis: marhát, bárányt, kost, galambot mutattak be az Úrnak. De voltak *vértelen áldozatok* is, és ezekhez kenyeret, bort, tömjént és olajat használtak.

4. *(Az ünnepek.)* Isten parancsolatához híven az izraelita nép minden hétnek az utolsó napját, a *szombatot,* megünnepelte. Ezenkívül több nagy ünnepet tartottak évenként. Ilyen volt: a *husvét* az egiptomi kivonulás emlékére, a *pünkösd* a Színaj-hegyen történt törvénykihirdetés emlékére, a *sátoros*

ünnep a pusztában való tartózkodás emlékezetére és az *engesztelés napja,* melyen bűnbánatot tartottak az elkövetett bűnökért.

13. A hazug kémek s a zúgolódók büntetése.

Izrael népe egy teljes esztendőn át maradt a Színaj-hegy környékén. Végre azonban a felhőoszlop fölemelkedett a szent sátor tetejéről. Az Úr ezzel jelt adott az indulásra. Az izraeliták tehát fölszedték a sátorfákat és továbbvonultak.

Kanaán határánál Mózes 12 férfiút küldött előre, hogy az Igéret-földjét *kikémleljék,* azaz kikutassák. Közöttük volt *Józsue* és *Káleb* is. A kémek bejárták Kánaánt és visszatérve, pompás gyümölcsöket hoztak onnan magukkal. Tíz kém azonban ijesztette a népet, mondván:

— A föld, amelyet bejártunk, valóban tejjel-mézzel folyó ország, de roppant erős nép lakja. És láttunk óriásokat is, akik ellen csak olyanok vagyunk, mint a sáskák.

A nép hitt a hazug kémeknek és zúgolódott, mondván:

— Bár haltunk volna meg Egiptomban vagy *vesznénk el a pusztában,* mintsem ama népek öljenek meg bennünket!

Józsue és Káleb békítették és bátorították a népet. De hiába. A nép folyton jobban zavargott és zúgolódott. Végre az Úr megsokalta a kishitű nép lármáját és kijelentette Mózesnek, hogy úgy lesz, amint mondották: Józsue és Káleb kivételével *a pusztában fognak meghalni.* És fiaikat is csak *40 évi vándorlás után* fogja bevezetni az Igéretföldjére.

Ugyanekkor a hazug kémeket úgy büntette meg az Úr, hogy rögtön *szörnyet haltak.*

14. A pusztai vándorlás vége.

1. *(Az Úr megbünteti Mózest és Áront kételkedésükért.)* Izrael népe 40 évig vándorolt a pusztában.

A negyvenedik év elején történt, hogy ismét nem volt vizük, és a nép zúgolódott. Mózes és Áron vízért könyörögtek Istenhez. Ekkor az Úr megparancsolta, hogy hívják össze a népet, Mózes üssön vesszejével a sziklára, és víz fakad majd belőle. Mózes és Áron megtették, amit az Úr parancsolt, de *kételkedtek* abban, vajjon csakugyan ád-e vizet Isten a pártütő népnek? E kételkedés nem tetszett az Úrnak s azért csak a második ütésre fakadt víz a sziklából; és azután így szólt Isten Mózeshez és Áronhoz:

— Mivel nem hittetek nekem, *nem vezetitek be a népet* az Igéret-földjére.

Nemsokára Áron meg is halt a pusztában.

2. *(A rézkígyó.)* A hosszas vándorlás vége felé a nép unni kezdé az utat és a fáradságot és zúgolódva Isten ellen, szemrehányásokat tett Mózesnek ilyen szavakkal:

— Miért hoztál ki minket Egiptomból? Hogy meghaljunk a pusztában? Elfogyott a kenyér, víz nincsen, lelkünk pedig utálja már ezt a silány eledelt!

Az Úr erre büntetésül kígyókat bocsájtott a zúgolódó népre és marásuktól igen sokan meghaltak. Az izraeliták most már belátták, hogy vétkeztek az Úr ellen és kérték Mózest, könyörögjön, hogy az Úr megszabadítsa őket e csapástól. Mózes könyörgött a népért: Isten meghallgatta őt és megparancsolta neki, hogy állítson föl egy *rézkígyót* jel gyanánt. És aki a bűnbánók közül rátekintett e jelre, az meggyógyult a kígyómarásból.

A rézkígyó *előképe* volt a keresztrefeszített Krisztusnak. Aki bűnbánó szívvel a Megfeszítetthez fordul kegyelemért, annak meggyógyul a bűn által megmardosott lelke.

3. *(Mózes intést ad a népnek és meghal.)* Százhúsz éves volt Mózes, midőn az Úr kijelentette neki, hogy közeledik halálának órája. Ekkor Mózes összehívta Izrael fiait **és még egy utolsó intést adott nekik, mondván:**

Jerikó falai leomlanak.

— Soha meg ne feledkezzetek a szövetségről, melyet az Úr kötött veletek. Egyedül az Úr, ő a mi Istenünk. Szeresd a te Uradat, Istenedet teljes szivedből, egész lelkedből és minden erődből. Legyenek az Ő parancsolatai a te szivedben, elmélkedjél róluk és beszéld el azokat a te fiaidnak. Ime, eléd adom ma az áldást és az átkot: az áldást, ha engedelmeskedel, az átkot, ha nem engedelmeskedel. – *Prófétát támaszt nemzetségedből* a te Urad, Istened, mint engem; őt hallgassátok!

Ezekután Mózes fölment a *Nébó* hegyre, mely Jerikó város átellenében vala. Az Úr megmutatta innen az Igéretföldjét, mondván:

— Ime, *ez* a föld, melyet megigértem Ábrahámnak, Izsáknak és Jákobnak. Megszemlélheted, de reálépni nem fogsz.

És meghala ott Mózes, az Úrnak hű szolgája. És Izrael fiai 30 napig siratták.

Mózes előképe volt Krisztusnak. — Mózes írta meg a Szentlélekistennek sugalmazása révén a Szentírásnak első *öt könyvét*. Az *első* könyvben elmondja a világ teremtését, az első embereknek és az ősatyáknak, vagyis pátriárkáknak (Noé, Ábrahám, Izsák, Jákob, József) történetét. A *második* könyvben leírja Izrael népének csodás kivonulását Egiptomból és vándorlását a pusztában. A *harmadik, negyedik* és *ötödik* könyvben pedig előadja az Úrnak összes törvényeit és mindazt, ami Mózes haláláig történt.

15. Izrael fiai elfoglalják Kánaánt.

Isten úgy rendelé, hogy Mózes halála után *Józsue* vezesse be Izrael népét Kánaánba. A *Jordán*-folyónál csodát tett az Úr, mert utat nyitott a folyón, s az egész nép száraz lábbal mehetett át rajta. Csakhamar egy erős, fallal kerített városhoz értek, melynek *Jerikó* volt a neve. Az Úr e helyen megparancsolta, hogy kerüljék meg a várost hat napon át egyszer, hetedik napon hétszer. Az izraeliták megtették. Elől vitték a frigyszekrényt, a frigyszekrény előtt pedig hét pap haladt hét harsonát fújva. A hetedik nap hetedik kerülője végén az egész nép fölkiáltott, és — Jerikó nagy falai leomlottak. És Izrael fiai elfoglalták a várost.

Izrael népe ezután Isten csodálatos segítsége mellett elfoglalta Kánaánnak egész földjét és *Izrael 12 fiának minden nemzetsége kapott egy-egy részt* a rég megigért szép országból, melyet *Palesztinának* is neveznek.

16. A bírák.

Izrael 12 nemzetségén kívül bálványozó pogány népek is laktak Kánaánban. Ezek közül különösen nevezetesek voltak a *filiszteusok*. Az izraeliták eleinte egyedül az egy, igaz Istent tisztelték. Később azonban ők is résztvettek a pogány népek istentelen bálványozásában. Az Úr azzal büntette meg őket, hogy ellenségeket küldött reájuk. Izraelnek megrémült fiai erre ismét visszatértek Istenhez és segítségért imádkoztak. Isten megbocsátott nekik és egy-egy hős férfiút támasztott az ellenségek ellen. E hősöket *bíráknak* nevezték. Különösen nevezetesek a bírák közül: a bátor *Gedeon,* az igen erős *Sámson* és a jámbor *Sámuel.* Az izraeliták azonban hálátlanok voltak, mert mihelyt kiszabadultak bajukból, ismét elpártoltak az Úrtól. És így éltek ők jó és rossz közt ingadozva több mint 300 évig.

17. Saul.

1. *(Saul, Isten kegyelméből Izraelnek első királya.)* Sámuel, az utolsó bíró, sokáig bíráskodott Izrael népe fölött. Midőn azonban megöregedett, a nép vénei egybegyültek és Sámuelhez mentek és így szóltak:

— Ime, te megöregedtél. *Rendelj nekünk királyt,* aminő más nemzeteknek is vagyon.

Ez a beszéd nem tetszett Sámuelnek, mert ő

azt akarta, hogy egyedül az *Úr* maradjon Izraelnek királya.

Az Úr azonban így szólott Sámuelhez:

— Hallgasd meg szavukat és rendelj királyt nekik.

Az Úr ezután úgy intézte, hogy egy *Saul* nevü férfiú jött Sámuelhez. És mondá az Úr Sámuelnek:

— Ime, *ez* fog uralkodni népemen!

Erre Sámuel olajat öntvén Saul fejére, *fölkente* őt királynak. Aztán összehívta az izraelitákat és bemutatta királyukat. És Saul egy fejjel nagyobb volt mindenkinél. S az egész nép így kiáltott: Éljen a király!

2. *(Saul elveszti Isten kegyelmét.)* Saul győzelmesen csatázott az ellenségek ellen, mert az Úr kegyelme vele volt. Később azonban kevély lett s nem engedelmeskedett híven Istennek. Egy ízben, midőn háborúba indult, így szólt hozzá Sámuel az Úr nevében:

— Pusztítsd el az ellenséget mindenestül és jószágukból semmit se tarts magadnak.

Saul megverte az ellenséget, de barmaiknak s jószáguknak legjavát megtartotta magának.

Erre az Úr hozzáküldte Sámuelt, hogy mondja neki büntetésül ezeket:

— Mivel megvetetted az Úr szavát, téged is megvetett az Úr, hogy ne légy tovább király.

És ekkor az Úr kegyelme elhagyta a kevély Sault.

3. *(Dávid, a pásztorfiú, királlyá kenetik.)* Isten más királyt akart Saul helyébe s azért elküldötte Sámuelt, hogy a betlehemi *Izainak* fiaiból válasszon ki egyet. Sámuel elment Betlehembe. Izai elővezette hét, alakra szép fiát. Azonban egyik sem tetszett az Úrnak, aki nem a külsőt nézi, hanem a *szivet tekinti.* Végre Sámuel ezt kérdezte:

Sámuel fölkeni Dávidot.

— Nincsen már több fiad?

Izai így felelt:

— De van még egy, a legkisebb, akinek *Dávid* a neve. Ő most juhokat legeltet a mezőn.

— Hívd haza őt is — mondá Sámuel.

Dávid hazajött; és íme, ő tetszett az Úrnak. Sámuel tehát elővette olajos szaruját és fölkente Dávidot.

És az Úr kegyelme szállt az ifjú Dávidra.

4. *(Dávid legyőzi Góliátot.)* A filiszteusok háborút indítottak Izrael népe ellen. Saul összegyüjté seregét, s a két ellenség nemsokára szemben állott egymással. Volt a filiszteusok táborában egy óriás, kit *Góliátnak* hívtak. Vaspáncél volt testén, rézsisak a fején, nagy pajzs födte vállait és dárdát tartott kezében. És Góliát mindennap nagykevélyen előjött és kigúnyolván Saul seregét, így kiáltott:

— Ki mer velem harcra kelni?

És senki sem mert kiállani Saulnak seregéből. — Egyik napon Dávid is a táborba jött, bátyjainak ennivalót hozván. Midőn meghallotta Góliátnak átkozódó, csúf szavait, így kiáltott:

— Hogy meri ez átkozni az élő Isten hadseregét?! Nekimegyek és megküzdök vele!

Mondá ekkor Saul Dávidnak:

— Gyermek vagy te s nem tudsz ellentállni e filiszteusnak.

Dávid azonban bízott az Úrban és megmaradt szándéka mellett. Botját és parittyáját a kezébe vette, tarisznyájába öt sima követ tett a patakból és így ment az óriásnak elébe. Mikor Góliát meglátta a fegyvertelen pásztorfiút, nagydölyfösen így kiáltott:

Dávid legyőzi Góliátot.

— Hát eb vagyok én, hogy bottal jösz ellenem?!

Dávid erre így felelt:

— Te karddal, pajzzsal s dárdával jösz ellenem, én azonban a seregek Istenének nevében megyek ellened.

E szavakra az óriás nekiindult, hogy Dávidra rontson. Dávid azonban hirtelen követ tett a paritytyába, megforgatta s úgy odasuhintotta Góliátnak homlokához, hogy ez rögtön földre rogyott. Erre Dávid odarohant, kihúzta az óriásnak kardját s a fejét levágta.

Látván ezt a filiszteus sereg, rögtön megfutamodott.

5. *(Dávid nagylelküsége.)* Saul, aki nem tudta, hogy az Úr Dávidot választotta királynak, a filiszteusok legyőzése után magához vette Dávidot. Midőn azonban meghallotta, hogy országszerte a hős Dávidnak dicséretét zengedezik, irígység és harag szállotta meg szívét. És mindenképen meg akarta ölni Dávidot. Végre Dávid elmenekült. Saul 3000 emberrel üldözte őt. Egy éjjel Dávid és társa, *Abizáj,* Saulnak sátorába lopódzott. Látván Abizáj, hogy Saul alszik, így szólott Dávidhoz:

— Ime, az Úr kezeid közé adta ma ellenségedet. Most tehát keresztülszúrom őt e dárdával.

Dávid azonban így felelt:

— Isten őrizzen meg engem, hogy kezemet kinyújtsam az Úrnak fölkentjére.

És a nemeslelkű Dávid nem bántotta Sault és bizonyságul csak dárdáját és serlegét vitték el a feje mellől.

6. *(Saul halála.)* Nemsokára ezekután a filiszteusok megverték Saulnak seregét. Saul maga is sebet kapott és kétségbeesésében *megölte önmagát.* És Dávid szíve mélyéből siratta Saulnak gyászos halálát.

Dávid és Abizáj Saulnak sátorában.

18. Dávid.

1. *(Dávid, a szent király.)* Saul halála után a nép Dávidot választotta királlyá.

Dávid istenfélő, nemeslelkű s vitéz király volt. Elfoglalta *Jeruzsálem* városát és azontúl ott lakott. A *Sión*-hegyen egy igen szép *szent-sátort* állíttatott és azután ünnepélyes menettel odavitette a frigyszekrényt. Egy nagyszerű, pompás templomot is akart később építeni az Úrnak és azért igen sok aranyat, ezüstöt, fát, követ és egyéb drága anyagot gyüjtött össze e célra. Dávid nagy gonddal rendezte az *istentiszteletet* is. Gyönyörű szép *zsoltárokat*, azaz szent énekeket írt, hogy ezeket az általa rendelt énekkarók az istentiszteletek alkalmával zengedezzék.

Isten kitüntette Dávidot a *jövendőmondás* ajándékával, és a szent király igen sokszor jövendölt zsoltáraiban a Megváltóról és az Ő szenvedéseiről. Isten továbbá tudtára adta Dávidnak, hogy az ő *családjából* fog származni a Megváltó.

Dávid király zsoltárai a Szentírásnak egyik könyvében: a *Zsoltárok könyvében* vannak egybegyüjtve.

2. *(Dávid bűne és bűnbánata.)* Dávid elküldé hadvezérét nagy sereggel a filiszteusok ellen, ő azonban otthon maradt és gyakran sétálgatott *tétlenül* a folyosóján. Egy ilyen napon meglátta *Bétszabét* és igen megtetszett neki és feleségül akarta őt venni. Bétszabé azonban *Úriásnak,* Dávid egyik vitézének, felesége volt. Dávid ez egyszer nem hallgatott lelkiismeretének szavára. Levelet írt vezérének, hogy állítsa Úriást a legveszélyesebb helyre. És Úriás elesett a harcban. Dávid pedig feleségül vette Bétszabét. Ezért a nagy gonoszságért az Úr elküldte *Nátán* prófétát a bűnös királyhoz, hogy feddje meg őt. És Dávid szívének mélyéből megbánta és megvallotta nagy bűnét s így esdekelt Istenhez:

— Könyörülj rajtam, Isten, a te nagy irgalmasságod szerint és töröld el gonoszságomat.

És Nátán az Úr nevében így felelt:

— *Bűnödet* megbocsátotta Isten, *büntetésül* azonban sok szomorúság fog majd érni tégedet.

A lázadó Absalomnak halála.

3. *(Absalom lázadása.)* Igen nagy szomorúságot okozott Dávidnak egyik fia, *Absalom.* Absalom igen ékes ifjú volt; különösen büszke volt szépséges, hosszú hajára. Szívében azonban nagy kevélység lakozott. Mindenáron király akart lenni. És hízelgő beszédekkel rá is vette a népnek nagy részét, hogy vele együtt fellázadjon Dávid király ellen.

Dávid mezítláb és sírva futott hiveivel együtt pártütő fiának nagy serege elől. De azután hadat gyüjtött ő is magának és szembeszállt fia seregével. A csata előtt meghagyta népének, hogy kiméljék meg Absalomnak életét. A seregek Efraim erdejében keltek harcra egymással. A lázadók leverettek és Absalom öszvéren nyargalva menekült el onnét. De nyargaltában hosszan lobogó, szép haja egy cserfaágra csavarodott, s míg az öszvér tova futott, ő függve maradt az ágon. Erre Joáb, a királynak hadvezére, odafutott s lándzsát szúrt a szívébe.

A jó Dávid király fájó szívvel szomorkodott rossz fiának halálán.

19. Salamon.

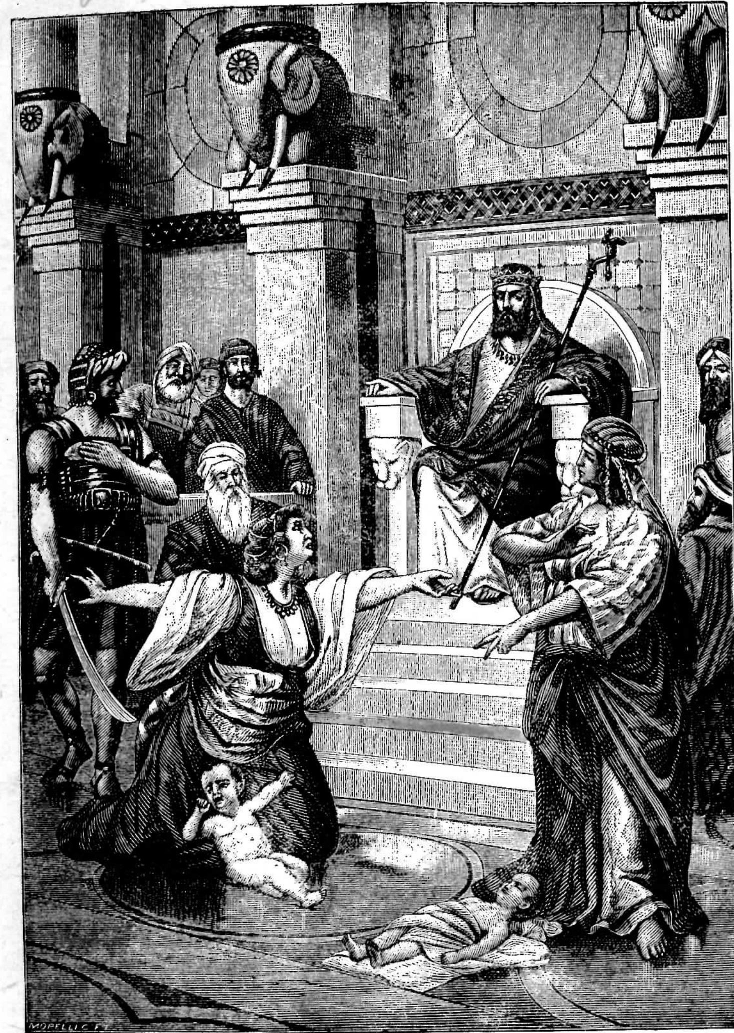
1. *(Salamon, a bölcs király.)* Dávid halála után legfiatalabb fia, *Salamon,* lett király. Salamon szerette Istent és megtartotta az Ő parancsolatait. Ezért az Úr megjelent egy éjjel álmában és mondá:

— Kérj, amit akarsz, és megadom neked.

Salamon így felelt:

— Ó Uram, Istenem! Te királlyá tettél engemet, én pedig, a te szolgád, fiatal vagyok és tapasztalatlan. Adj tehát szolgádnak *értelmes szívet,* hogy igazságosan kormányozhassa népedet és jól válaszszon a jó és rossz között.

Ez a beszéd igen tetszett az Úrnak és azért nemcsak a kért bölcsességet adta meg, hanem elhalmozta Salamont nagy gazdagsággal, dicsőséggel és hosszú életet is igért mindehhez.

Salamon bölcs itélete.

És sem előtte, sem utána nem volt soha oly bölcs király, mint Salamon.

A Szentírásban Salamontól három könyv van: a *Példabeszédek könyve*, a *Prédikátor könyve* s az *Énekek éneke*. E bölcsességgel telt könyveket Salamon a Szentlélekisten sugalmazása révén írta.

2. *(Salamon ítélete.)* A bölcseségnek szép példáját adta Salamon, midőn két anya jött hozzá ítéletét kérni. Az egyik anya így szólott:

— Ez az asszony és én együtt lakunk. Nekem is, meg neki is van kisded fiacskája. Éjjel meghalt az ő gyermeke. Erre ő fölkelt, holt gyermekét mellém tette s az én élő fiacskámat maga mellé vette.

A másik anya így kiáltott:

— Nem úgy van! A *te* fiad az, aki meghalt; az én fiam él!

S így civódtak a bölcs király előtt. Ekkor Salamon kardot hozatott s így szólt a szolgákhoz:

— Vágjátok kétfelé az élő gyermeket és fele legyen az egyiké, fele pedig a másiké.

A hazug anya szívtelenül ezt se bánta. De a másik így kiáltott:

— Inkább add *neki*, ó uram! e gyermeket, semhogy megöljétek őt!

A bölcs király most már tudta, hogy *ez* a gyermek édesanyja s azért *ennek* adta oda a kisdedet.

3. *(Salamon templomot épít.)* Uralkodásának negyedik évében Salamon megkezdette a jeruzsálemi templom építését. Sok ezer ember dolgozott rajta és hét esztendő telt el, míg az aranytól ragyogó, nagyszerű templom elkészült. Ekkor következett a templom fölszentelése. Salamon fényes kisérettel az új szentélybe vitette a frigyszekrényt, bőséges áldozatokat mutatott be az Úrnak, majd térdrehullva így imádkozott:

— Izrael Ura, Istene! Nincsen hozzád hasonló sem égben, sem földön. A nagy égnek mindensége sem képes Téged befogadni, annál kevésbbé ez a ház, melyet építettem. De én Uram és Istenem! tekints mégis e házra és hallgasd meg *itt* szolgádnak és népednek könyörgését.

Mindez tetszett Istennek és meghallgatta Salamonnak buzgó könyörgését.

4. *(Salamon bukása.)* Salamon sok éven át kiváló nagy, istenadta bölcsességgel, dicsőséggel s gazdagsággal uralkodott országán. Öregségében azonban letért a jó útról, mert a földi javaknak nagy szeretete és kevélység foglalta el szívét. Az Úr ezért büntetésül kijelenté, hogy országa ketté fog szakadni. És Salamon még halála előtt belátta, hogy *minden földi jó csak hiúság és lélekgyötrelem.*

20. Az izraelita nép két részre szakad.

1. Salamon halála után fia, *Roboám,* lett király. A nép azt kívánta tőle, hogy engedjen a súlyos adókból. Roboám azonban rossz tanácsadóira hallgatott és nem engedett az adókból. Erre a nép fellázadt és *tíz törzs* elpártolt Roboámtól, mást választván királlyá. Csak Júda és Benjámin törzse maradt hű Dávid királyi házához. Így tehát az *egy országból kettő lett.* Egyik volt a tíz törzsből álló *Izrael,* melynek fővárosa *Szamaria* lett, a másik pedig a két törzsből álló *Júda* volt, melynek fővárosa *Jeruzsálem* maradt.

2. A kettészakadásnak szomorú következményei voltak. A két ország egymás ellensége lett. Izrael királya nem akarta, hogy népe Jeruzsálembe járjon áldozatokat bemutatni az Úr templomában. Azért tehát aranyborjút állított föl országának két helyén és népét a bálványozás rút bűnére csábította. És a bálványozás csakhamar elterjedt még Júdában is.

21. A próféták.

1. Izrael és Júda népe mindig jobban pártolt el az Istentől, mert istentelen, rossz királyok kerültek ez országoknak trónjára. Az Úristen ez idők-

ben gyakran szólott intő szóval népéhez a prófétáknak ajkával. A *próféták* szent férfiak voltak, kiket az Úr küldött, hogy a gonosz királyokat s népeiket *bűnbánatra intsék*. Küldetésük jeléül az Úr nevében, igen sokat *jövendöltek* s számos *csodát* tettek.

2. Az első kiváló próféta *Illés* volt, aki sokat küzdött a bálványozás ellen, nagy csodákat tett és végre Isten tüzes szekéren élve elragadta őt a földről.

3. Illés utóda *Elizeus* próféta volt, aki szintén tett csodákat. Elizeus egyszer Bétel városába ment, melynek lakói az aranyborjút imádták. Az úton vásott gyerekek csúfolkodva kiáltoztak utána: Kopasz, kopasz, jer ide!... Isten rögtön megbüntette a tiszteletlen gyermekeket. Az erdőből két medve jött elő és sok gyermeket széttépett.

4. *Jónás* prófétát *Ninive* városába küldötte az Úr, hogy a pogány asszírokat bűnbánatra indítsa. Jónás azonban hajóra szállt és futni akart az Úr színe elől. Isten ekkor úgy rendelte, hogy nagy vihar támadt. A hajósok megrémültek. Mikor Jónás belátta, hogy a vihar miatta van, így szólott a hajósokhoz:

— Fogjatok meg engem s dobjatok a tengerbe, mert az én engedetlenségem oka e nagy viharnak.

Jónást tehát bedobták a tengerbe s a viharnak erre rögtön vége lett. A jó Isten úgy akarta, hogy Jónást egy roppant nagy hal elnyelte. Csodálatosképen Jónás élve maradt s három napig volt a halnak gyomrában. Végre az Úr meghallgatta buzgó imádságát; s a hal Jónást sértetlenül kitette a partra.

A próféta ezekután híven elment Ninivébe, s a pogányok — intő szavát készségesen meghallgatván — bűnbánatot tartottak.

5. Az Úr számos prófétája közül különösen nevezetes *Izajás*, ki a többi között megjövendölte, hogy a Megváltó Dávid házából fog származni, a Boldogságos Szűztől születni, Isten lesz és csodákat tesz, kínosan fog szenvedni s mint egy szelíd áldozati bárány, bűneinkért fog meghalni.

Egy másik próféta, *Mikeás* megmondotta előre, hogy a Megváltó Betlehemben születik. Kiváló nagy próféták még *Jeremiás, Ezekiel, Dániel* is, kik mindnyájan küzdve-küzdtek a nagy istentelenség ellen és keservesen fájó szívvel látták népüknek közelgő romlását.

Több próféta leírta a buzdításokat, intéseket s jövendöléseket, melyeket a királyhoz s a népekhez intéztek. Ezek a *próféták könyvei*, melyek a Szentírásban vannak egybegyüjtve. *Négy* nagy prófétakönyv és *tizenkét* kis próféta-könyv van.

22. Izrael és Júda népe fogságba kerül.

A próféták intő szava s szent példája nem hatott a népnek romlott szivére. Néha ugyan megjavultak, néha egy-egy istenes király is ült a trónon, de büneikbe visszaestek csakhamar. És nem szünt meg a bálványozás, átok, lopás, hazudozás, paráznaság, részegség és gyilkosság. Az Úr prófétáit pedig sokszor üldözték, söt meg is ölték.

Végre Isten büntető keze lesujtott. — Úgy 250 esztendővel bölcs Salamon után történt, hogy *Szalmanaszár*, az asszíroknak hatalmas királya, nagy sereggel körülvette Izraelnek fővárosát, Szamariát. Három évi ostrom után a fővárost elfoglalta, lerombolta s az országnak lakósságát legnagyobbrészt elhurcolta magával. Ez az *asszír fogság* és ezzel Izraelnek *vége lett.*

A másik ország, a próféták fenyegető intései dacára, megmaradt a rossznak útján. Ezért az Úr büntetése 134 év mulva Júdát is elérte. *Nabukodonozor*, babiloni király, elfoglalta Jeruzsálemet, lerombolta falait, felgyújtotta templomát és Júda népét királyával együtt elhurcolta országába. Ez a *babiloni*

fogság 70 évig tartott, amint azt Jeremiás próféta megjövendölte.

A Szamaria körül letelepedett pogányok összevegyültek az ott maradt izraelitákkal és így származott a *szamaritánus* nép.

23. Dániel próféta.

1. *(Dániel és három társa.)* A bölcs Isten büntetése üdvös volt a zsidó népre. A fogságban észretértek; őszinte, mély bűnbánatot tartottak és megjavulva, ismét híven szolgáltak az Istennek.

Az elhurcolt zsidók között számos előkelő ifjú volt. Nabukodonozor kiválasztott néhány erőteljes, okos ifjút közülök, hogy kitanítsák őket az udvari szolgálatra. Ilyen derék ifjú volt a többi között: *Dániel* és három társa, *Ananiás, Azariás* és *Mízael.*

2. *(Dániel hűsége Isten törvényéhez.)* Dániel és barátai a királytól olyan ételeket kaptak enni, amelyeket Isten még Mózes által megtiltott a zsidóknak. Hogy az Úrnak szent törvényét megtarthassák, arra kérte Dániel a háznagyot, hogy mentse fel őket amaz ételeknek evésétől. A háznagy erre így felelt:

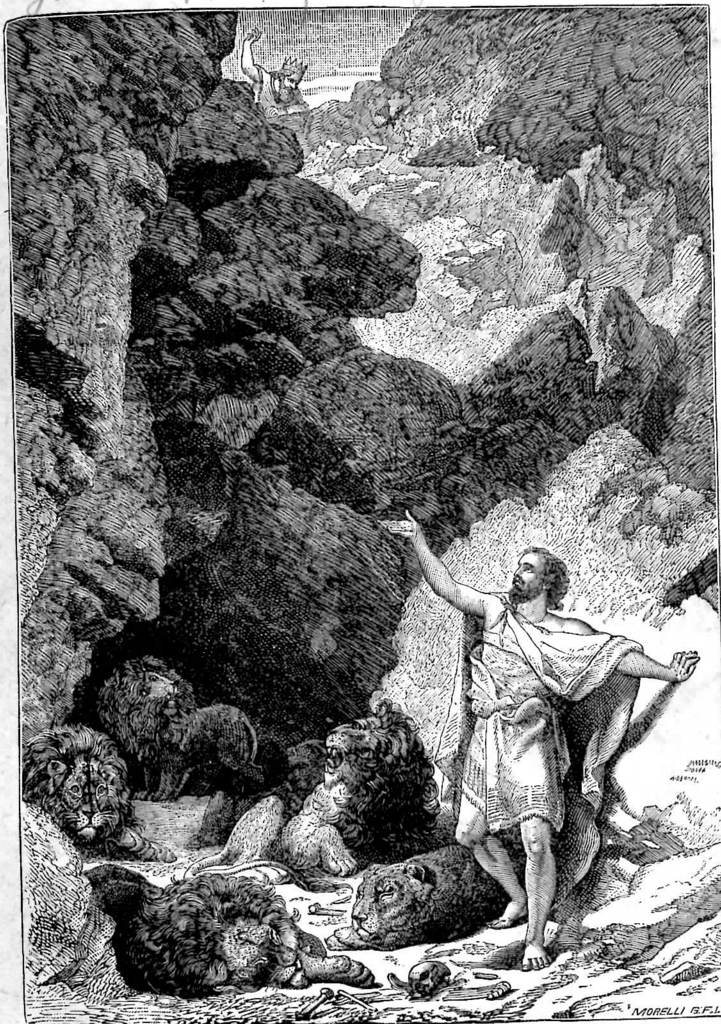
— Nem merem ezt tenni, mert soványabbak lennétek, mint a többi ifjú. És, ha ezt a király észreveszi, életembe kerül.

Mondá ekkor Dániel a háznagynak:

— Kérlek, tegyél próbát velünk tíz napig. Csak vizet és főzeléket adj nekünk. Majd meglátod, soványabbak leszünk-e a többinél.

A háznagy beleegyezett. És tíz nap mulva Dániel és társai kövérebbek s szebbek voltak, mint a többi ifjak.

3. *(A három ifjú tüzes kemencében.)* Nabukodonozor egy nagy bálványképes oszlopot állíttatott fel és aztán a bálványisten tiszteletére fényes ünnepséget rendelt. Szigorúan megparancsolta, hogy az ünnepélyen mindenki leborulva imádja a bálványképet, és aki ezt meg nem teszi, égő, tüzes kemencébe vettessék. E parancsot megtartotta mindenki. Csak Dánielnek három társa nem borult

Dániel az oroszlánok között.

le imádni a bálványképet. (Dániel nem is volt ott.) Mikor a király ezt meghallotta, nagy haragra gerjedt. Megparancsolta, hogy hétszer jobban fűtsék be a kemencét és azután megkötözve dobják be az engedetlen ifjakat. De *az Isten nem hagyja el azokat, akik benne bíznak.* Midőn a bátor ifjakat a szörnyű tűzbe bevetették, csodálatos dolog történt. Egy angyal szállott le hozzájuk és a tüzet szétválasztá, úgy, hogy semmi bajuk sem lett. Sőt a kemencében oly hűvös lett, mint mikor az esti szellő fujdogál. És a három istenfélő fiatal egy szívvel és lélekkel dicsérte az Úristent.

Látván ezt a pogány király, mély tisztelet fogta el a mindenható Isten iránt. Maga elé hivatta a három ifjút és nagy méltóságra emelte őket. Kihirdette továbbá az országban, hogy senki se merészelje káromolni a zsidóknak Istenét, mert nincs más Isten, ki így tudná megmenteni híveit.

4. *(Dániel az oroszlánok között.)* A babiloniak az élettelen bálványokon kívül egy élő kígyót is imádtak. Az új király, *Cirus,* így szólott Dánielhez:

— Ime, erre csak nem mondod, hogy nem *élő* Isten. Miért nem imádod ezt tehát?

Dániel erre így felelt:

— Egyedül az *én* Uram az *élő Isten;* de ez nem élő Isten. Engedd meg, és én megölöm ezt a kígyót kard és furkós nélkül.

A király megengedte. Dániel ekkor szurkot s hájat szőrrel főzött össze, az egészet darabokra vágta és aztán e falatokkal megetette a kígyót. És a kígyó megpukkadt. Dániel pedig rámutatott, mondván:

— Ime, akit tiszteltetek; ime, a ti istenetek!

A babiloniak azonban igen megharagudtak ezért Dánielre, és megfogván őt, kiéhezett oroszlánok közé dobták. De az Isten vele volt, és a vadak nem bántották Dánielt.

Harmadnapra a veremhez jött a király, hogy Dánielt megsirassa. Csodálattal látta ekkor, hogy nincs neki semmi baja, s fölkiáltott:

— Nagy vagy, Uram, Dánielnek Istene!

És a király kiszabadította Dánielt a veremből.

5. *(Dániel jövendölése.)* Dániel, a szent férfiú, próféta volt Isten kegyelméből. Egy alkalommal esedezve könyörgött az Úrnak, hogy bocsássa meg népének nagy bűneit és irgalmazzon neki. És ekkor az Úr látomásban kijelenté ez igéket:

— A szentek Szentje, az Úr fölkentje, el fog jönni, hogy véget érjen minden bűn és gonoszság. Azért figyelj: attól fogva, hogy a parancs kiadatik Jeruzsálem fölépítésére, *hetvenszer hét év* telik el és ekkor megöletik a megváltó Krisztus.

24. A zsidó nép visszatér a fogságból.

Hetven évnek elteltével vége lett a fogságnak. *Cirus* király kiadta a rendeletet, hogy Isten népe térjen vissza hazájába s építse föl templomát. A sok ezer zsidó tehát visszatért hazájába.

Egy év mulva hozzáfogtak, hogy fölépítsék romjaiból templomukat. Az öregek között voltak, akik szomorkodtak azon, hogy a templom nem lesz olyan pompás, mint a régi volt. *Aggeus* próféta azzal vigasztalta ezeket, hogy *nagyobb lesz az új templomnak dicsősége,* mint a régié, mert látni fogja nemsokára Azt, akit a népek várva-várnak.

A templom építése több, mint 20 évig tartott. Később *Ezdrás* pap és *Nehemiás* vezetése mellett a városnak falait is fölépítették. Ezdrás és az utolsó próféta, *Malakiás,* lelkesen buzdították a zsidókat, hogy Istennek törvényeit hűségesen megtartsák. S ekkor a nép megigérte, hogy ezentúl híven szolgál Istennek.

25. A hős Makkabeusok.

1. *(A zsidó nép üldöztetést szenved.)* A zsidó nép sok időn át megmaradt a jó úton és az Úrnak törvényeit hűségesen megtartotta. De azután később megint nagy bűnökbe

keveredett. A büntetés nem maradt el akkor sem. Egész Palesztina, vagyis Zsidóország szír királyok hatalmába került. Különösen sokat kellett eltűrniök *Antiokus* király alatt, ki erőnek erejével azt akarta, hogy pogányok legyenek. Bálványképes oltárokat, templomokat emeltetett, hogy a pogány isteneket imádják, és kegyetlen büntetéssel kényszeríté a zsidókat, hogy tiltott húst egyenek. Aki gyáva, kislelkű volt, az engedett parancsának; de azok is sokan voltak, akik inkább meghaltak, semhogy Isten szent törvényét megszegjék. Ilyen volt egy hős anya is hét fiával. Kegyetlenül verték őket korbácsokkal. De az anya s gyermekei állhatatosak maradtak s így szóltak:

— Ezt a földi életünket elveheted, ó király! Ád nekünk az Úr helyette örök életet.

És a király kivágatta nyelvüket, lenyúzatta bőrüket, megcsonkítá tagjaikat s elevenen megsüttette őket. Mindhiába, mert ők inkább adták oda életüket, semhogy igaz hitük ellen tegyenek.

2. *(A hősök harca hitükért és hazájukért.)* Antiokus rettenetes üldözése idejében *Matatiás*, egy istenfélő zsidó pap bátor férfiakat gyüjtött vallásának s nemzetének védelmére. S a derék pap seregével szerencsésen küzdött a pogányok ellenében. Midőn meghalt, fia: *Júdás* vette át a vezérséget, akit vitézsége miatt *Makkabeusnak* (azaz «Kalapács»-nak) neveztek. A hős Júdás legyőzé a szír sereget, lerontá a bálványokat s megtisztítván a templomot, fényes ünnepséggel ismét helyreállította az istentiszteletet.

Nemsokára a kegyetlen Antiokus is elvette méltó büntetését. Utálatos betegségben férgek emésztették testét s irtózatos kínok között lehelte ki gonosz lelkét.

3. *(Áldozat és imádság a holtakért.)* Makkabeus Júdás, Isten segítségével, hősiesen harcolt Antiokus utódai ellen is. Az egyik csatában a zsidók közül is elestek többen. Júdás ekkor sok pénzt gyüjtött és elküldte Jeruzsálembe, hogy az elesett zsidókért engesztelő áldozatokat mutassanak be. Mert *szent és üdvös gondolat a halottakért imádkozni*, hogy bűneiktől föloldoztassanak.

26. Palesztina a rómaiak hatalmába kerül.

Makkabeus Júdás halála után testvérei állottak a küzdőknek élére s nagy tetteket vittek véghez. Utódaik azonban már sok gonoszat cselekedtek és egymással folytonosan veszekedtek. Végre segítségül hívták a világnak leghatalmasabb népét, a *rómaiakat*. A rómaiak el is jöttek nagy sereggel. Az országot hatalmukba vették s fölosztották három tartományra: *Judeára, Szamariára* és *Galileára*. Ezek után *Heródest*, egy gonosz lelkü *idegent*, tették a zsidóknak királyává. Ezzel tehát *elvétetett Júda nemzetségétől a fejedelmi pálca*, és elérkezett az az idő, melyről Jákob pátriárka szólott vala egykoron.

27. A világ várja Megváltóját.

Az emberek romlottsága napról-napra nagyobb lett. Bár a *zsidók* tisztelték az egy Istent, ezt is inkább szájukkal és külsőképen, semmint szivük belsejéből tették. Különösen így tettek a gőgös *farizeusok*, kik a törvénynek *betüjét* szenteskedve megtartották, de a törvény *szellemével* nem törődve, lelkük mélyén rút bűnöket ápoltak. A *pogányok* valósággal elmerültek bűneiknek tengerébe. Bálványisteneiket már kinevették, az igaz Istent pedig még nem ismerték. A gazdagok mérték nélkül ettek, ittak s vadállatok elé vetett rabszolgáknak rettenetes halálában gyönyörködtek. A szegények kenyér után könyörögve nyomorogtak.

Ilyen volt a világ akkor, körülbelül 4000 esztendővel az után, hogy Isten az első embert megalkotta.

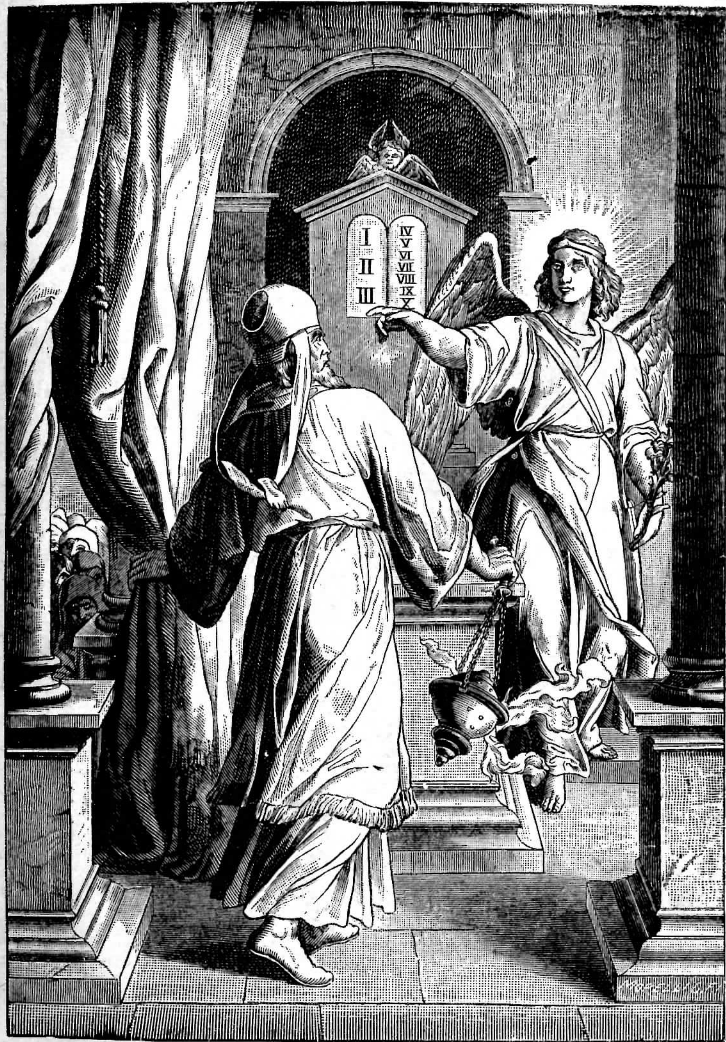
Szabadítót várt az egész emberiség.

Dánielnek hetvenszer hét éve már a végét járta. A jámborabb zsidók tehát várva-várták, hogy eljöjjön a

Messiás (azaz Krisztus), aki már oly régóta eljövendő, akit Isten már Ádám- és Évának megigért, kiről az Úr Ábrahám-, Izsák- és Jákobnak szólott, kiről Dávid s a próféták annyit jövendöltek.

És a várva-várt Megváltó ez időben el is jött. A Szentháromságnak második személye, *maga a Fiúisten jött a földre,* hogy megváltsa a világot a bűn nyomorából és hogy békét s szeretetet ültessen az embereknek szívébe.

Gábriel, az Úr angyala megjelen Zakariásnak.

II. Jézus Krisztus születése, élete, halála és feltámadása.

(Újszövetség.)

28. Jézus születésének előzményei.

1. *(Zakariás látomása.)* Heródes királynak idejében élt Júdeában egy *Zakariás* nevű pap, kinek feleségét *Erzsébetnek* hívták. Mindaketten igazak és szentek voltak Isten előtt és az Úrnak parancsait hűségesen megtartották. Gyermekük azonban nem volt; pedig már idősek voltak. Azért sokszor kérték Istent, hogy adjon nekik gyermeket.

A zsidó papok fölváltva végezték szolgálatukat a templomban. Történt, hogy Zakariásra került a sor, hogy egy hétig szolgáljon az Úrnak. Zakariás bement a szentélybe, hogy tömjénáldozatot mutasson be Istennek. Egyszerre az oltár mellett megjelent az Úrnak egyik főangyala, *Gábriel.* Zakariás megijedt, az angyal pedig így szólott:

— Ne félj, Zakariás! Isten meghallgatta könyörgésedet. Fiad fog születni s *János* lesz a neve. Nagy lesz ő az Úr előtt s már születése előtt betelik a Szentlélekkel. És a *Megváltó előtt fog járni,* hogy a népet előkészítse.

Ezután az angyal eltünt; Zakariás pedig, elvégezvén szolgálatát, hazatért.

2. *(Az Úr angyala megjelenik Máriának.)* Galileának *Názáret* nevű kis városában egy istenfélő, szent szűz élt. *Mária* volt a neve és egy jámbor ácsmesternek, *Józsefnek* volt jegyese. Mindaketten Dávid király családjából származtak. Mária mindennél jobban szerette a jó Istent és igen sokat imádkozott.

Reihe

fertig machen

előkészít = vorbereiten

Az Úr angyala megjelen Máriánál.

(Hat hónappal Zakariás látomása után) Isten elküldötte Gábor főangyalt Máriához és az angyal így szólt:

— Üdvözlégy malaszttal teljes! Az Úr van teveled. Áldott vagy te az asszonyok között.

Mária megijedt, de az angyal bátorítá, mondván:

— Ne félj, Mária! mert kegyelmet találtál Istennél. Fiad fog születni, kit *Jézusnak* nevezel. Nagy lesz ő és *Isten fiának* fog hivatni; uralkodni fog s országának nem lesz vége.

Mária mondá az angyalnak: — Miképen leszen ez?

Az angyal erre így felelt: — *A Szentlélek száll tereád.*

A boldogságos Szüz Mária erre alázatosan így szólt:

— Ime, az Úr szolgáló leánya; legyen a te igéd szerint.

Erre az angyal eltünt; Mária pedig a földre borult és imádta Istent, aki olyan jóságos volt iránta.

Az Úr angyala Józsefnek is megjelent és így szólt:

— József, Dávid fia, vedd Máriát magadhoz. A Szentlélek szállt reája és fia fog születni. S a fiúnak *Jézus* (azaz «Üdvözítő») legyen a neve, mert ő váltja meg népét a büntől.

3. *(Mária meglátogatja Erzsébetet.)* Nemsokára azután, hogy az angyal örvendetes hiradását vette, Mária útnak indult. Júdeának hegyes-völgyes vidékére ment, hogy rokonát, Erzsébetet, meglátogassa. Mikor bement Zakariás házába, szíves üdvözléssel

Mária meglátogatja Erzsébetet.

köszöntötte rokonát. És Erzsébet betelvén a Szentlélekkel, örvendezve kiáltotta:

— Áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse! Honnét az a nagy kegyelem, hogy *Uramnak anyja* jön énhozzám?

A szent Szűz erre gyönyörű szép dicsérettel magasztalta Istent, e szavakkal kezdvén:

— Magasztalja az én lelkem az Urat, ki megtekinté szolgálója alázatát. Ime, mostantól *boldognak hirdet engem minden nemzedék.*

Mária csaknem három hónapig maradt Erzsébetnél és azután hazatért.

4. *(János születése.)* Amint az Úr megigérte, Erzsébetnek nemsokára fia született, kinek *János* lett a neve. És az öreg Zakariás boldog szívvel dicsérte az Úristent.

A boldogságos Szűz Mária az, aki az Úr szavai szerint, a sátán fejét eltiporja. — *Izajás* próféta megjövendölte, hogy a Szűznek fia lesz, és ez *Isten* lesz. — *Malakiás* próféta pedig Jánosról, az Úr előhirnökéről, jövendölt. — A Fiúisten otthagyta égi dicsőségét, hogy a bűnös emberiség segítségére siessen; így tett Jézus előképe, *Mózes* is, aki otthagyta a királyi palota fényét, hogy atyjafiait védelmébe vehesse.

29. Jézus születése.

1. (Télre járt már az idő, midőn) Józsefnek és Máriának *Betlehembe* kellett utazniok. *Augusztus*, a római császár, ugyanis meg akarta számláltatni országának összes népeit és azért megparancsolta, hogy mindenki *oda* menjen, *ahová való*. József és Mária Dávid királytól származtak és ezért Betlehemből (Dávid városából) valók voltak. Oda kellett tehát menniök. Betlehem azonban kis városka volt, és mire ők oda értek, akkorra már minden lakást

Az Úr angyala megjelen a pásztoroknak.

elfoglaltak mások. Csak épen egy *istálló* volt még üres. Nem tehettek egyebet, behúzódtak oda. És ime, itt született éjjel a kis *Jézus*, az *Isten fia*, kiről az Úr angyala szólott Máriának. Mária pólyába takarta az isteni kisdedet és a jászolba fektette.

2. A Megváltó születése éjjelén kint a mezőn a pásztorok nyájaikat őrizték. Egyszere nagy fényességgel megjelenik előttük az Úr angyala. A pásztorok megijedtek, de az angyal így szólt:

— Ne féljetek! nagy örömhírt hozok: ma született Jézus, a Megváltó, *Dávid városában*. Ott fogjátok öt találni egy istállóban, pólyába takarva és jászolba fektetve.

Az angyal elhallgatott, és sok más angyal szállt alá az égből. Az angyal-sereg szépségesen éneklé e szavakat:

— Dicsőség a magasságban Istennek és békesség a földön a jó embereknek!...

Az öröm-ének végeztével az angyalok eltüntek. A pásztorok ekkor Betlehembe mentek. Az istállóban csakugyan megtalálták a kis Jézust pólyába takarva, jászolba fektetve. Rögtön leborultak és jámbor szívvel imádták az isteni kisdedet.

3. Az isteni gyermek születése után nyolcadnapra kapta a *Jézus* nevét. Mikor pedig a kis Jézus 40 napos lett, Mária Józseffel együtt fölvitte öt a templomba, hogy a törvény rendelése szerint bemutassák s fölajánlják az Úrnak.

A templomba jött ekkor egy istenfélő öreg ember: *Simeon*, aki igen vágyakozott a Megváltó után és akinek a Szentlélek kijelenté, hogy amíg az Úr Fölkentjét meg nem látta, addig meg nem

A pásztorok imádják a kis Jézust.

hal. És ime, Simeon a karjaira vette a kis Jézust s örvendezve mondotta:

— Már most, Uram, bocsásd el a Te szolgádat békességben, mert szemeim meglátták az Üdvözítőt.

Mikeás próféta megjövendölte, hogy a Megváltó *Betlehemben* fog születni; *Aggeus* pedig, hogy nagyobb lesz az új *templomnak dicsősége*, mert látni fogja a Megváltót. Mint Jézus, úgy az Ő előképe, Dávid is Betlehemben született s ifjúságát elvonulva töltötte.

30. A napkeleti bölcsek.

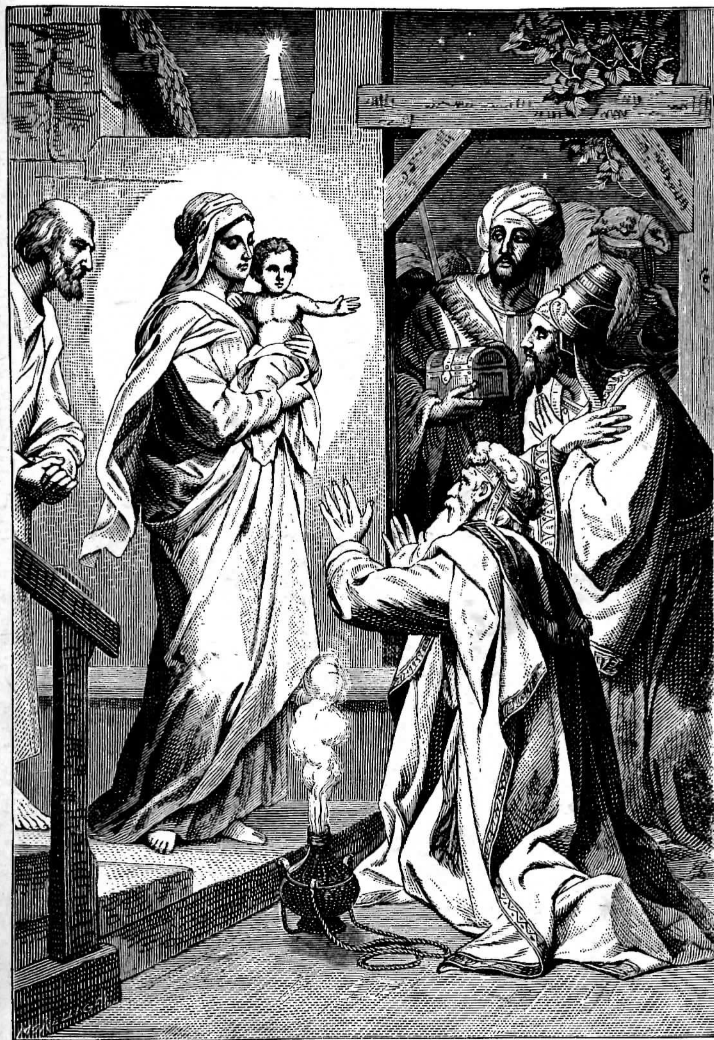
1. Midőn a kis Jézus született, egy ragyogó, fényes *csillag* jelent meg az égen. Messze földön, amerről a nap fölkél, élt *három bölcs* király. Mikor ezek meglátták a csillagot, mindjárt tudták, hogy megszületett a Megváltó. Mert már régi jövendölés volt az, hogy ha a Megváltó születik, egy fényes csillag fog feltünni az égen.

A három bölcs tehát útnak indult, hogy fölkeressék a kis Jézust. Arra mentek, amerre a csillag volt. Addig mentek, míg Jeruzsálembe, a zsidóknak fővárosába érkeztek, melyben *Heródes,* a zsidók királya lakott.

A bölcsek így kérdezősködtek:

— Hol van a zsidóknak most született királya?

Mikor Heródes ezt meghallotta, nagyon megijedt; mert azt hitte, hogy Jézus az ő országában lesz király (pedig Jézus az *Isten országának* királya). De Heródes sem tudta, hogy hol született a Megváltó. Azért rögtön összehívta a papokat és írástudókat és megkérdezte őket. Ezek elővették a Szentírást és azt olvasták benne, hogy a Megváltó Betlehemben születik.

A napkeleti bölcsek megérkeznek.

Heródes ekkor magához hivatta a bölcseket és így szólt hozzájuk:

— Menjetek Betlehembe és ha megtaláltátok a gyermeket, izenjétek meg, hogy én is elmenjek öt imádni.

A gonosz Heródes azonban *hazudott,* mert ő nem imádni, hanem megölni akarta a kis Jézust.

A három bölcs elindult Betlehem felé. Midőn odaérkeztek, a csillag épen a szent család lakóhelye fölött ragyogott. Bementek és csakugyan ott találták a kis Jézust édes anyja ölében. Leborultak tehát, átadták ajándékaikat (tömjént, aranyat és mirrhát) és imádták az isteni gyermeket.

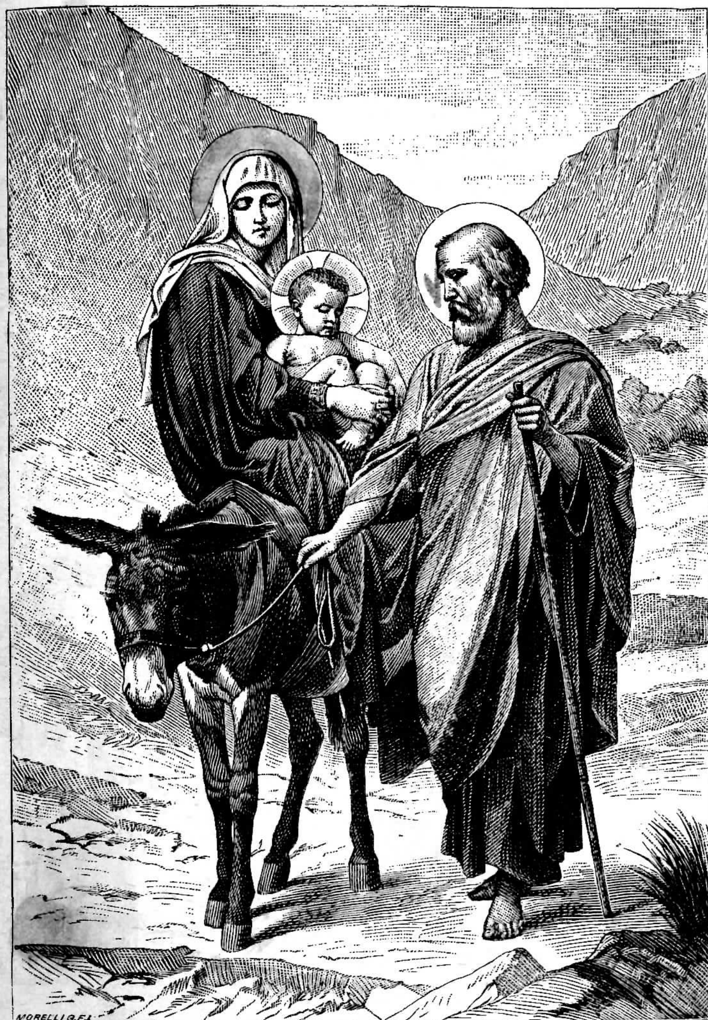
2. Multak a napok és Heródes várva-várta, mikor jönnek már vissza a bölcsek. De azok nem jöttek, mert az Űristen álmukban megparancsolá nekik, hogy ne menjenek vissza Heródeshez. Ők tehát *más úton* mentek haza.

3. Mikor végre a gonosz Heródesnek elfogyott a türelme, katonákat küldött Betlehembe, hogy öljenek meg minden fiút, aki még nem kétéves. Azt gondolta, hogy köztük lesz a Jézuska is. A katonák csakugyan meg is ölték a szegény, kis ártatlanokat. De a kis Jézus *nem volt közöttük;* mert Józsefnek már előbb egy angyal jelent meg álmában és így szólt:

— Kelj föl! vedd a gyermeket és anyját és fuss velük Egiptomba.

József rögtön engedelmeskedett és a szent család *Egiptomba* menekült.

4. Heródes halála után Jézus és szülei megint visszajöttek, de nem Betlehembe, hanem Názáretbe.

A szent család Egiptomba menekül.

Názáretben a kis Jézus csöndesen elvonulva élt szüleivel. Szelíd, kedves és jó gyermek volt; engedelmes és jámbor magaviseletével példát adott a város többi gyermekeinek, és mindenki nagyon szerette őt.

Jézus előképe, *Mózes*, is menekült a Fáraó halálos üldözése elől.

31. A tizenkétéves Jézus a templomban.

A zsidóknak csak *egy* templomunk volt az egész országban, és pedig Jeruzsálemben. Minden (felnőtt) zsidónak oda kellett mennie a *nagy ünnepeken.*

Mikor a kis Jézus *tizenkétéves* lett, szülői husvétkor elvitték őt Jeruzsálembe. Az ünnepek után a zsidók ismét hazamentek. A kis Jézus azonban Jeruzsálemben maradt. De a szülők ezt kezdetben észre sem vették; mert azt hitték, hogy Jézus a rokonok és ismerősök között van. Már egynapi utat tettek és csak akkor vették észre nagy ijedten, hogy a kis Jézus nincsen velük.

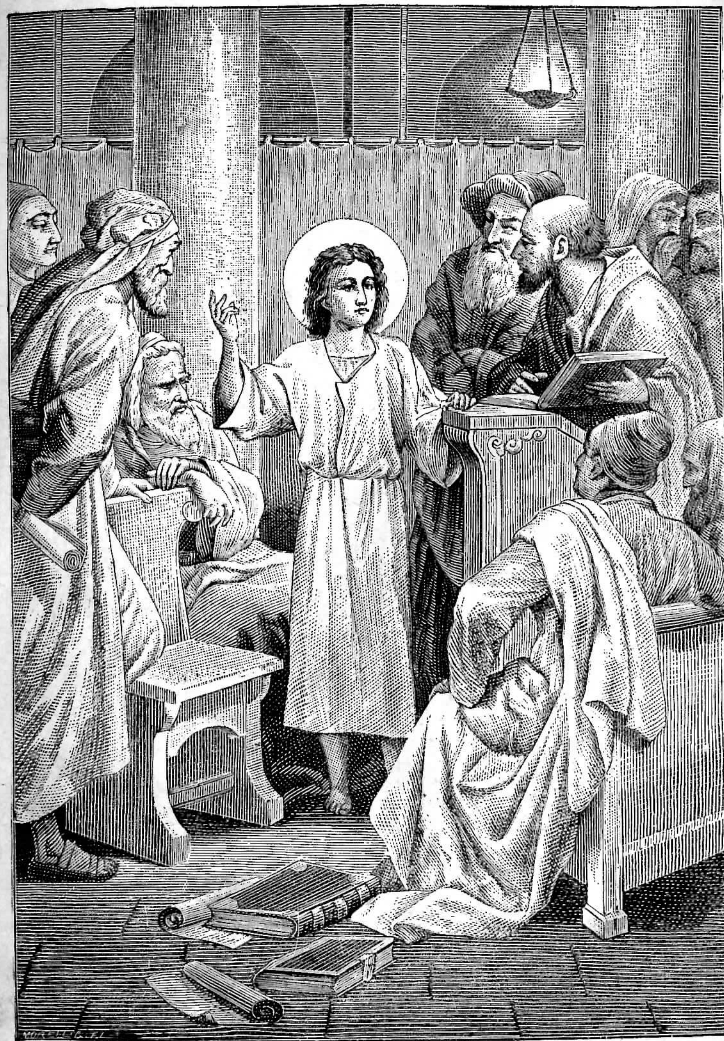
Az aggódó szülők ekkor visszatértek ismét Jeruzsálembe s mindenfelé keresték az eltünt gyermeket. Végre harmadnapra megtalálták a templom egyik csarnokában. Ott ült a kis Jézus a tanítók között és kérdezte, meg hallgatta őket. S a kis Jézus oly szépen és okosan felelt a kérdésekre, hogy mindnyájan elálmélkodtak bölcseségén.

Édes anyja így szólt ekkor Jézushoz:

— Fiam! miért cselekedtél így velünk? Lásd, (nevelő-)atyád és én bánkódva kerestünk téged.

Az isteni fiú szelíden így felelt:

— Hogy kereshettetek engem? Nem tudtátok-e, hogy az *Atyám* házában kell lennem?

A tizenkétéves Jézus a templomban.

F szavakkal Jézus világosan kijelentette, hogy ő *Isten fia.*

Jézus ezután visszatért szülőivel Názáretbe. Engedelmes volt és növekedett nemcsak testben, hanem bölcseségben s szeretetben, Isten és az emberek előtt.

32. Előkészületek Jézus nyilvános működéséhez.

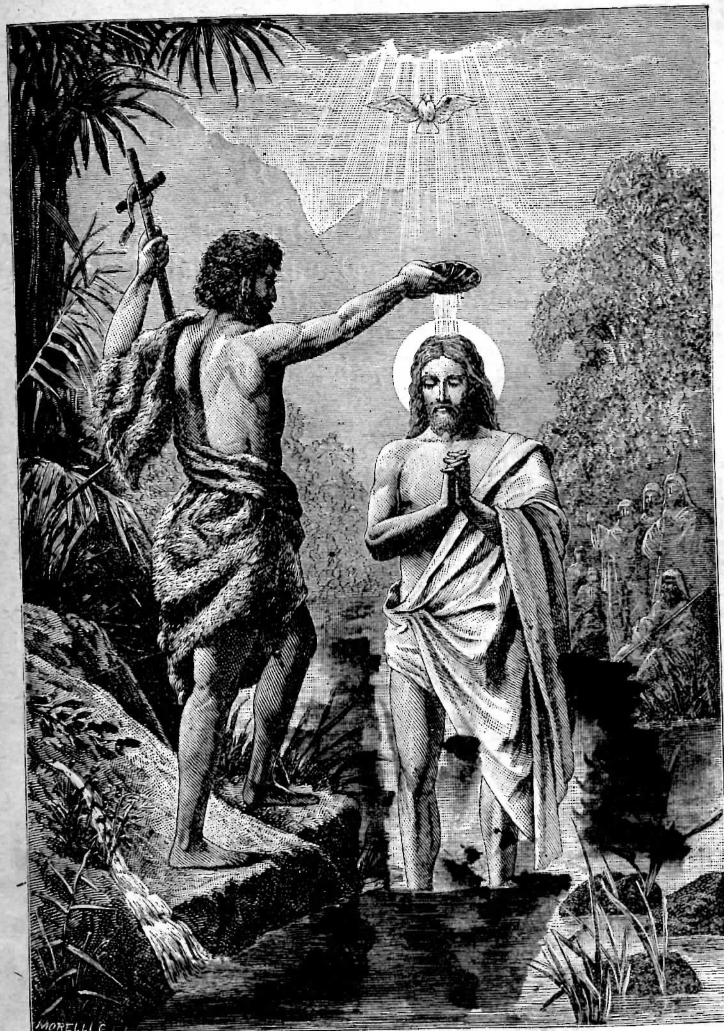
1. *(Jézus megkezdi működését.)* (Elmultak az évek és) Jézus 30 éves lett. Eddig visszavonulva élt Názáretben, most azonban eljött annak ideje, hogy megkezdje megváltói működését. Jézus tehát elhagyta Názáretet s lement Júdea *pusztájába*, mely a Jordán folyó mellett vagyon.

2. *(Keresztelő szent János, az Úrnak előhirnöke.)* Ezidőtájt a pusztában egy szent ember tartózkodott. A ruhája teveszőr volt, eledele pedig sáska és erdei méz vala. *János* volt, Zakariás fia és az Úrnak előhirnöke. János buzgón prédikált a köréje gyűlt népnek. Bűnbánatra buzdítá az embereket s előkészíté őket a Megváltó eljövetelére, mondván:

— A fejsze már a fák tövére tétetett, és minden fa, mely jó gyümölcsöt nem terem, kivágatik és a tűzre vettetik. Tartsatok hát bűnbánatot, mert közel van a menynyeknek országa.

Azokat, kik megbánták és bevallották bűneiket, megkeresztelte a Jordán vizében. Voltak neki tanítványai is; sőt voltak, akik azt hitték, hogy ő az igért Megváltó. János azonban tagadta ezt, mondván:

— Nem vagyok én a Krisztus. Ő én utánam jön, bár énelőttem volt, és nem vagyok én méltó az ő saruszíjját megoldani.

Keresztelő szent János megkereszteli Jézust.

3. *(János megkereszteli Jézust.)* Jézus elment Jánoshoz a pusztába, hogy magát megkereszteltesse. János előbb alázattal ellenkezett, mondván:

— Hogyan? Te jösz énhozzám? Inkább énnékem kell teáltalad megkereszteltetnem!

De azután teljesítette Jézus kívánságát. Midőn Jézus kijött a vízből s imádkozott, íme, az ég megnyilott, a *Szentlélek* galamb alakjában Jézusra szállott, és a mennyből az *Atyának* e szavai hallatszottak:

— *Ez* az én kedves *fiam*, kiben nekem kedvem telik!

4. *(A Sátán megkísérti Jézust.)* Megkereszteltetése után Jézus elvonult a pusztába és 40 nap, meg 40 éjjel imádkozva bőjtölt. Midőn a 40 nap elteltével megéhezett, hozzájárult a kísértő ördög. Testiségre, kevélységre s kapzsiságra próbálta őt csábítani. Először azt mondta a megéhezett Jézusnak, hogy ha Isten Fia, változtassa a köveket kenyerekké. Azután arra ösztönözte, hogy vesse le magát a jeruzsálemi templom tetejéről és mutassa meg isteni hatalmát azzal, hogy sértetlen marad. Harmadszor egy igen magas hegyre vitte az Úr Jézust és megmutatván neki a nagy világ országait s dicsőségét, így szólott:

— Ezeket mind neked adom, ha leborulva imádasz engem.

— Jézus ellenemondott az ördög minden kísértésének, de most már magát az ördögöt is elkergette, szent haraggal rákiáltván:

— Távozz tőlem, sátán!

Az ördög erre rögtön eltünt. És íme, angyalok jöttek Jézushoz és szolgáltak neki.

5. *(Keresztelő János bizonyságot tesz Jézusról.)* Jézus a pusztából visszament a Jordánhoz. Midőn János meglátta őt, így kiáltott a körülállókhoz:

— Íme, az Isten Báránya, ki elveszi a világnak bűneit. *Ez az,* akiről mondottam, hogy utánam jő, bár előt-

tem volt. *Ez az Isten Fia,* mert láttam, midőn a Szentlélek galamb alakjában reászállott a mennyből!

Jézusnak, az új-szövetség áldozati Bárányának előképe volt az ó-szövetségi *husvéti bárány.*

6. *(Jézus első tanítványai.)* Keresztelő Jánosnak két tanítványa, *András* és *János,* követték az Üdvözítőt és tanítványai lettek. — Andrásnak volt egy *Simon* nevü öccse. Fölkereste őt és így szólt hozzá:

— Megtaláltuk a Messiást!

Simon megörült és azonnal Jézushoz ment. Jézus ránézett és mondá:

— Simon, Jónás fia! ezentúl *Péter* lesz a neved. (Péter magyarul annyi, mint: «szikla».)

Másnap Jézus tanítványaival együtt visszaindult Galileába. Útközben találkozták egy *Fülöp* nevü emberrel. Jézus így szólt hozzá:

— Kövess engem!

És Fülöp követte Jézust. Később egy *Bertalan* nevü derék barátját is az Úrhoz vezette és ez is Jézus tanítványa lett.

Ezek az egyszerü halászemberek voltak Jézus első tanítványai, kikhez azután még sokan csatlakoztak.

7. *(A 12 apostol.)* Jézus később *tizenkettőt* kiválasztott tanítványai közül, hogy majd egykor *apostolai,* vagyis az ő tanításának hirdetői s egyházának vezetői legyenek. Jézus apostolai ezek voltak: *Simon,* aki Péternek neveztetett, és testvére *András; János* és bátyja, az öregebb *Jakab; Fülöp* és *Bertalan; Máté,* a vámos és *Tamás;* a fiatalabb *Jakab* és bátyja, *Júdás,* kit Taddeusnak neveztek; végre Buzgó *Simon* és iskárióti *Júdás,* aki később elárulta mesterét.

33. Jézus első csodatette a kánai menyegzőn.

(Jézus megkezdi nyilvános működésének *első* évét.)

(Jézus visszaérkezett Galileába.) Nemsokára egy *Kána* nevű helységben menyegző volt, melyre Jézust, édes anyját s tanítványait is meghívták. A nagy lakomán sok vendég volt. Egyszerre azonban elfogyott a boruk, és aháznép nagy zavarba jött. Mária ekkor halkan így szólt Jézushoz:

— Nincs boruk.

Jézus meghallgatta anyjának kérését és megparancsolta a szolgáknak, hogy töltsenek meg hat nagy kő-edényt vízzel. Miután ezt megtették, Jézus így szólt a szolgákhoz:

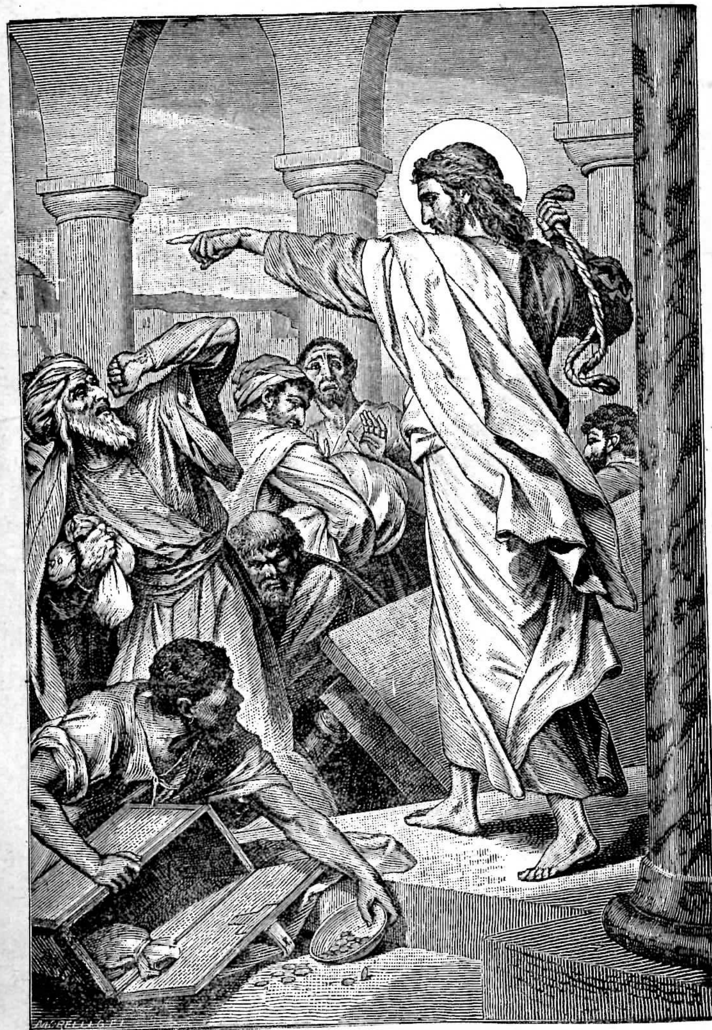
— Merítsetek belőle s vigyétek a násznagynak!

A násznagy megkóstolta az italt és azt találta, hogy ez jobb *bor*, mint a másik volt. — Jézus tehát isteni hatalmával a vizet borrá változtatta. Ez volt az ő *első csodatette*, mellyel megmutatta, hogy ő Isten. Azért ekkor igen sokan hittek Őbenne.

34. Jézus Jeruzsálemben.

(Az *első* husvét.)

1. *(Jézus kiűzi a kalmárokat a templomból.)* Nem sokkal a kánai menyegző után Jézus fölment Jeruzsálembe, mert közel volt *husvét* ünnepe. Megérkezvén a városba, fölment a templomba. A templomnak csarnokában pénzváltók és kereskedők ültek, akik nagy lármával árulgattak ökröt, bárányt, kost, galambot s

Jézus kiűzi a kalmárokat a templomból.

mindenfélét, ami csak az áldozathoz szükséges. Mikor Jézus ezt meglátta, kötélkorbácsot ragadott a kezébe s szent haraggal kiáltott a kalmárokra:

— Ne tegyétek Atyám házát kereskedés házává!

És mindenestül kikergette őket Isten házából.

2. Ekkor néhány zsidó megszólította Jézust és ezt kérdezte tőle:

— Milyen csodajelt tudsz mutatni nekünk, hogy ezeket mered tenni?

Jézus mellére helyezte kezeit és így felelt:

— Bontsátok el e templomot, és harmadnapra fölállítom újra.

Jézus arra gondolt, hogy, ha majdan megölik őt a zsidók, harmadnapra feltámad. De a zsidók e szavakat a hatalmas kőtemplomra értették és gúnyosan mondották:

— Negyvenhat esztendeig épült ez a templom, és te harmadnapra akarnád felállítani?!

Jézus azonban még az ünnepnapok alatt szemmelláthatóan megmutatta isteni hatalmát számos csodával. És sokan hittek benne. Közöttük volt *Nikodémus*, egy előkelő zsidó is.

3. (*Nikodémus tanítást nyer Jézustól.*) Nikodémus szerette volna Jézus tanításait hallani. De nappal röstelt hozzámenni, mert tagja volt a főtanácsnak. Éjjel kereste föl tehát az Üdvözítőt s így szólt hozzá:

— Mester! tudjuk, hogy az Isten küldött prófétának, mert senki ily csodákat nem tehet, hacsak Isten nincs vele.

Erre Jézus arról adott neki rövid tanítást, hogy miképen nyerhetjük el az örök üdvösséget. A többi között ezt mondotta:

— Bizony, bizony, mondom neked, aki újjá nem születik vízből és a Szentlélektől, nem mehet be az Istennek országába. — Úgy szerette Isten ezt a világot, hogy egyszülött Fiát adá, hogy mindaz, *aki hisz* őbenne, el ne veszszen, hanem *örök élete* legyen. Mert nem azért küldé Isten az Ő Fiát, hogy itélje a világot, hanem azért, hogy a világ

Jézus tanítást ad Nikodémusnak.

üdvözüljön őáltala. — Aki hiszen őbenne, az meg nem ítéltetik; aki pedig nem hiszen, az már elítéltetett.

35. Jézus működése Galileában.

Jézus a husvéti ünnepek után nyolc hónapon keresztül Judeában maradt. Mivel azonban a farizeusok és a zsidó papok rossz szemmel nézték tanítását és csodáit, visszatért Galileába. Bejárta az egész tartományt. Mindenütt *tanított és gyógyított.* Tanította, hogy mit kell hinnünk, remélnünk és cselekednünk, ha üdvözülni akarunk. Betegeket, némákat, vakokat, sántákat egyetlen szavával meggyógyított és számos ördöngősből kiüzte a gonosz lelket. Midőn a nép látta e nagy *csodákat,* tömegesen vitte Jézushoz a betegeket. S az Űr Jézus rátevé a betegekre szent kezét és ezek rögtön meggyógyultak.

36. A csodálatos halfogás.

(Jézus nyilvános működésének *második* éve.)

Egy alkalommal a *Genezáret*-tónak partján nagy néptömeg vette körül Jézust, hogy az ő tanítását hallgassák. A tó szélén két halászbárka állott. Az egyik Simon Péteré volt. Jézus beszállott a bárkába és onnan adott tanítást a népnek.

Beszédének végeztével azt mondotta Péternek, hogy evezzen a mély vízbe és vesse ki a hálóját halfogásra. Péter így válaszolt:

— Mester! Egész éjjel fáradoztunk és mégsem fogtunk semmit. De a *te* szavadra kivetem a hálót.

És Simon-Péter két társával kivetette hálóját. És íme, mikor összevonták, annyi hal volt benne, hogy nem tudták

Jézus betegeket gyógyít.

kihúzni a vízből és a háló szakadozni kezdett. Segítségül hívták tehát a másik bárka halászait; és mind a két halászbárkát megtöltötte a halaknak sokasága.

Látván ezt a halászok, álmélkodva tekintettek Jézusra és Simon-Péter alázattal borult Jézus térdeihez. Az Úr Jézus ekkor így szólt Péterhez:

— Ne félj, mostantól fogva *embereket* fogsz.

Ezekután Simon-Péter és társai kivonszolták bárkáikat a szárazra és *elhagyván mindenüket, követték az Urat.*

A halászokból *apostolok* lettek, akik később Jézus nevében számtalan sok embert fogtak az anyaszentegyház üdvözítő hálójába.

37. Jézus meggyógyít egy inaszakadtat.

A Genezáret-tó északi partja mellett egy kis város volt, amelynek *Kafarnaum* volt a neve. Itt volt Péter házacskája s Jézus sokat tartózkodott e helyen. — Egy napon igen sokan jöttek hozzá s hallgatták az ő igéit. Voltak köztük írástudók s farizeusok is. Ekkor hordozható ágyon egy *inaszakadt* embert hoztak a házhoz. A hallgatóknak sokasága miatt azonban nem vihették a beteget Jézus színe elé. Azért tehát fölmentek aháznak lapos tetejére, nyilást csináltak rajta és kötélen bocsátották Jézus elé betegüket.

Látván ezt az erős hitet, így szólt Jézus a beteghez:

— Bízzal, fiam! megbocsáttatnak neked a te bűneid.

Ekkor a farizeusok és írástudók így szólottak önmagukban: — Hiszen ez káromkodik! Mert ugyan *ki* bocsáthatja meg a bűnöket, ha nem *egyedül Isten?*

Erre Jézus, aki látta lelkük minden gondolatját, így szólott:

— Miért gondoltok rosszat a ti szivetekben? Lássátok, hogy hatalmam van megbocsátani a bűnöket.

S az inaszakadthoz fordult és mondá:

— *Kelj föl,* vedd ágyadat és menj haza!

És a beteg rögtön fölkelt, összeszedte ágyát s hazament.

E csodára mindannyian álmélkodva dicsérték a mindenható Úristent.

38. Jézus beszéde a hegyen.

(A *második* húsvét.)

Az Úr Jézus csodáinak mindenfelé híre terjedt, és az ország minden vidékéről igen sokan jöttek hozzá s kísérték őt útjában. Egy napon Jézus egy hegyre ment fel tanítványaival és onnan tartott beszédet a köréje gyűlt sokaságnak.

1. Jézus először a *nyolc boldogságot* sorolta el imígyen:

— Boldogok a *lelki szegények* —, boldogok a *szelídek* —, boldogok, *kik szomorkodnak* —, boldogok, *kik éheznek és szomjúhoznak az igazság után* —, boldogok az *irgalmasok* —, boldogok a *tiszta szívűek* —, boldogok a *békés lelkek* —, boldogok, *kik igazságért üldöztetnek,* mert övék a mennyeknek országa.

2. Jézus ezután a *jócselekedetekről* beszélt, mondván:

— Ha jó dolgot cselekesztek, ezt ne fitogtassátok az emberek előtt. Mikor tehát *imádkozol,* menj be kamrád rejtekébe s ott imádd az Atyát, aki lát téged és majd jutalmat ád néked. — Mikor *böjtölsz,* ne mutasd az orcádat oly sanyarúnak, hogy lássák a te böjtölésedet; Atyád, aki lát téged, majd jutalmat ád néked. — Mikor pedig *ala-*

mizsnát adsz, ne tudja balkezed, hogy mit cselekszik jobbkezed. És Atyád, aki lát téged, majd jutalmat ád néked.

3. Arról, hogy mi legyen a *jó kereszténynek legfőbb gondja,* így tanított Jézus:

— Ne gyüjtsetek magatoknak kincseket *e földön,* hol a rozsda megeméeszti s a tolvajok ellopják; gyüjtsetek inkább *az égben* kincseket, hol sem a rozsda nem emészti, sem tolvajok el nem lopják. Mert, ahol a kincsed van, *ott* van a te szived is.

Ne aggódjatok azon, hogy miből éltek, mit esztek és mivel ruházkodtok. A ti mennyei Atyátok, ki az égi madarakat táplálja és a mezők liliomát ruházza, jól tudja, hogy mindezekre szükségtek van. Azért Isten országát és igazságát keressétek először — a többi majd hozzáadatik tinektek.

4. A *felebarát szeretetéről* így szólt Jézus:

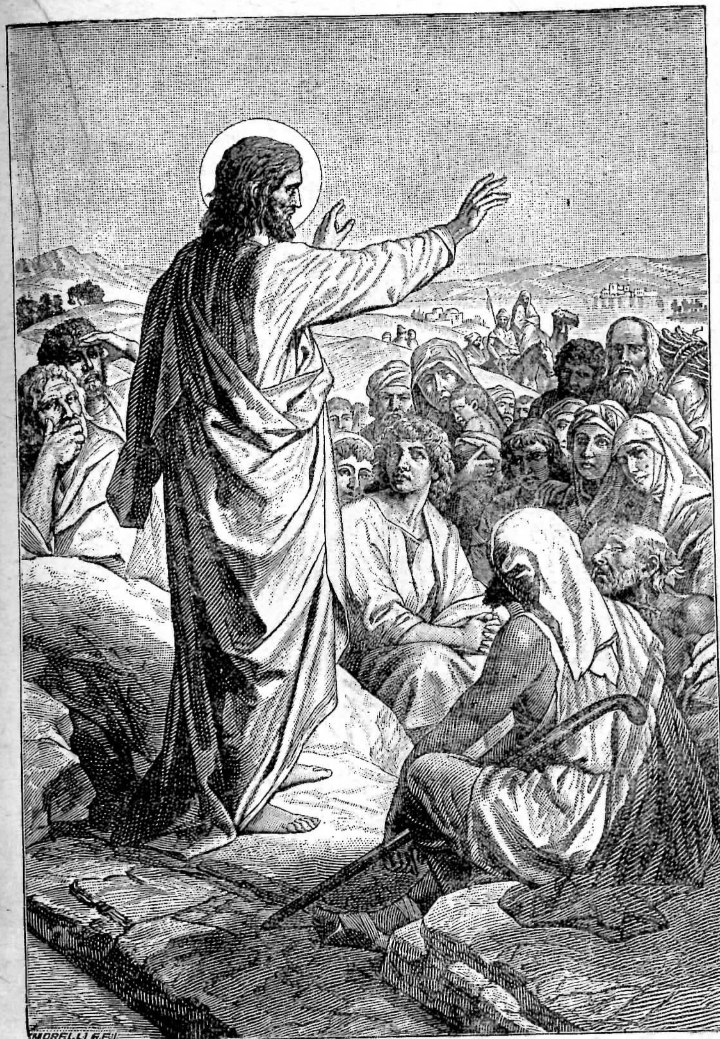
— Ne keresse az a szálkát atyafia szemében, kinek gerenda van a saját szemében. — *Ne ítéljetek* másokról, hogy meg ne ítéltessetek. — *Bocsássatok meg,* és nektek is megbocsáttatik. — *Adjatok* és adatik majd nektek is. — Amit akartok magatoknak, *azt* tegyétek ti is másnak.

Szeressétek ellenségeiteket és tegyetek jót azokkal is, kik titeket gyülölnek. Imádkozzatok azokért, kik titeket — átkoznak.

5. Sok tanítás s üdvös intés után Jézus így végezte beszédét:

— Mindaz, aki hallgatja az igéimet s teljesíti őket: hasonló a *bölcs* emberhez, aki házát kősziklára építette. Eső szakadt, árvíz támadt, szélvihar jött, de ez a ház nem dűlt össze, mivel a bölcs *kősziklára* építette. Aki pedig, hallván az én igémet, nem cselekszi őket, hasonló a *balgatághoz,* aki házát homok fölé építette. Eső szakadt, árvíz támadt, szélvihar jött, és ez a ház összeomlott, mert a balga *alap nélkül* építette.

Jézus ezzel bevégezte tanítását. És a sok nép csodálkozott bölcseségén.

Jézus beszédet tart a hegyen.

39. Jézus és a kafarnaumi százados.

Jézus bement Kafarnaumba. Ekkor egy jólelkű, pogány százados hozzáküldte a zsidóknak véneit és arra kérte őt, hogy jöjjön hozzá s gyógyítsa meg szolgáját, ki haldoklik. Mondá nekik Jézus:

— Elmegyek és meggyógyítom őt.

És azonnal a százados háza felé indult. A százados azonban elébe jött és alázattal így szólott:

— Uram, nem vagyok méltó, hogy hajlékomba bejöjj, hanem csak egy szóval mondjad és meggyógyul az én szolgám.

Jézus megdícsérte a százados *nagy hitét* és így szólott:

— Amint hitted, úgy legyen!

És a haldokló *azonnal* meggyógyult.

40. A naimi ifjú feltámasztása.

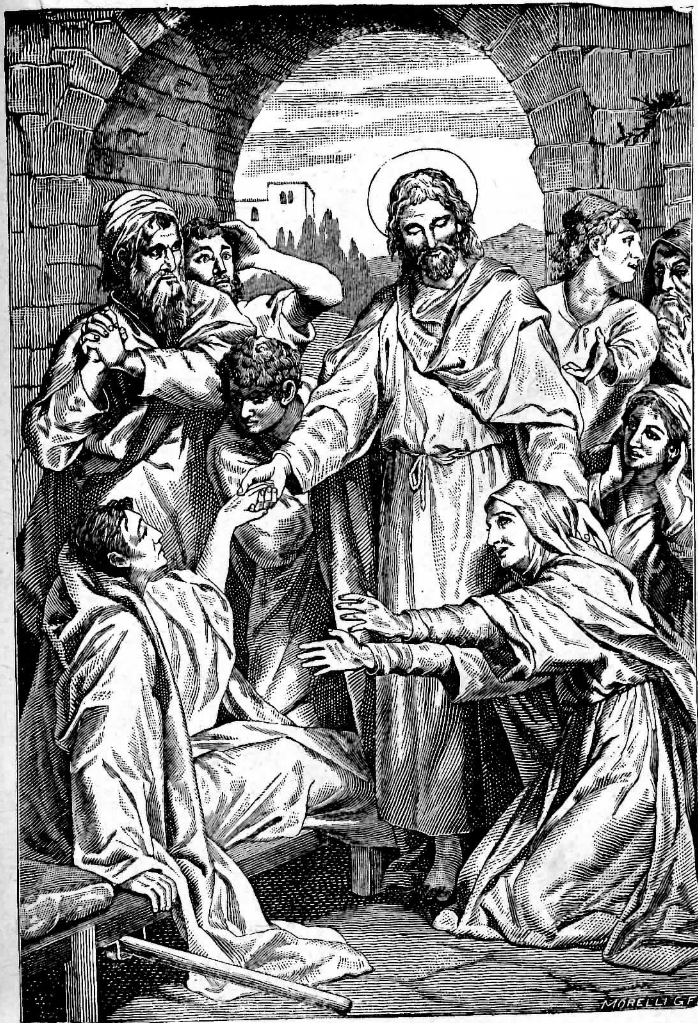
(A tavasz végén) Jézus Jeruzsálembe ment a pünkösdi ünnepekre. Útközben egy *Naim* nevű városka kapujában találkozott egy temetéssel. Egy szegény özvegyasszony egyetlen fiát vitték a temetőbe. Jézus megszánta a szegény özvegy anyát és így szólt hozzá:

— Ne sírj!

Aztán odament a halotthoz és mondá:

— Ifjú! mondom neked, kelj föl!

És a halott rögtön *életre kelt.* A gyászoló nép pedig bámulattal és nagy istenfélelemmel telt el e nagy csodának láttára.

Jézus feltámasztja a naimi ifjút.

41. A bűnbánó Magdolna.

Egy Simon nevű farizeus meghívta az Úr Jézust, hogy egyék nála. Jézus elfogadta meghivását. — Volt a városban egy bűnös asszony, kinek *Mária Magdolna* volt a neve. Ez az asszony a sok néppel együtt látta Jézus csodáit és hallgatta az ő igéit. És az Úrnak szent kegyelme *hitet* és mély *bűnbánatot* keltett a bűnös asszony szívében. Bement Simon házába, sírva borult az Úr Jézus lábaihoz s bánatának könyeivel öntözé meg azokat. Majd megtörülte hajzatával és drága, illatos olajjal kente meg az Úr Jézus lábait.

Látván ezt a farizeus, ezt gondolta magában: — Ha ez csakugyan próféta volna, tudná, hogy miféle bűnös asszony ez.

Jézus azonban jóságosan tekintett a bűnbánóra s így szólt hozzá:

— *Megbocsáttatnak bűneid.* Menj békével!

És Magdolna boldog szívvel távozván, ezentúl már szent életet folytatott.

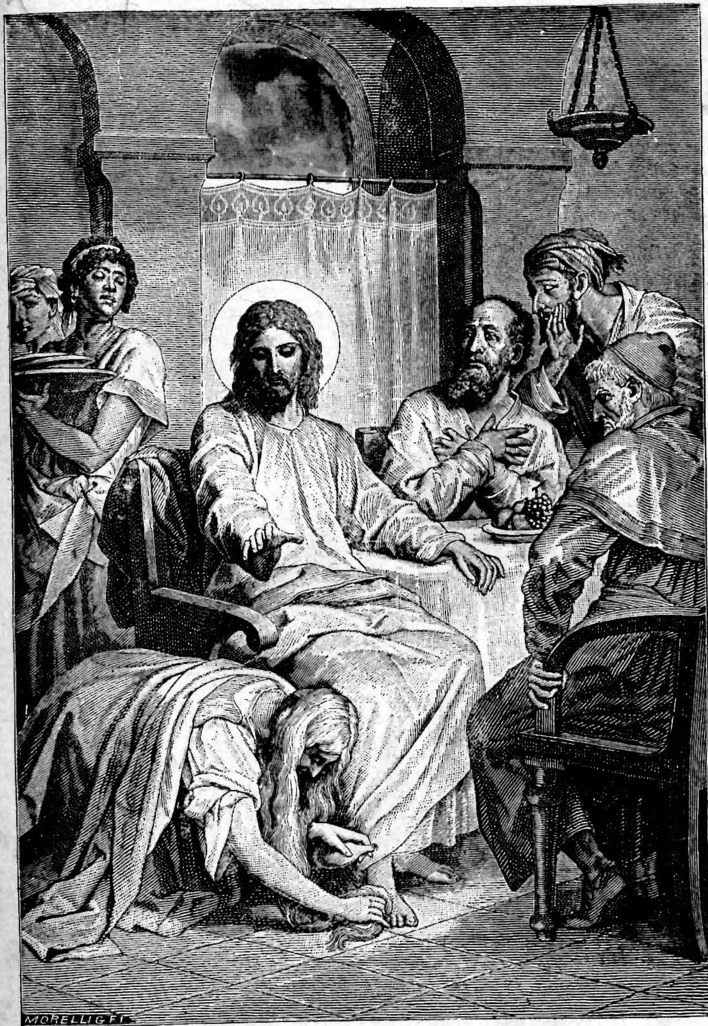
42. Jézus lecsendesíti a vihart.

(Pünkösd után Jézus visszatért Galileába és folytatta körútját.) Egy este át akart kelni a *Genezáret* nevü nagy tavon. Tanítványai eveztek, ő azonban fáradt lévén, lefeküdt és elaludt.

Messze jártak már, amikor hirtelen nagy zivatar és borzasztó szélvész támadt. A hullámok majd elnyelték a kis halászbárkát. A víz ömlött belé. A tanítványok nagyon megijedtek. Remegve költötték fel az alvó Üdvözítőt s mondták:

— Uram! szabadíts meg minket, mert elveszünk!

Jézus nyugodtan fölemelkedett és így szólt:

A bűnbánó Magdolna.

— Miért féltek? Ti kishitűek! (Hiszen veletek vagyok!)

És azután egy szavával lecsendesítette a vihart. A hajón levő emberek csodálattal s félelemmel néztek Jézusra és ajkuk e kérdésre nyilt:

— Vajjon *ki* ez, ki a szélvésznek és a tengernek is parancsol?...

43. Jézus életre kelti Jairusz leányát.

Jézus, átkelve a tavon, Kafarnaumnál kiszállott a bárkából. A parton már nagy sokaság várta öt. Ekkor egy *Jairusz* nevű előkelő férfiú járult Jézus szine elé, lábaihoz borult és esedezve mondá:

— Egyetlen, 12 éves leányom halálán van immár; ó jöjj el, kérlek, tedd reája kezedet, hogy meggyógyuljon és éljen!

Jézus megindult Jairusz háza felé. Szorongó nagy népsereg követte öt odáig. — Volt e néptömegben egy szerencsétlen asszony is, ki már 12 év óta vérzésben szenvedett és, bár orvosokra költé minden vagyonát, nem tudták öt meggyógyítani. Most azonban *erősen hitte,* hogy meggyógyul, ha csak az Úr ruháját is megérinti. Odafurakodott tehát Jézushoz, megérintette ruháját és — azonnal *meggyógyult.* Jézus e percben hátrafordult és így szólt hozzá:

— Leányom! a te *hited* meggyógyított téged.

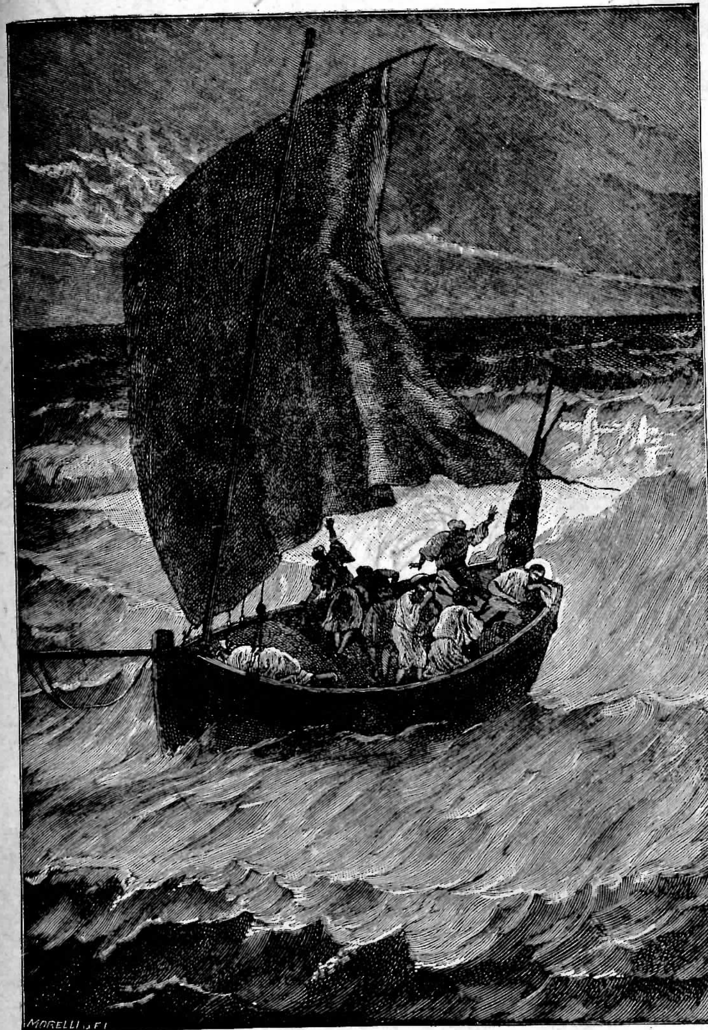
Ugyanekkor hírmondó jött Jairusznak házából és így szólott:

— Uram, ne fáradj tovább! A leány már *meghalt.*

Jairusz igen megijedt. Jézus azonban biztatta öt

esedezik = flehen; vérzés = Blutung;
szorongat = drängen; vagyon = Vermögen;

bár = obgleich; költ = ausgeben;

Vihar a Genezáret-tavon.

megijed = erschrecken; megérint = berühren
furakodik = sich drängen

és folytatta útját. A halottasháznál nagy volt már a siránkozás. Jézus bement, megfogta a holt leánynak kezét és hangos szóval mondotta:

— Leányzó, kelj föl!

És a kis leány rögtön *fölkelt* teljes egészséggel.

44. Keresztelő szent Jánosnak halála.

(Jézus nyilvános működésének *harmadik* éve.)

Ez időben hírül hozták Jézusnak, hogy Keresztelő János vértanúságot szenvedett az igazságért.

A szent férfiú tudniillik szigorúan megintette Galilea fejedelmét, *Heródes Antipaszt,* ki a gonosz Heródesnek fia volt. Ez ugyanis nőül vette élő fivérének feleségét. János bátran megrótta őt, mondván:

— Nem szabad fivérednek feleségét elvenned!

Ekkor a rossz fejedelem haragra gyúlt s Jánost tömlöcbe vetette. Felesége, *Heródiás,* azonban János életére tört.

Történt, hogy a fejedelem nagy lakomát rendezett születése napján. A vendégeket *Szalóme,* Heródiás leánya, *tánccal* mulattatta. Heródesnek ez annyira megtetszett, hogy így szólott leányához:

— Kérj tőlem, amit akarsz s én megadom neked.

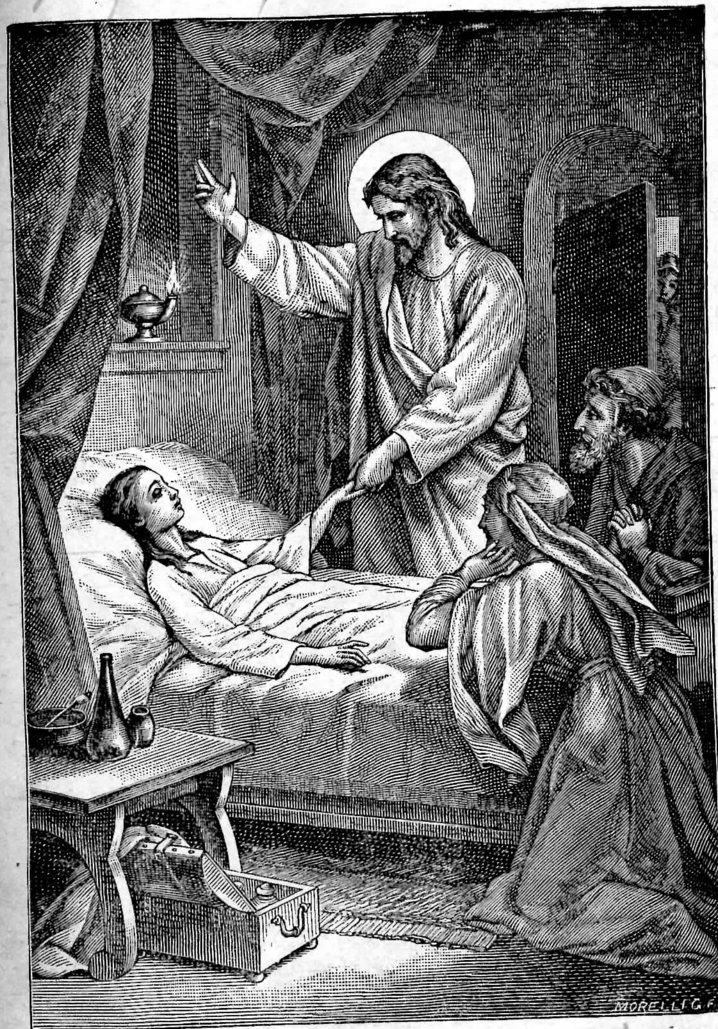
És igéretét *esküvel* is megerősítette.

Szalóme megkérdezte az anyjától, hogy mit kérjen. A gonosz asszony ezt felelte:

— Keresztelő János *fejét.*

A leány tehát János fejét kérte. Heródes szomorú lett e kérésre, de mivel már megesküdött vendégei előtt, nem akarta szavát szegni. Azért tehát elfojtotta lelkiismerete szavát és parancsot adott a hóhérnak, hogy egy tálban hozza el Keresztelő János fejét. És a hóhér lefejezte Jánost. A véres fejet tálba téve, átnyujtotta Szalóménak, aki rögtön odaadta az anyjának.

E szomorú hírre azután eljöttek a tanítványok és mesterüknek csonka testét szeretettel eltemették.

Jézus életre kelti Jairusz leányát.

45. Jézus csodálatosan megvendégel 5000 embert.

(A *harmadik* húsvét.)

Közeledett húsvét ünnepe. Miután az Üdvözítő hírül vette, hogy Heródes Antipasz fejét vette Keresztelő Jánosnak, tanítványaival átkelt a tavon, hogy egy félreeső, puszta helyen megpihenjenek. De hiába akartak ők elvonulni, mert, mikor a túlsó parton kikötöttek, ott már nagy néptömeg várta őket. Jézus tehát pihenés helyett a betegeket gyógyította és a népet tanította. Hallgatták őt vagy *ötezren.* — Este lett már, és a nép még mindig ott volt étlen-szomjan. A tanítványok így szólottak Jézushoz:

— A hely puszta; bocsásd el a sereget, hogy maguknak a falvakban eleséget vegyenek.

Jézus mondá:

— Nem szükséges, hogy elmenjenek; adjatok *ti* nekik enni.

Erre Fülöp így szólt:

— Kétszáz tizes ára kenyér sem elég ezeknek!

— Hány kenyér van nálatok? — kérdezte most Jézus.

András felelt erre, mondván:

— Egy fiúnál van öt kenyér és két hal.

Jézus ekkor elrendelte, hogy a népet telepítsék le a földre. Továbbá magához hozatta az öt kenyeret és két halat; és szemeit az ég felé emelve, megáldotta s megtörte a kenyereket. Ezután odaadta tanítványainak, hogy a hallal együtt osszák ki a nép között. És ime, ekkor csodálatos dolog történt. Bár-

Jézus a vizen jár.

mennyit osztottak ki a kenyérből és a halból — *nem fogyott el.* Valamennyi *jóllakott.* Jézus fölszedette a hulladékokat, hogy el ne vesszenek. És 12 kosárnyit szedtek össze belőlük.

Ekkor a nép azt akarta, hogy Jézus legyen a *királyuk.* Jézus azonban elvonult a hegyek közé.

46. Jézus Kafarnaumban.

1. *(Jézus a vizen jár.)* A csodálatos kenyérszaporítás után Jézus elvonult, tanítványai pedig bárkájukba szállottak, hogy Kafarnaumba evezzenek. Az evezés nehezen ment, mert nagy szélvész támadt. Jóval éjfél után volt már, midőn Jézus a vizen járva, közeledett feléjük. A tanítványok nem ismerték fel őt s igen megijedtek. Mondá nekik Jézus:

— Ne féljetek! *Én* vagyok!

Péter fölkiáltott:

— Uram! ha te vagy ott, parancsold meg nekem hogy hozzád menjek a vizen!

— Jöjj tehát! — felelte Jézus.

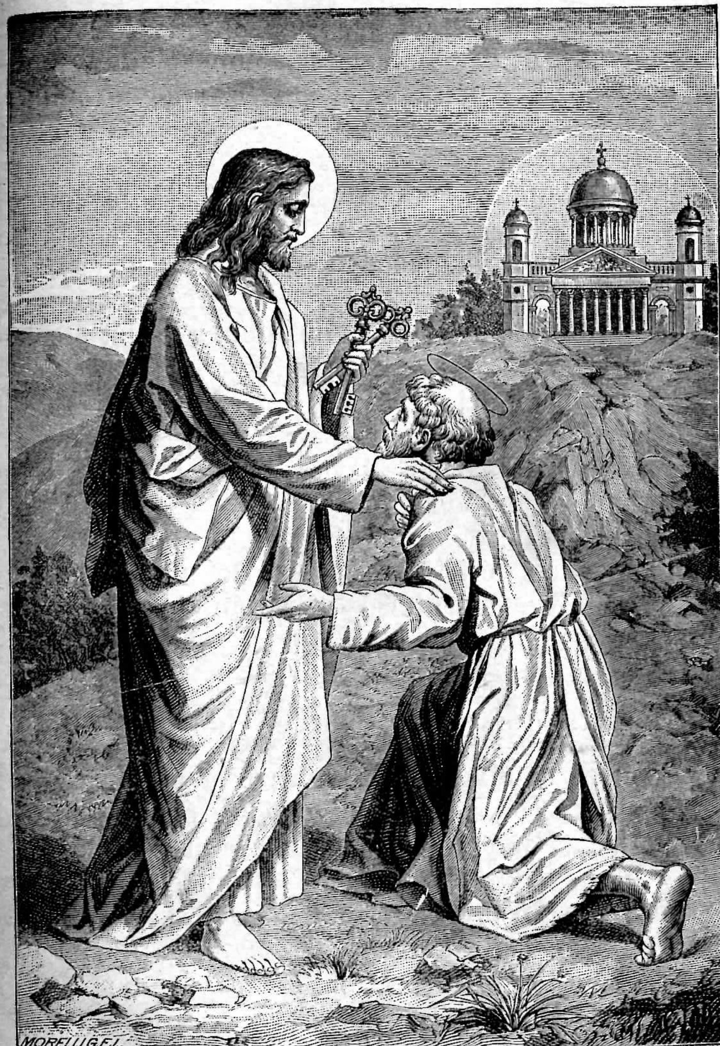
Péter kiszállt a bárkából és a vizen Jézus felé tartott. De midőn egy nagyobb hullám csapott hozzá, *kételkedett* és — lemerült, nagy ijedten segítségért kiáltva. Jézus rögtön kinyujtotta kezét és megfogván őt, így szólt hozzá:

— Kicsinyhitű! miért kételkedtél?

Beszállottak a bárkába és a szélvész rögtön megszünt. És mindnyájan imádással borultak le az Úr előtt, mondván:

— Valóban, te *Isten Fia vagy!*

2. *(Jézus igéretet tesz az Oltáriszentségről.)* Jézus másnap Kafarnaumban tanított. Azok közül, kiket olyan csodás módon megvendégelt a pusztában, sokan ismét fölkeresték őt. Jézus így szólt hozzájuk:

Jézus Pétert választja ki egyházának fejéül.

— Bizony, bizony, kerestek engem, mivel ettetek a kenyérből és jóllaktatok. Munkálkodjatok, de nem olyan kenyérért, amely elvész, hanem amely megmarad az örökéletre, és amelyet az Emberfia ád tinektek. *Én vagyok az élő kenyér,* ki a mennyből szállottam alá. A kenyér, melyet adni fogok, *az én testem.*

A hallgatók kételkedve mondogatták egymás között:

— Hogy adhatja ez nekünk a saját testét eledelül?

Jézus így folytatta:

— Bizony, bizony, *aki eszi testemet és issza az én véremet,* örök élete vagyon és én feltámasztom öt az utolsó napon.

Jézus mindezt az *Oltáriszentségről* mondotta. Hallgatói nem értették szavait. De a tanítványok egy év mulva, az utolsó vacsorán, jobban megértették.

47. Jézus Pétert választja ki egyházának fejéül.

1. A nyár táján Jézus (Palesztina északi részében) egy városba érkezett, melynek *Cezárea* volt a neve. Itt egy napon azt kérdezte tanítványaitól:

— Kinek tartanak engem az emberek?

A tanítványok így feleltek:

— Némelyek *Keresztelő Jánosnak,* némelyek *Illésnek,* mások pedig azt hiszik, hogy a *próféták* közül való vagy.

Jézus ismét kérdezte őket:

— Hát *ti* kinek tartotok engem?

— Te Krisztus vagy, *az élő Isten Fia!* — válaszolta Simon-Péter.

— Boldog vagy Simon, mondá erre Jézus, mert nem a test és vér jelentette ki ezt neked, hanem Atyám, ki az égben vagyon. És én azt mondom néked, hogy te *péter* (azaz «szikla») vagy, és erre a kősziklára építem majd *anyaszentegyházamat;* és a pokol nem fog erőt venni rajta. Néked adom a mennyország kulcsait: *amit megkötsz a földön, meg lesz kötve a mennyben is, amit pedig föloldasz a földön, föl lesz oldva a mennyben is.*

[Azt a hatalmat, amit az Úr Jézus megadott Szent-Péternek külön, mint az Anyaszentegyház látható fejének, később az összes apostoloknak együttesen is megadta, mondván:

— *Amiket megkötöztök a földön, meg lesznek kötve a mennyben is; és amiket föloldoztok a földön, föl lesznek oldozva a mennyben is.*]

48. Jézus a Tábor-hegyen megdicsőül.

Egy hét mulva Jézus maga mellé vette Pétert, Jakabot és ennek öccsét, Jánost, és fölment velük egy magas hegyre, melynek *Tábor* volt a neve. A hegyen Jézus imádkozni kezdett. És ime, a mennyei dicsőségnek fénye vette őt körül. Orcája fénylett, mint a nap, ruhái pedig oly fehérek lettek, mint a hó. Jézus mellett a nagy fényességben *Mózes* és *Illés* jelentek meg, és felülről szózat hangzott ekképen:

— Im *ez az én szerelmetes Fiam,* kiben nekem kedvem telik. *Ot hallgassátok!*

A tanítványok arcraborultak s így hallgatták a

mennyei szavakat. Midőn ismét fölemelték szemüket, eltünt minden és egyedül Jézus állott előttük rendes alakjában.

49. Mária és Márta.

(Jézus nyilvános működésének *negyedik* éve.)

Őszkor Jézus elhagyta Galileát és tanítványaival Jeruzsálembe ment a sátoros ünnepre.

Nemsokára *Betániába* érkeztek, mely Jeruzsálem közelében vala. E faluban lakott Jézus kedvelt hive, *Lázár* s ennek két nővére: *Mária* és *Márta.*

Jézus betért hozzájuk. Mária leült az Úr lábaihoz s áhitattal hallgatá az ő igéit. Márta pedig a ház körül sürgött-forgott, szorgoskodott. De csakhamar az Úr elé járult s mondá:

— Nem törődöl, Uram, véle, hogy nővérem egyedül hagy fölszolgálni? Mondjad neki, hogy segítsen nekem.

Az Úr azonban így felelt:

— Márta, Márta, te sok irányban töröd magad s szorgoskodol. Pedig *egy a szükséges.* Mária a legjobb részt választotta, mely nem vétetik el tőle.

50. A farizeusok Jézus ellen törnek.

Jézus nem sokáig maradt Jeruzsálemben, mert a farizeusok áskálódtak ellene és el akarták veszteni. A farizeusok *gyülölték* őt, mert leleplezte képmutató lelküket s a nép előtt többször megszégyenítette őket. Azért tehát mindenképen okot kerestek Jézus ellen. Majd azért akarták az Úr Jézust elfogni, mint törvényszegőt, mert *szombaton* is gyógyított, majd meg istenkáromló gyanánt akarták megkövezni, mert *magát az Úristennel egyenlőnek mondotta.* Jézus azonban mindannyiszor sértetlenül távozott el körükből, mivel az ő halálának órája még nem érkezett el. — Jézus tehát ezek miatt a Jordánnak vidékére vonult és ott folytatta működését.

Jézus a Tábor-hegyen megdicsőül.

51. Jézus feltámasztja Lázárt.

Egy napon az Úr Jézus hirül vette *Betánia* faluból, hogy *Lázár*, akit szeretett, halálosan beteg. De az Úr csak két nap mulva indult útnak, mert ő ismét nagy csodával akarta istenségét megmutatni. — Midőn Jézus megérkezett, Lázár már a sírban feküdt négy nap óta. Lázárnak két nővére volt: *Mária* és *Márta*. Mikor Márta meglátta Jézus érkezését, eléje ment s mondá:

— Ó Uram! ha te itt lettél volna, az én bátyám nem halt volna meg!

Mondá neki Jézus:

— A te bátyád *feltámad.*

Mária így szólt:

— Ó tudom, hogy feltámad — *az utolsó napon.*

Jézus erre így felelt:

— *Én vagyok a feltámadás és az élet. Aki hisz énbennem* — ha meghal is — *élni fog.*

Ezekután a két testvér Jézust és a többieket elvezette a sírhoz. Valamennyi jelenlevő zokogott. Ekkor Jézus megrendült a lelkében és könyezett. A halott egy barlangban volt eltemetve és a sírnak nyílását egy nagy kőlap zárta el. Jézus elrendelte, hogy vegyék el a követ.

Márta így szólt:

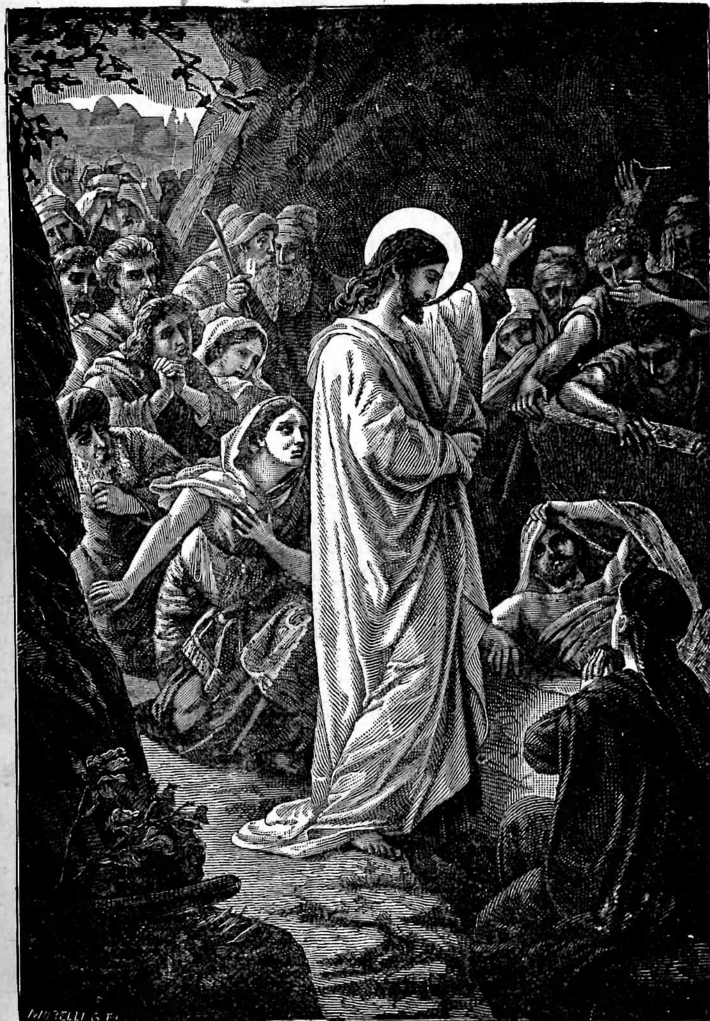
— Ó Uram! már szaga van, mert negyednapos.

Miután a követ elvették, az Úr Jézus odalépett s rövid ima után így kiáltott:

— Lázár! jöjj ki!

fekszik = liegen; zokog = schluchzen;

barlang = Höhle
szag = Geruch

Jézus feltámasztja Lázárt.

odalép = zutreten
eltemet = begraben

És Lázár *életre kelt* s előjött a sírból. — Látván azt a nagy csodát, igen sokan hittek Jézusban.

52. Jézus utolsó útja Jeruzsálembe.

1. *(A zsidó főtanács Jézus életére tör.)* A farizeusoknak és a zsidó papoknak sehogyan sem tetszettek a dolgok, amelyeket az Úr Jézus cselekedett. Mikor meghallották, hogy az Úr Jézus feltámasztotta Lázárt, összehívták a *tanácsot* és így szóltak:

— Mit tegyünk? Ez az ember nagyon sok csodát tesz és nemsokára már mindenki hisz benne.

Végre elhatározták, hogy *megölik* Jézust.

2. *(Jézus megjövendöli szenvedését, halálát és feltámadását.)* Jézus tudta a főtanács gonosz tervét s azért egyelőre nem ment Jeruzsálembe. Néhány héttel husvét előtt azonban így szólott a tanítványokhoz:

— Íme, fölmegyünk Jeruzsálembe, és beteljesedik mindaz, amit a próféták jövendöltek az Emberfiáról. Mert az Emberfia *elárultatik* a papi fejedelmeknek és írástudóknak; *halálra ítélik* őt, átadják a pogányoknak, *megcsúfolják, megpökdösik, ostorozzák* és *megölik*: és harmadnapra *föltámad.*

3. *(Jézus szeretete a gyermekek iránt.)* Útközben néhány jámbor asszony Jézus elé vitte gyermekeit, hogy áldja meg őket. Jézus aznap sokat tanított és nagyon elfáradt. A tanítványok nem akarták a gyermekeket a fáradt Üdvözítőhöz engedni. Jézus azonban így szólt:

— Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket, mert *ilyeneké a mennyország.*

És szeretettel magához ölelte az ártatlan gyermekeket és megáldotta őket.

auf keine Weise

vorläufig

peitschen

köp = spucken

ölel = ogrlit

Jézus szeretete a gyermekek iránt.

4. *(Jézus ünnepiesen bevonul Jeruzsálembe.)* Az Üdvözítő március hó végén a szent városhoz érkezett. Az *Olajfák* hegyénél szamárra ült és így vonult be a városba. *Vasárnap* volt. A városba roppant sok nép jött a husvét ünnepére. Mikor ezek meghallották Jézus érkezését, eléje mentek s ruháikat leterítvén, pálmaágakat hintettek az útra. Így kisérték be az Urat, örvendezve kiáltozván:

— Hozsanna Dávid fiának! Áldott, ki az Úr nevében jön!

Jézus ünnepies bevonulását *Zakariás* próféta megjövendölte.

53. Jézus utolsó nyilvános tanításai.

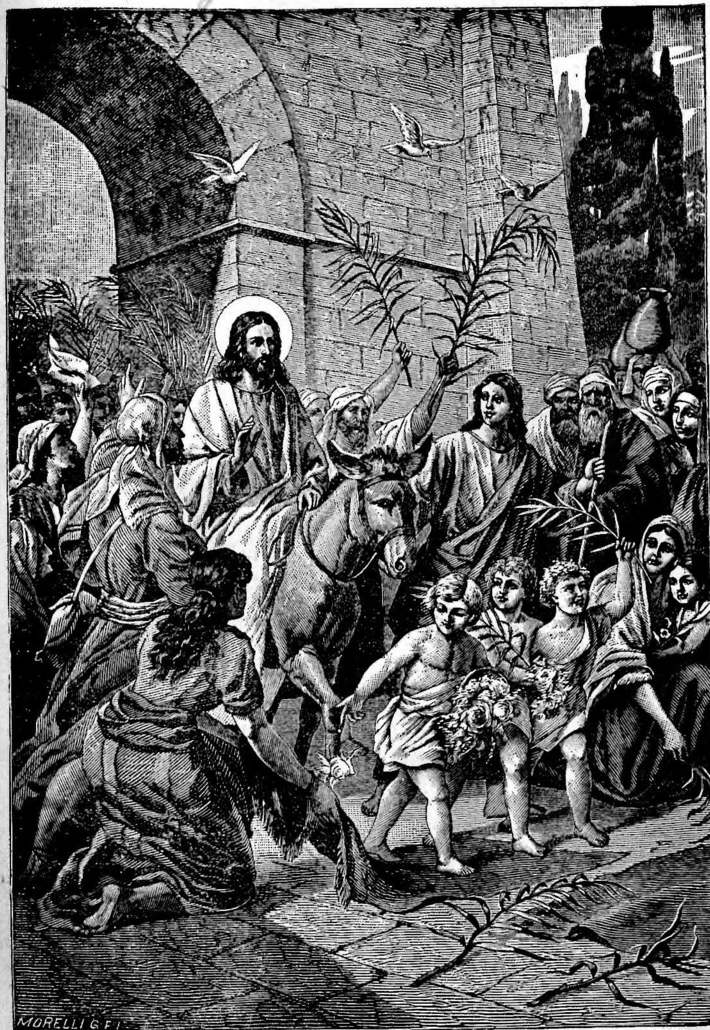
1. *(A császári adó.)* A husvét előtt való napokon a farizeusok fölkeresték Jézust és mindenféle ravasz kérdésekkel faggatták. — A többi között egyik így szólott Jézushoz:

— Mester! tudjuk, hogy te csak az igazságot tanítod és nem tekinted az emberek személyét. Mondd, szabad-e adót adni a császárnak, avagy nem?

Ezzel a fogas kérdéssel meg akarták Jézust fogni. A zsidók ugyanis gyülölték a rómaiakat és nem akartak adót fizetni a császárnak. Hogyha tehát az Úr Jézus azt mondja, hogy «szabad», a *zsidókat bőszíti fel* maga ellen; hogyha pedig azt mondja, hogy «nem szabad», akkor *bevádolják a római helytartónál,* mint izgatót.

Azonban Jézus, aki látta álnok lelküket, így szólott:
— Mit kísértetek engem? Képmutatók! Hozzatok egy pénzdarabot, hadd lássam!

Midőn a pénzt megmutatták, Jézus a pénzre vésett képre mutatott és ezt kérdezte tőlük:
— Kié ez a kép?
— A *császáré* — felelték amazok.
Mondá ekkor Jézus:

Jézus ünnepélyesen bevonul Jeruzsálembe.

— Adjátok meg tehát azt, ami a császáré, a császárnak és azt, ami az Istené, az Istennek.

Erre a bölcs feleletre zavartan és szégyenkezve távoztak el a zsidók.

2. *(A főparáncsolat.)* Egy törvénytudó Jézus elé járult és ezt kérdezte tőle:

— Uram! melyik a legfőbb parancsolat?

Jézus így válaszolt:

— *Szeresd a te Uradat és Istenedet teljes szivedből, egész lelkedből és minden erődből.* Ez az első és a legfőbb parancsolat. A másik hasonló hozzá és így szól: *szeresd felebarátodat, mint önmagadat.* Ebben a két parancsolatban van a többi *mind.*

3. *(A felebarát.)* Egy másik törvénytudó tovább kérdezte az Urat, mondván:

— De *ki* az én felebarátom?

Jézus erre feleletül egy szép példát mondott nekik, mely így szólt:

— Egy ember Jeruzsálemből Jerikóba ment. Útközben rablók támadták meg és, miután kifosztották mindenéből, sebesülten otthagyták öt az úton. Nemsokára arra ment egy *zsidópap,* aki, midőn meglátta a sebesültet, elkerülte s tovább ment. Azután egy *levita* jött az úton, de ez is részvét nélkül ment el mellette. A harmadik utas, aki arra jött, egy *szamaritánus* volt. Mikor ez a sebesültet észrevette, megkönyörült rajta és bekötözvén sebeit, felültette szamarára s elvitte egy fogadóba, ahol szeretettel gondoskodott róla.

— Mit gondolsz — kérdezte a példa végén Jézus — *melyik* volt a három közül annak az embernek *felebarátja?*

Az irgalmas szamaritánus.

— Aki irgalmasságot cselekedett vele — felelte a törvénytudó.

Mondá ekkor Jézus:

— Menj! és te is cselekedjél hasonlóan.

A törvénytudó megértette e példából, hogy *minden ember felebarátunk*, és a szeretet azt kívánja, hogy más baján készségesen segítsünk.

4. (*A szegény özvegy két fillérje.*) Az Üdvözítő egy napon a templom előcsarnokában ült az alamizsnagyüjtő láda közelében és nézte, hogy miképen vetnek pénzt a gyüjtőbe. A gazdagok nagy büszkeséggel s bőségesen vetették be pénzüket, míg egy szegény, özvegy asszony alázattal ejtett bele két kis fillért. Jézus ekkor tanítványaihoz fordult e szavakkal:

— Bizony mondom nektek, hogy e szegény özvegy asszony többet adott, mint azok a gazdagok: mert, míg azok abból adtak, miből bőven van nekik — addig ez a szegény asszony odaadta *mindenét.*

A tanítványok megértették ezekből, hogy többet ér az Isten előtt egy *jó szívvel* adott fillér, mint a büszke *hiúságból* odavetett sok arany.

54. Az áruló Judás a főtanácsnál.

(A *negyedik és utolsó* húsvét.)

A vének és zsidó papok belátták, hogy Jézust nyiltan nem foghatják el. Két nappal húsvét előtt tanácsot tartottak Kaifás főpap házában és elhatározták, hogy Jézust titkon elfogják és megölik. — Ekkor a 12 tanítvány egyike, iskarióti *Judás*, hozzájuk jött s így szólott:

— Mit adtok, ha én őt kezetekbe adom?

A főtanács 30 ezüstpénzt adott neki. És a gonosz

A szegény özvegy két fillérje.

tanítvány e perctől kezdve kereste az alkalmat, hogy mesterét elárulja.

Jézus előképét, *Józsefet* is ezüstpénzért adták el. — Judás árulását *Zakariás* megjövendölte.

55. Az utolsó éjszaka.

(Nagycsütörtök.)

1. *(Az utolsó vacsora.)* Husvét előtt való napon, *csütörtökön* este, Jézus tanítványaival egyik jó emberének házába ment, hogy megegyék a *húsvéti bárányt.*

Miután a bárányt megették, Jézus fölkelt, levetette felső ruháját és egyenként *megmosta tanítványainak lábait.* Ezzel *alázatosságra* tanította őket. Ezután ismét elfoglalta helyét az asztalnál, kezébe vette a *kenyeret,* megáldotta s szétosztotta tanítványai között e szavakkal:

— Vegyétek és egyétek, *ez az én testem.*

És a kenyér e szavakra Jézus *testévé* változott.

Azután kezébe vette a *borral* telt kelyhet s ezt szintén megáldotta és tanítványainak nyujtotta, mondván:

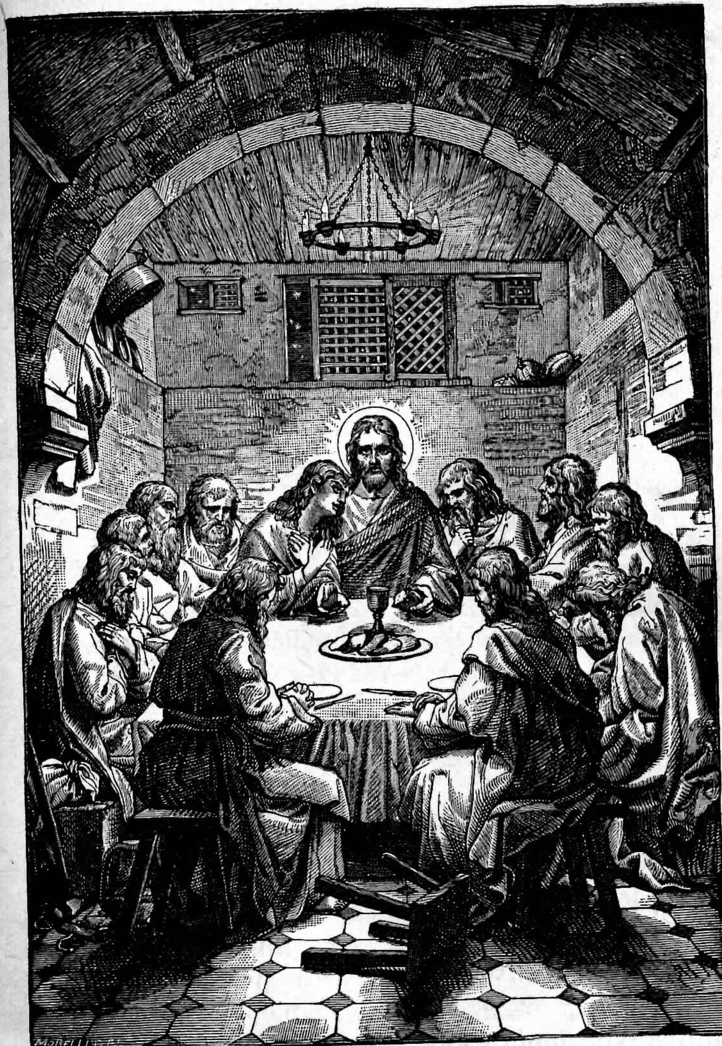
— Igyatok ebből mindnyájan, mert *ez az én vérem,* az *új-szövetségé,* mely sokakért ontatik a bűnök bocsánatára.

E szavakra a bor Jézus *vérévé* változott.

Rögtön utána így szólt Jézus:

— *Ezt cselekedjétek* az én emlékezetemre.

Így alapította az édes Üdvözítő az utolsó vacsorán a szent *miseáldozatot* és az Oltáriszentséget, hogy kenyér és bor alakjában mindig köztünk lehessen.

Az utolsó vacsora.

Az Oltáriszentségnek, vagyis az új-szövetség vérontás nélkül való áldozatának, *előképe* volt: Melkiszedek áldozata, a manna, az ó-szövetségi vértelen áldozatok. Az utolsó vacsorán kezdődik az *új-szövetség*, amelyet az Úr Jézus saját áldozati vérével pecsételt meg.

2. *(Jézus elbúcsuzik tanítványaitól.)* A gonosz Judást nem hatotta meg Jézus nagy szeretete. Fölkelt az asztaltól és elosont, hogy a zsidó tanács szolgáit saját Mestere ellen vezesse.

Midőn Judás eltávozott, Jézus így szólt:

— Fiacskáim! már csak egy kevéssé vagyok veletek. *Szeressétek egymást,* amint én is szerettelek titeket.

— Uram, hová mégy? — kérdezte Péter.

Mondá neki Jézus:

— Oda, hová én megyek, *most* nem követhetsz engem.

Mondá ismét Péter:

— Miért nem követhetlek téged? Odaadnám még az *életem* is érted!

Az Úr erre így válaszolt:

— *Életedet* adod értem?... Bizony, bizony mondom neked: *mire megszólal a kakas, háromszor tagadsz meg engem.*

Péter és a többiek elszomorodtak, Jézus azonban így szólt:

— Ne szoruljon el szivetek. Én az Atyához megyek, és *Ő majd az én nevemben elküldi a vigasztaló Szentlelket,* hogy örökké tiveletek maradjon.

Megható búcsubeszéd után Jézus gyönyörű szép imát mondott övéiért, és azután — elvégezvén az asztali imádságot — kimentek a szabadba.

3. *(Jézus az Olajfák hegyén.)* Jeruzsálem mellett, az Olajfák hegyén, volt egy nagy kert, amelynek *Get-Szemane* volt a neve. Az utolsó vacsora után ide ment az Üdvözítő tanítványaival.

Szomorú éjszaka volt ez. Jézus elvonult az álmos tanítványok mellől, leborult a földre és buzgón imádkozott. Kínos halálfélelem és gyötrődés járta át a

lelkét, véres verejték hullott az arcáról és ajkai e szavakat sóhajtották:

— Ó Atyám! ha lehetséges, vedd el tőlem e keserü poharat; mindazáltal ne az enyém, hanem *a Te akaratod legyen meg.*

Majd két izben is visszatért tanítványaihoz, de mindannyiszor alva találta őket. Mondá azért nekik:

— *Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kisértetbe ne essetek!*

Ő pedig ismét félrevonult és tovább imádkozott.

Végre az Atya angyalt küldött, hogy Jézusnak *emberi természetét* erősítse.

4. *(Jézus elfogatása.)* Éjféltájban Jézus odament tanítványaihoz és így szólott:

— Keljetek föl, menjünk! Ime közeledik, aki engem elárul.

Alig mondá ezeket, midőn már Judás megjelent embereivel. Az áruló útközben így szólott a szolgákhoz:

— Akit megcsókolok, *ő az;* fogjátok meg.

Azzal Jézushoz ment és megcsókolta őt. Jézus az áruló szemébe tekintett és csendesen mondotta:

— Judás! hát *csókkal* árulsz el engem?...

Aztán bátran a szolgák elé lépett és kérdezte:

— Kit kerestek?

— A názáreti Jézust — felelték azok.

— *Én vagyok!* — mondá Jézus oly isteni tekintettel, hogy a sereg visszahátrált és rémülten földre esett.

Jézus azonban nem használta isteni hatalmát.

Szeliden engedte, hogy megfogják és megkötözzék. És a csapat ezekután megindult.

A megijedt tanítványok szétfutottak és csak ketten: *Péter* és *János,* követték Jézust messziről.

Jézus elfogatását s a tanítványok futását *Zakariás* megjövendölte.

5. *(Jézus a főtanács előtt.)* A fegyveres szolgák Jézust *Kaifás* főpaphoz vitték, kinél a főtanács tagjai egybegyülekeztek. Éjfél után 2 órakor Jézust a főtanács elé vezették. Mivel az ártatlan Üdvözítő ellen igaz vádat emelni nem tudtak, hamis tanúk álltak elő — de hiába, mert *az Úrról rosszat még csak hazudni sem lehetett.*

Jézus hallgatott. A főpap végre fölkelt és ünnepies hangon e szavakat mondotta:

— Mondd meg nekünk, hogy *te vagy-e Krisztus, az Istennek Fia?*

— *Én vagyok!* — felelte Jézus s így folytatta: Meglátjátok majd az Emberfiát, amint ül Istennek jobbja felül s eljön az ég felhőiben.

A főpap erre (zsidó szokás szerint) megszaggatta ruháját és felkiáltott:

— Nincs szükségünk már tanúkra! Hallottátok a káromlást! Mit itéltek?

És a tanács azt felelte: — *Méltó a halálra!*

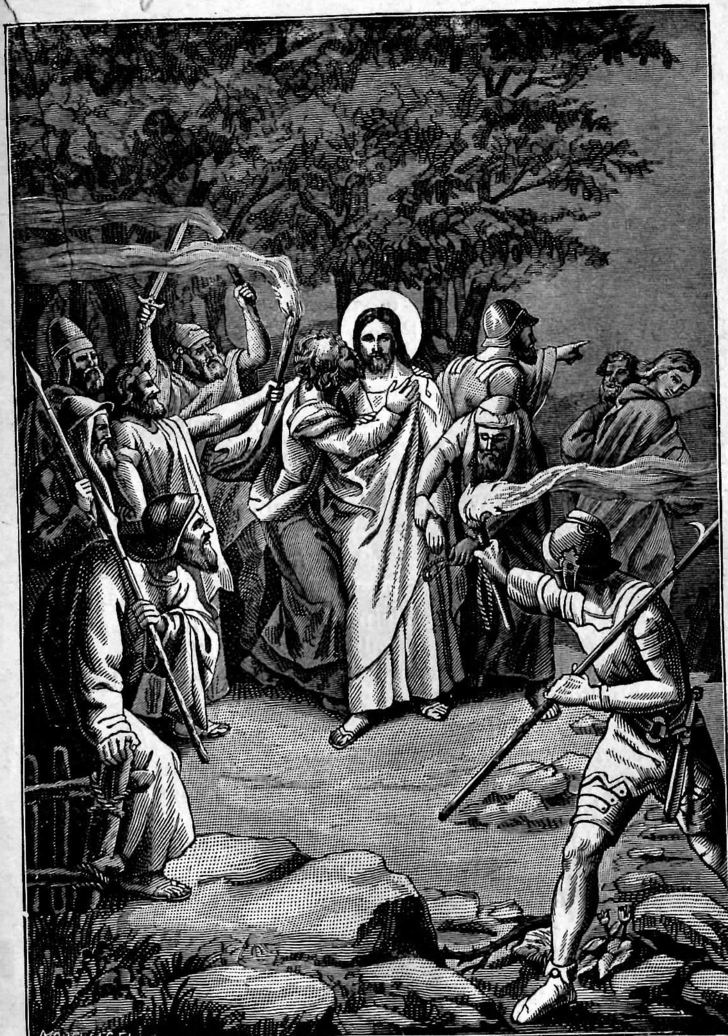
Az Úr Jézust ezek után kivezették a teremből, s reggelig a kegyetlen és durva szolgák kezei közt maradt.

6. *(Péter tagadása és bűnbánata.)* Mikor Jézust elfogták, Péter messziről követte őt a főpapnak házáig. Az ajtónálló szolgáló, meglátván őt, így szólt hozzá:

— Ugy-e te is ez embernek tanítványa vagy?

Péter megtagadta Jézust és hazudozva mondá:

— Nem vagyok a tanítványa s *nem ismerem őt.*

Jézust elfogják.

Az éjszaka hüvös lévén, a szolgák egy tűzrakásnál melegedtek. Péter is közéjük telepedett. Nemsokára odajött egy másik szolgáló és megnézvén őt, felkiáltott:

— Ez is a názáreti Jézussal vala!

Minden szem Péterre nézett és ő ismét megtagadta Mesterét:

— Nem vagyok a tanítványa s *nem ismerem őt.*

De ekkor már valamennyi körülvette, mondván:

— Bizonyára te is hozzá tartozol, mert szólásod is elárulja, hogy Galileából való vagy.

A fegyveresek közül egyik, aki látta őt a kertben, szintén megismerte. És Péter *most már esküdözve tagadta meg az Urat* és mondotta:

— Nem vagyok a tanítványa s *nem ismerem őt.*

E percben *megszólalt a kakas.* Péter megrettenve nézett föl és látta Jézus szívreható tekintetét (mert az Urat épen ekkor vitték ki a teremből). És Péternek eszébe jutottak az Úr Jézus szavai az utolsó vacsorán. És elmenvén — *keservesen sírt.*

7. *(Judás kétségbeesése.)* Mikor Judás, az áruló, megtudta, hogy Jézust halálra ítélték, megbánta rút tettét. Visszavitte a bér gyanánt kapott 30 ezüstpénzt a papoknak és mondá:

— Vétkeztem, mert elárultam az *Ártatlant.*

De a papok és a vének megvetően így feleltek:

— Mi közünk van hozzá? Te lássad!

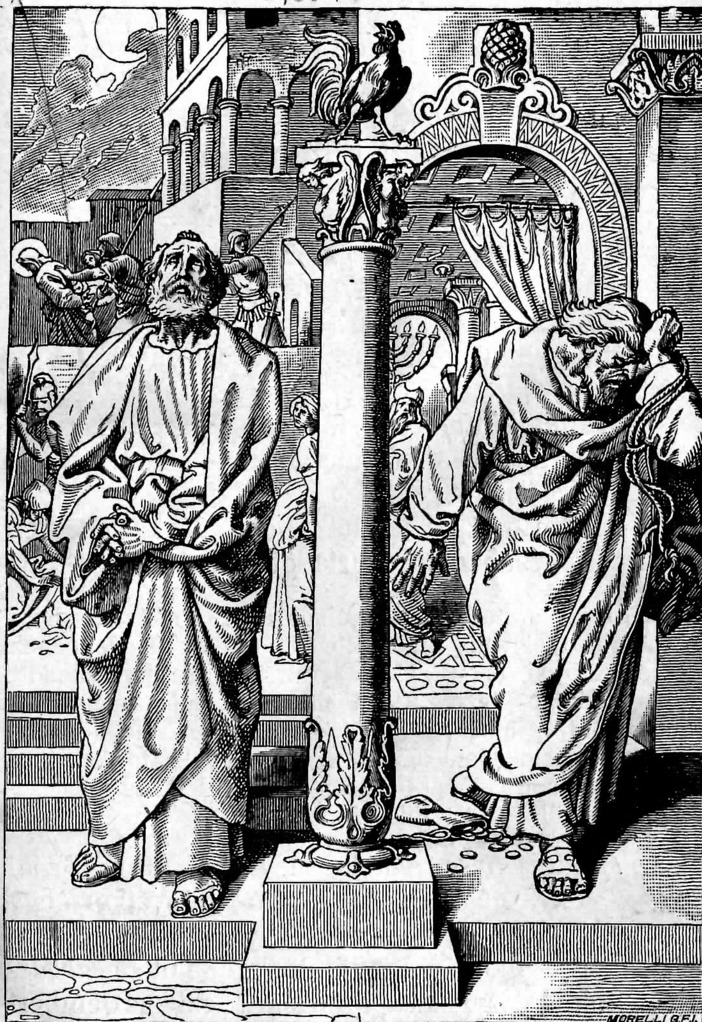
Judás ekkor kétségbeesett, mert *nem volt hite és reménye Isten irgalmasságában.* A 30 pénz égette a tenyerét. A templomba rohant, odadobta az ezüstpénzt és elmenvén — *fölakasztotta magát.*

Ime, Péter magábaszállván, bánatának könyeivel *megmentette lelkét;* Judást azonban kétségbeesésének kötele a *kárhozatba döntötte.*

56. Jézus elitélése, kínszenvedése és kereszthalála.

(Nagypéntek.)

1. *(Jézus Pilátus előtt.)* A főtanács azon volt, hogy minél előbb kivégezzék Jézust, mert este már

Péter és Judás.

megkezdődik húsvét ünnepe. Mindjárt *péntek* reggel tehát elvitték a megkötözött Üdvözítőt a római helytartóhoz. A helytartót arra kérték, hogy engedje meg Jézusnak kivégzését. A helytartó, kinek *Poncius Pilátus* volt a neve, ezt kérdezte:

— Mivel vádoljátok ezt az embert?

A zsidók így feleltek:

— Gonosztevő, felforgatja nemzetünket, megtiltja, hogy adót adjunk a császárnak, és királynak mondja magát!

Pilátus, kihallgatván az Úr Jézust, megkérdezte tőle:

— Tehát *király* vagy te?

— *Az* vagyok, — felelte Jézus — de *országom nem e világból való!*

A helytartó úgy találta, hogy Jézus egészen ártatlan. És szabadon akarta őt bocsátani.

2. *(Jézus Heródes előtt.)* Mikor Pilátus megtudta, hogy Jézus Galileából való, átküldötte őt Galilea fejedelméhez, Heródeshez, aki épen akkor Jeruzsálemben tartózkodott. Heródes, látván Jézust, igen megörült, mert már sokat hallott felőle és most azt remélte, hogy Jézus valami csodát fog előtte cselekedni. Jézus azonban hallgatott és nem felelt a kérdéseire. Erre Heródes boszús lett és megcsúfolva, visszaküldötte őt Pilátushoz.

3. *(Pilátus meg akarja menteni Jézus életét.)* Szokás volt, hogy a helytartó húsvétkor egy gonosztevőt kibocsásson a fogságból. Ekkor épen egy lázadó gyilkos volt a tömlöcben, akit *Barabbásnak* hívták. Pilátusnak parancsára ezt az embert Jézus mellé állították, s a helytartó megkérdezte a néptől:

Jézust megkorbácsolják.

— Kit bocsássak szabadon: Barabbást-e, avagy Jézust?

A helytartó azt remélte, hogy a zsidók Jézust fogják kívánni, aki oly sok jót tett velük. De a hálátlan tömeg Jézus ellenségeire hallgatott és Barabbást, a gonosztevőt követelte.

— Hát a «zsidók királyával» mit tegyek? — kérdezte Pilátus.

— *Feszítsd meg őt!* — kiáltotta a néptömeg.

4. *(Az Úr Jézust megkínozzák.)* A helytartó jól tudta, hogy a főtanács irigységből akarja az Üdvözítőt megöletni s azért így szólott a néphez:

— Semmi hibát sem találok ez emberben. Megfenyítem tehát őt és elbocsájtom.

És a római katonák megfosztották a szegény, jó Üdvözítőt ruháitól és kegyetlenül megkorbácsolták. Majd töviskoronát nyomtak a fejébe, vörös köpönyeget akasztottak reá, nádszálat tettek a kezébe és azután csúfolódva mondták neki, hogy örüljön, mert király lett.

— Üdvözlégy, zsidók királya! — mondták neki és — leköpték, arculcsapták.

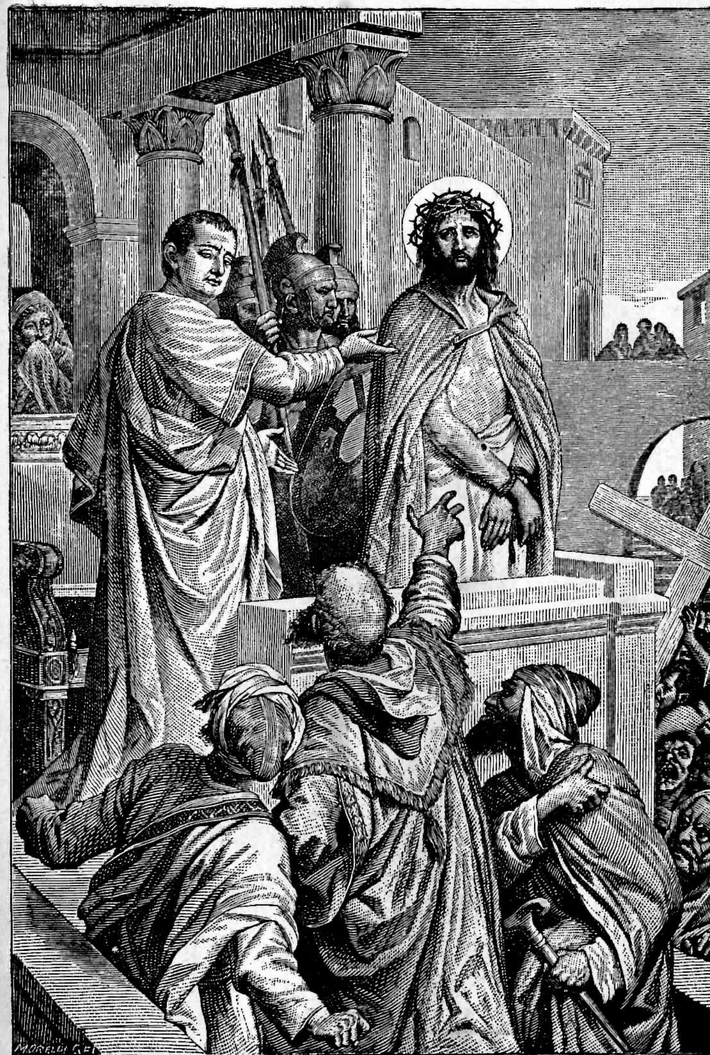
Ilyen gyalázatot szenvedett Jézus, az Isten Fia — *mi érettünk.* És Ő, aki halottakat tudott feltámasztani, mindezt békével tűrte.

A Megváltó kínzatását és kicsúfoltatását megjövendölték *Izajás* és *Jeremiás* próféták.

5. *(Pilátus halálra ítéli Jézust.)* A kegyetlen ostorozás után Pilátus a gúny-királynak öltöztetett Üdvözítőt megmutatta a tömegnek e szavakkal:

— *Íme az ember!*

Ütéshelyek, vérző sebek borították az Úr Jézus

A zsidók Jézus halálát kívánják Pilátustól.

testét. Fájdalmas volt reá nézni. De a zsidók meg nem szánták és, Pilátust fenyegetve, tovább is ezt kiabálták:

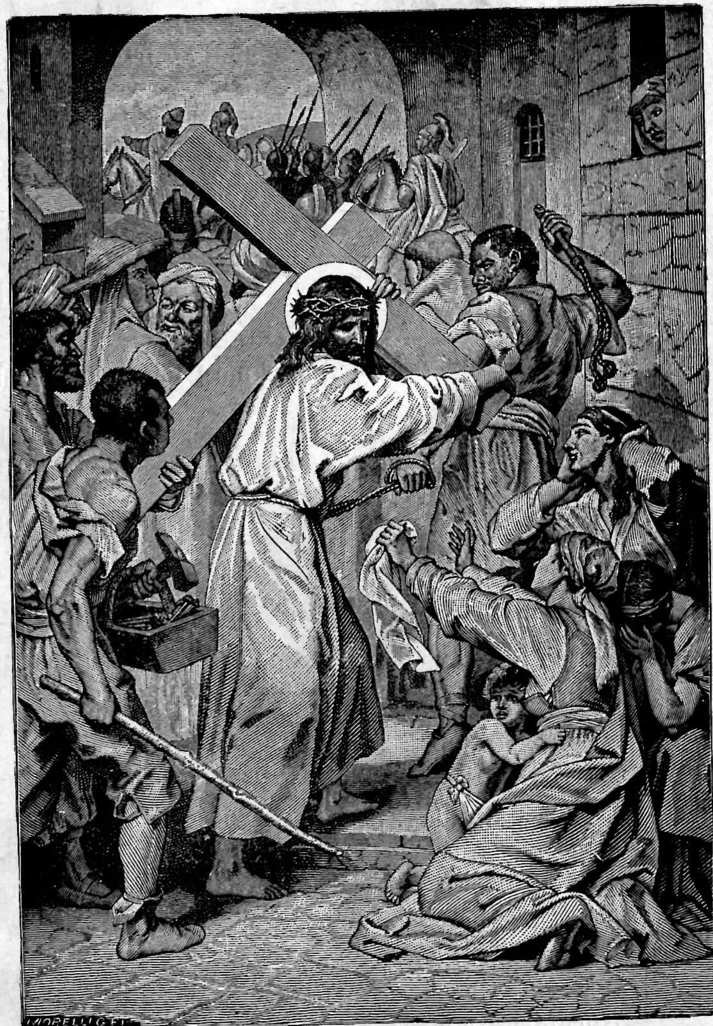
— Feszítsd meg öt! Feszítsd meg öt!

És Pilátus nem volt elég bátor ahhoz, hogy megvédje az Igazat. Félt, hogy majd az írástudók bevádolják öt Rómában, a császárnál, és ő akkor nem lesz tovább Judeának helytartója. És így történt, hogy Jézus Krisztust — bár hibát benne nem talált — átadta a katonáknak, hogy *keresztre feszítsék.*

6. *(A keresztút.)* Pilátusnak itélete után rögtön megtették az előkészületeket. Dél felé már minden kész volt. Az Úr Jézus vállára egy nagy keresztfát nyomtak, és a menet megindult. Jézus mellett *két lator* ment, kiket szintén ki akartak végezni. A menetet nagy néptömeg kisérte.

Jézus gyönge, véres vállán nem sokáig birta el a nehéz keresztfa-gerendát és a földre roskadt. Midőn végre a katonák látták, hogy már nem tudja tovább vinni a keresztfát, egy *Simon* nevü földmívesnek a vállára rakták.

7. *(Jézust keresztre feszítik.)* Jeruzsálem közelében volt egy sziklahegy, amelynek *Kálvária* volt a neve. Ide vezették Jézust és a két latort. Három keresztfát állítottak fel. A két szélsőre a latrokat, a középsőre pedig Jézust feszítették fel. A szegény, édes Üdvözítőt megfosztották ruháitól, kezeibe s lábaiba nagy szegeket vertek és így szegezték öt a keresztfára. És Jézusnak drága vére folyva-folyt a föld szinére.

A keresztút.

A keresztfa tetejére kis fatáblát szegeztek, melyre zsidó, görög s latin nyelven e szavakat írták: *Názáreti Jézus, a zsidók királya.*

8. *(Az Úr Jézus hét szava és halála a keresztfán.)* Három óra hosszat függött Jézus a keresztfán, iszonyú kínokat szenvedve.

A zsidó papok és az írástudók még ekkor is csúfolták és gúnyolták őt, mondván:

— Ha Isten Fia vagy, hát szállj le most a keresztről!

Jézus azonban szeliden az ég felé emelte szemét és így szólott:

— *Atyám! bocsáss meg nekik*, mert nem tudják, mit cselekszenek.

A két lator közül az egyik szintén gúnyolódott Jézus fölött, de a másik megjavult szivében és kérte Jézust, mondván:

— Uram! emlékezzél meg rólam, midőn országodba jutsz.

Az Úr Jézus így felelt:

— Bizony mondom neked: *ma velem leszesz a paradicsomban.*

A fájdalmas szűz-anya ott állott a kereszt mellett Jánossal, akit az Úr különösen szeretett. Mondá Jézus az anyjának:

— *Íme, a te fiad!*

A tisztaszívű tanítványhoz pedig így szólt:

— *Íme, a te anyád!*

Az Isten Báránya, ki elvállalta a világnak minden bűnét — haldokolt. Az ég sötét lett. De Jézus lelke még sötétebb a magára vett bűnöknek nagy özönétől. Ily állapotban, vigasz nélkül, elhagyatva, Jézus szörnyen szenvedett és így kiáltott:

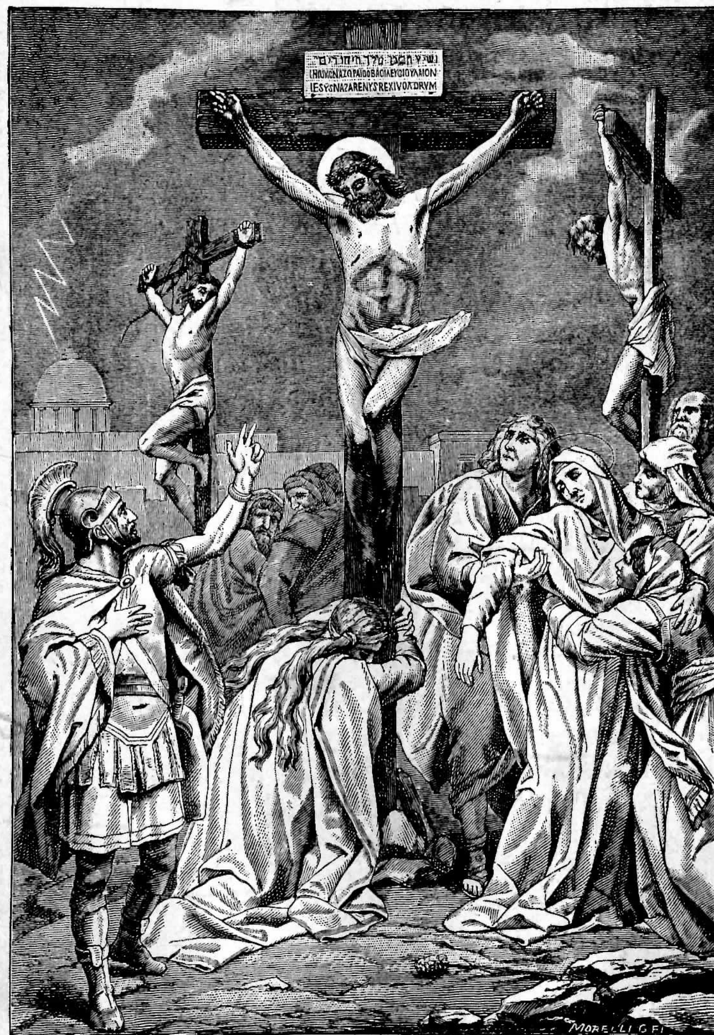
— *Én Istenem! Én Istenem! miért hagytál el engem?...*

Majd forró láz gyötörte őt és így szólt:

— *Szomjúhozom.*

És ecetbe mártott szivacsot nyujtottak föl égő, száraz ajkaihoz.

*

Jézus a kereszten.

*

Ily kínok közt érkezett el Üdvözítőnk végső perce. Most már mindaz, amit Róla a próféták jövendöltek, beteljesült. Az Isten-ember, Jézus Krisztus, megváltotta a világot. Azért mostan hangos szóval így kiáltott:

— *Beteljesedett!*

Végül e szavakat mondá:

— *Atyám! a Te kezeidbe ajánlom a lelkemet.*

És Jézus Krisztus lehajtotta a fejét és *meghalt.* Délután 3 óra volt. A föld megrendült, a sziklák megrepedtek, a sírok felnyíltak és sok halott feltámadt. A hegy körül állott sok nép rémülten és mellét verve szétfutott; a katonák százados pedig felkiáltott:

— *Ez valóban Isten Fia volt!*

Az Üdvözítő halálának körülményeiről különösen sokat jövendölt *Dávid* király, a zsoltáros. — Jézus keresztáldozatának *előképe* volt a többi között Izsák és a *húsvéti bárány.* — Jézus előképe, az *egiptomi József* is megbocsátott az ő gonosz testvéreinek és jót tett velük; ő is két gonosztevő között volt a börtönben, kik közül egyik megszabadult, de a másik elveszett.

57. Jézust sírba helyezik.

1. Jézus *lelke* elvált az ő testétől és alászállott a pokolnak tornácára, hogy onnét a jámbor embereknek lelkeit kiszabadítsa. *Teste* pedig a kereszten függött.

A két lator még most is élt. Hogy hamarább meghaljanak, a katonák összetörték csontjaikat. Jézus csontjait azonban nem törték meg, mivel látták, hogy már meghalt. De az egyik katona mégis Jézus oldalába döfte hegyes lándzsáját. És Jézus átszúrt szivéből *vér és víz* ömlött ki.

Jézus előképének, a *húsvéti bárány*nak sem törték meg a csontját.

2. Esteledett. A katonák eltávoztak. Nem maradt a kereszt mellett senki más, mint akik az édes

Jézust sírba helyezik.

Jézust igen nagyon szerették: a fájdalmas édes anya, *Mária;* a hű tanítvány, *János;* a feltámasztott *Lázár* s az ő *nővérei* és még néhány ragaszkodó követője Jézusnak. Köztük volt *Arimatei József* is és *Nikodémus.* Ezek levették Jézus testét a keresztről, drágalátos fűszerekkel illatossá tették, tiszta, fehér gyolcsvászonba göngyölgették és közel, egy sziklába vájt, újdonatúj sírüregben elhelyezték. Ezután a sír nyílását nagy kőlappal eltakarták és bús szívvel visszatértek a városba.

3. A papi fejedelmek és a farizeusok Jézustól még halála után is féltek és nyugtalanul mondogatták:

— Az az ember életében azt mondotta: Harmadnapra feltámadok! Őrizni kell tehát sírját, nehogy eljőjenek tanítványai és ellopván őt, azt mondják, hogy — feltámadott.

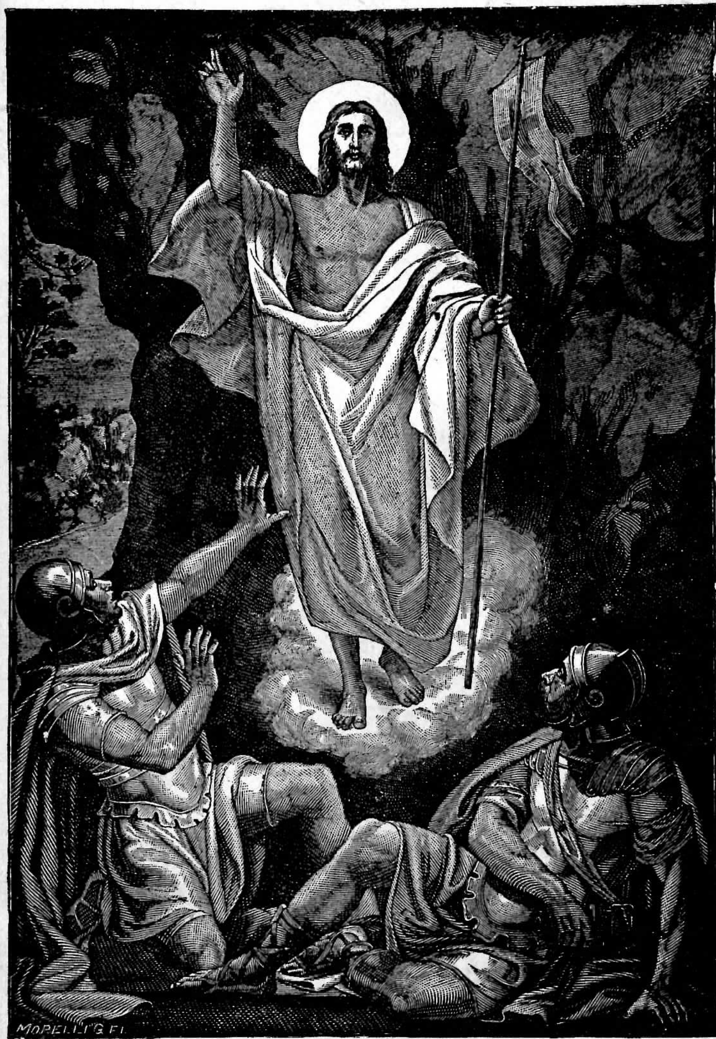
Ezért az Úr sírjának nagy zárókövét lepecsételték és harmadnapig éjjel-nappal őriztették.

58. Jézus föltámad.

(Husvétvasárnap.)

1. *Vasárnap* hajnalán az Úr Jézus lelke ismét visszatért szent testébe és az Üdvözítő újra életre kelt s dicsőségesen *feltámadt sírjából.* Az Úr angyala pedig alászállott az égből és elhengerítette a nagy követ, hogy mindenki láthassa, hogy a sír üres. Az angyal arca vakított, a ruhája fehér volt, mint a hó. Az őrök úgy megijedtek, hogy félholtan terültek el a földön.

Nemsokára jámbor asszonyok jöttek Jézus sírjához. Az angyal így szólt hozzájuk:

Jézus feltámad.

— Jézus nincs itt. Feltámadott!

A feltámadt Üdvözítőnek kiváltképen *Jónás* próféta volt előképe, aki három napig volt a halnak gyomrában s harmadnapra sértetlenül került elő belőle.

59. Negyven nap a föltámadás után.

1. *(Az Úr Jézus bűnbocsátó hatalmat ad apostolainak.)* Jézus föltámadásának napján este az apostolok egy teremben gyűltek egybe. Az ajtókat jól bezárták, mert féltek a zsidóktól. Egyszerre csak ott termett az Úr Jézus és így szólt:

— Béke legyen veletek! Én vagyok, ne féljetek!

Az apostolok megijedtek és azt hitték, hogy szellemet látnak. Az Úr azonban így szólt:

— Nézzétek meg kezeimet, lábaimat s tapintsátok meg őket. A szellemnek nincsen húsa, sem csontjai.

Midőn végre az ámuló apostolok meggyőződtek arról, hogy valóban maga Jézus áll előttük, mondá az Úr:

— *Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket.*

És apostolaira lehelt e szavakkal:

— Vegyétek a Szentlelket! *Akiknek megbocsátjátok a bűneiket, megbocsáttatnak nekik; és akikét megtartjátok, azokéi megtartatnak.*

Így rendelte *Jézus a bűnbánat szentségét.*

2. *(A hitetlen Tamás.)* Tamás nem volt az egybegyült apostolok között. A többiek megmondották később neki, hogy látták az Urat. De Tamás ezt nem akarta elhinni és így szólt:

— Amíg az Ő kezein a szegek helyét nem látom és ujjaimat a sebeibe nem bocsájtom, addig — nem hiszem!

Jézus megmutatja sebeit a hitetlen Tamásnak.

Egy hét mulva Jézus ismét megjelent az apostolok között és így szólt Tamáshoz:

— Nézzed meg kezeimet s tedd ujjadat sebeimbe és *ne légy hitetlen,* hanem hivő.

Tamás ekkor felkiáltott:

— Én Uram és én Istenem!

Mondá neki Jézus:

— Hittél Tamás, mivel láttál. *Boldogok, kik nem láttak és mégis hisznek.*

3. *(Jézus Pétert az Egyháznak fejévé rendeli.)* Feltámadása után Jézus *negyven* napig maradt a földön. Az apostolok Jézus parancsára visszamentek Galileába. Jézus gyakran megjelent tanítványai között és oktatta őket. Egy nap épen halásztak a Genezáret-tavon, midőn Jézus megjelent a parton. Erre ők is kieveztek a partra s Jézus ekkor háromszor azt kérdezte Pétertől:

— Simon, Jónás fia, szeretsz-e engem?

— Uram, tudod, hogy szeretlek.

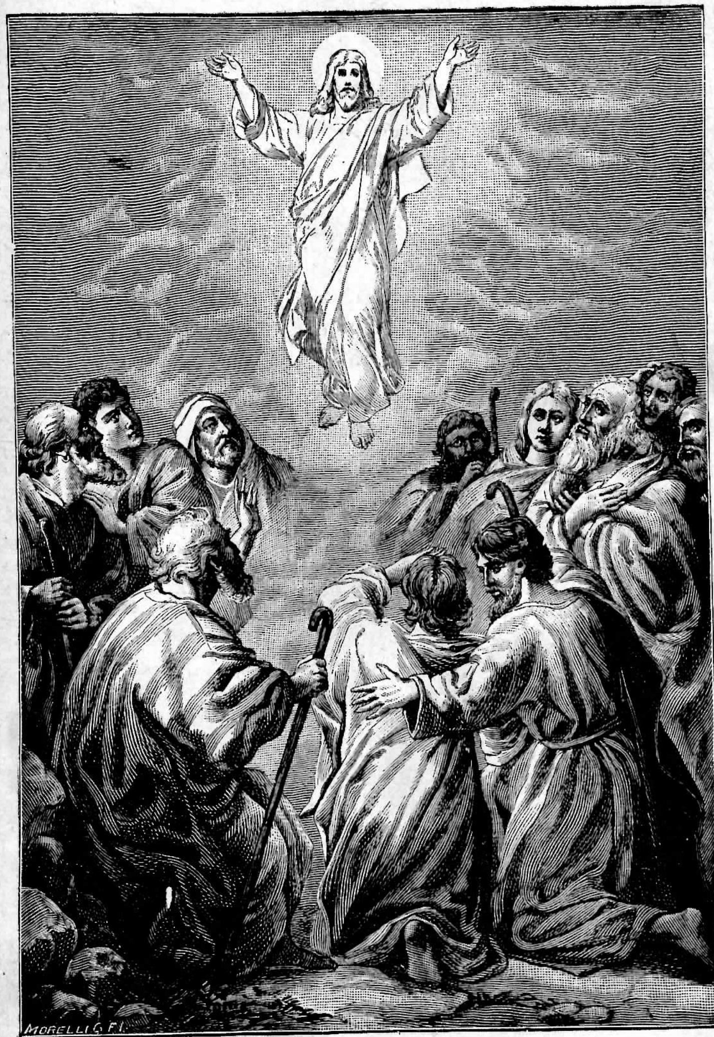
Jézus pedig ezt mondotta:

— *Legeltesd az én bárányaimat! Legeltesd juhaimat!*

Az Úr Jézus e szavakkal elrendelte, hogy Péter az Ő hiveinek főpásztora és az *Egyház feje* legyen.

4. *(Az apostolok küldetése.)* A negyven nap vége felé az apostolok visszatértek Jeruzsálembe és ekkor az Úr Jézus így szólt hozzájuk:

— Menjetek és *tanítsatok* minden nemzetet és *kereszteljétek meg őket* az Atyának és Fiúnak és Szentléleknek nevében.

Jézus mennybe száll.

60. Jézus mennybe megy.

A negyven nap elteltével Jézus fölvezette tanítványait és híveit az Olajfák hegyére. Itt elbúcsuzott tőlük, megáldotta őket és azután fölemelkedett és eltünt.

Így szállt az égbe Jézus Krisztus, a mi édes Üdvözítőnk, oda, ahonnan jött. És ott ül most az Atyaisten jobbja felül. Onnan fog majd a világ végén *ismét eljönni* isteni hatalommal és mennyei dicsőséggel, hogy megitélje az embereket, kikért élt, szenvedett és meghalt és akiket *olyan nagyon szeretett.*

A mennybeszálló Jézusnak kiváló előképe *Illés* próféta volt, akit az Úr szintén élve ragadott el a földről.

Mindaz, amit az Úr Jézus Krisztus életéről, tetteiről, s tanításairól elbeszéltünk, meg van írva a *négy Evangéliumban.* A mi Urunk Jézus Krisztus azonban még sok más dolgot mondott és tett, amelyeket nem írtak le. Amit írtak, azért írták, hogy higyjük, hogy *Jézus Krisztus, — az igért Megváltó és Isten Fia,* ki érettünk emberré lett és hogy *e hit által* elnyerjük az örök üdvösséget.

III. A keresztény Anyaszentegyház megalakulása és elterjedése.

61. A Szentlélek eljövetele.

1. Jézus mennybemenetele után a tanítványok és a hívek Máriával, Jézus szent anyjával együtt visszatértek Jeruzsálembe és egybegyültek ama házban, ahol az Úr hat hét előtt az utolsó vacsorát megtartotta. Több mint százan voltak együtt buzgó imádságban. Az apostolok feje, Péter, felszólítá őket, hogy Júdásnak helyébe mást válasszanak. És a gyülekezet *Mátyás* tanítványt választotta az apostolok közé.

2. A tizedik nap reggelén, *pünkösd napján,* hirtelen nagy zúgás támadt, és ime, *a Szentlélek tüzes nyelvek alakjában alászállott* s betöltötte az egybegyült hívek lelkét az isteni malasztoknak bőségével. És elkezdtek szólani különböző nyelveken.

62. Az apostolok működése Jeruzsálemben.

1. *(Az első keresztények.)* A Szentlélek eljövetele után az apostolok megkezdették működésüket, és különösen Péter csodálatos bátorsággal s ékes szóval hirdette a Megváltó Jézus Krisztust. Akik hittek és megtértek, azokat rögtön meg is keresztelték. Az Úr nevében számos csodát tettek. És

így csakhamar sok ezer követője lett Krisztusnak, kiket aztán *keresztényeknek* neveztek.

2. *(Az apostolok a főtanács előtt.)* A zsidó papoknak és a főtanácsnak sehogyan sem tetszett az apostolok működése. Azért tehát megtiltották nekik, hogy a népet tanítsák. De ezzel az apostolok nem törődtek és folytatták a tanítást. A főtanács erre őket elfogatta és tömlöcbe záratta. De hiába, mert éjjel az Úr angyala kivezette a tömlöcből őket.

Másnap ismét a templomban tanítottak. Ekkor újra elfogták és a főtanács elé vezették őket. Mondá nekik a főpap:

— Nem megtiltottam, hogy tanítsatok?!

Erre Péter társaival így felelt:

— *Inkább kell engedelmeskedni Istennek, mint az embereknek.*

Erre a főtanács tagjai dúltak-fúltak haragjukban és meg akarták öletni az apostolokat. De ekkor egy *Gamáliel* nevű bölcs farizeus állt föl és így szólt:

— Izraelnek férfiai! Jól meggondoljátok, amit tenni akartok. Ha *emberektől* van e dolog, megbomlik az magától is. Ha azonban *Istentől* van, akkor ti azt megrontani nem tudjátok.

A főtanács hallgatott az okos szóra. Az apostolokat megostorozták és elbocsátották.

Az apostolok pedig örvendezve mentek el, mivel méltók lettek Jézusért gyalázatot szenvedni.

63. Az első keresztények életmódja.

A keresztények napról-napra szaporodtak. *Egy szív és egy lélek* volt valamennyi. Az Istennek nagy kegyelme volt velük. Naponta egybegyültek imára és szent áldozásra. Közös volt mindenük és a gazdagok megosztották vagyonukat a szegényekkel. *Hét* jámbor férfiút választottak, hogy ezek kiosszák az alamizsnát. Az apostolok rájuk tevén kezeiket s imádkozván fölöttük, *fölszentelték* őket. S az Egyháznak e fölszentelt szolgáit *diákonusoknak* hívták.

A Szentlélek eljövetele.

64. István, az első vértanú.

1. A hét diákonus között különösen jeles volt a jámbor és bölcs *István.* Buzgón tanított, keresztelt és nagy csodákat cselekedett. Némelyek a zsidók közül vitára keltek ővele, de István a bölcsességben jóval fölülmulta őket. Ezért aztán nagy haraggal rátámadtak s hamis tanúk segélyével bevádolták őt a főtanácsnál. István arca égi fénytől ragyogott, midőn őt a főtanács elé vezették. Nagy beszédet mondott és a történetből kimutatta, hogy Izrael fiai milyen gyakran megvetették Istennek szent akaratát. És szavait így végezte:

— Keményszívű, nyakas lelkek! A Szentléleknek ti mindenkor ellene szegültetek. *Atyáitok* üldözték és megölték a prófétákat, kik a Megváltót hirdették; de *ti* magát a Megváltót öltétek meg!

E szavaknak hallatára a tanácsnak tagjai dúltak-fúltak mérgükben és fogaikat csikorgatták. Rárohantak Istvánra, kihurcolták a városból és kegyetlenül *megkövezték őt.* A rettenetes ütésektől elborítva István ekként fohászkodott:

— Uram Jézus! vedd magadhoz lelkemet!

És csakhamar haldokolva földre rogyott. De még a halál kínjai közt is kegyetlen *ellenségeiért imádkozott,* mondván:

— Ó Uram! ne tudd be nekik ezt a bűnt!

S a szent vértanú megszünt élni. Nemes lelke az égbe szállt, Urához.

2. A főtanács nem elégedett meg Istvánnak halálával. A többi keresztényeket is üldöztette. Ezért sokan más vidékre menekültek.

65. Az apostolok feladják a bérmálás szentségét.

Fülöp diákonus Szamariába ment s ott hirdette az Úr Jézus tanítását. A nép hitt Jézusban és fölvette a keresztséget. Erre Péter és János is odamentek, hogy az új hiveket

Szent Istvánt megkövezik.

megbérmálják, vagyis, hogy a Szentléleknek malasztjával erősítsék hitüket. A két apostol *imádkozott felettük, rájuk tette kezeit* és ekkor az új hívekre *leszállott a Szentlélek.*

66. Szent Pál apostol.

1. *(Saul, a keresztények üldözője, megtér.)* Midőn Istvánt megkövezték, jelen volt egy ifjú is, akit *Saulnak* hívtak. E zsidó ifjú heves üldözője volt a keresztényeknek. Sajnálatos buzgalmában írást kért a főpaptól, hogy a damaszkusi keresztényeket is fogságba hurcolhassa. És e szándékkal útnak indult *Damaszkus* felé.

Saul már nem volt messze a várostól, midőn egyszerre vakító fény áradt reája az égből. Saul a fénytől elvakítva földre esett s ugyanekkor e szózatot hallotta:

— Saul, Saul! miért üldözesz engem!

— Ki vagy! Uram? — kérdezte Saul nagy ijedten.

Az égi hang ezt felelte:

— *Én vagyok, Jézus,* akit te üldözesz.

Saul reszketve kiáltott ismét:

— Ó Uram! mondd, mit tegyek?

Mondá neki az Úr:

— Kelj föl és menj a városba. Ott megmondják majd neked, hogy mit kell cselekedned.

Saul fölkelt, de nem látott semmit, mert szeme megvakult a nagy fényességtől. Társai tehát kézenfogva vezették őt Damaszkusba. Saul itt három napig sem nem evett, sem nem ivott, hanem buzgón imádkozott.

Ezek után eljött hozzá az Úr egyik tanítványa, *Ananiás,* e szavakkal:

Saulnak csodálatos megtérése.

— Az Úr Jézus küldött engem, hogy láss és betelj Szentlélekkel.

Saul azonnal visszanyerte látását és megkeresztelkedett. Ezentúl a *Pál* nevet viselte és Istennek nagy kegyelméből a *pogányok apostola* lett.

2. *(Pál, a népek apostola.)* Pál apostol nemsokára eltávozott Damaszkusból. Visszatért Jeruzsálembe és azután nekiindult a világnak, hogy a pogány népeknek Jézus Krisztus szent igéit buzgó szívvel és ékes szóval hirdesse. *Három* hosszú utazást tett szárazföldön és tengeren, sok veszéllyel küzdve. Számtalan sok várost járt be, és nyomában mindenütt a keresztények sokasága nőtt. A szent apostol e keresztény községeket azután gyönyörű szép *levelekben* jámborságra, erényekre s szeretetre intette.

Szent Pál apostol *14* levele benne van a Szentírásban.

3. *(Pál apostol halála.)* A zsidók végre megsokalták Pál apostol lelkes működését, és midőn harmadik térítő útjából visszatért Jeruzsálembe, elfogták és megkötözve elvitték őt Rómába. Pál még fogságában is számos hívet szerzett Krisztus egyházának. Két év mulva (Kr. u. 67-ben) azonban a kegyetlen *Néró* császár levágatta fejét. S a szent apostol boldog szívvel áldozta föl Jézusért az életét.

67. Szent Péter apostol-fejedelem.

1. *(Szent Péter, az egyház feje.)* Jézus Krisztus elrendelte, hogy Péter legyen *helytartója*, vagyis az Anyaszentegyháznak látható feje. Azért a többi szent apostol és a hívek engedelmes tisztelettel viseltettek Péter apostol iránt.

2. *(Az Úr kimenti Pétert a tömlöcből.)* Ez időben *Heródes Agrippa* uralkodott Zsidóország fölött. Ez a fejedelem kegyetlenül üldöztette Jézus Krisztus követőit s a többi között megölette János bátyját, *Jakab* apostolt is. Mikor látta, hogy ez tetszik a zsidóknak, elfogatta Pétert is. Húsvét után ki akarta végeztetni őt. *A keresztények ezalatt szünet nélkül könyörögtek* *érette Istenhez.*

Elérkezett az utolsó éjtszaka. Péter aludt. Erős láncok kapcsolták őt őrzőihez. A tömlöcnek ajtaját is több katona őrizte. Egyszerre az Úr angyala állott Péter mellett s így szólt:

— Kelj föl gyorsan!

Péter fölkelt, és e percben a vasláncok lehullottak kezeiről. A tömlöcnek vasajtaja megnyilott, és az angyal kivezette Szent Pétert a szabadba, anélkül, hogy bárki észrevette volna.

3. *(Péter Rómába teszi székhelyét.)* Az apostolok szétoszlottak, hogy Jézus Krisztus tanítását mindenfelé hirdessék. Az Úr Jézus helytartója *Rómába* ment és ezt a várost választotta székhelyéül. Róma akkor központja volt a *pogány világnak*. Innét kormányozta Péter az egyházat 25 éven keresztül halálának napjáig. (Róma maradt a pápának székhelye mind e mai napig. És így lett Róma középpontja a *keresztény világnak.)*

4. *(Péter apostol halála.)* Szent Péter és Pál egy napon nyerték el a vértanúság koronáját. Néró császár Szent Pétert keresztfára feszíttette, de — fejével lefelé, mert Krisztusnak helytartója nem tartotta magát arra méltónak, hogy egészen úgy haljon meg, mint az édes Üdvözítő.

*

1. *A többi szent apostol* is lelkes buzgalommal szolgálta Jézus Krisztus egyházának szent ügyét. Szétoszolván különböző országokba, tanítottak, kereszteltek, kiosztották a szentségeket és *keresztény községeket* alapítottak. Valamennyi alapított hitközséget, azonban személyesen nem kormányozhatták. Azért jámbor és bölcs férfiakat választottak, fölszentelték papokká és felruházták őket a Krisztustól nyert apostoli hatalommal. Az apostoloknak e helyetteseit és utódait *püspököknek* nevezték. A keresztények azonban folytonosan szaporodtak, és ezért a püspököknek segítőkre volt szükségük. E segítő munkatársak a fölszentelt *áldozópapok* voltak és ők gondozták a híveknek lelkét az egyes kisebb községekben. Ezeket *plébánosoknak* nevezték.

2. Az apostolok általában élőszóval hirdették Jézus Krisztus életét és tanítását, vagyis az *evangéliumot*. Néhány apostol azonban híveiknek kérésére leírta, vagy leiratta röviden a tanítását. Így származott a négy Evangélium. Az 1-sőt szent *Máté* apostol írta; a 2-ikat szent *Márk*, aki Péter tanítványa volt; a 3-ikat szent *Lukács*, aki Pál apostolt kisérte az útjaiban; a 4-iket pedig szent *János*, az Úrnak kedves apostola írta meg (akit ezért *Evangelista Jánosnak* szok-

tunk nevezni). Szent János leírta egy könyvben látomásait is. Ez a *Titkos Jelenések Könyve* (görögül: Apokalipszisz). Mindezek a könyvek a szent apostolok *leveleivel* együtt a szent Bibliának II. részét, vagyis az *újszövetségi szentírást* alkotják.

3. Az apostolok feláldozták hitükért az életüket és mindnyájan *vértanúságot szenvedtek.* Egyedül Szent János húnyt el késő aggkorában csendesen.

4. A *Boldogságos Szűz-Mária* isteni Fiának mennybemenetele után még 14 évig élt Jeruzsálemben. Halála után testestül és lelkestül az égbe ragadtatott. És a szent Szűz azóta a *mennyországnak királynője.*

68. Az üdvösség történetének áttekintése.

A mindenható jó Isten azért teremtett minket, hogy földi életünk alatt kiérdemeljük égi életünket. Más szavakkal: az ember életének célja az *örök üdvösség.*

Hogy az ember ezt az örök üdvösséget elnyerhesse, Istennek szent *malasztjára* van szüksége. A bűn azonban kiölte az első emberpár lelkéből a malasztot és így *az egész emberiség elvesztette üdvösségét.*

Az irgalmas Isten megsajnálta az embert és megigérte már az első emberpárnak, hogy majd egykor eljön *Az,* aki visszaszerzi az elvesztett üdvösséget.

Körülbelül *négyezer év* telt el Isten igérete után. E hosszú idő alatt Isten *előkészíté* az embereket a Megváltó eljövetelére. Az előkészítés az Ábrahámtól származó *izraelita nép* által történt. Ezt a népet Isten kiválasztotta a bálványozásba merült emberiség tömegéből, hogy az egy, igaz Istenben való *hitet* és a Megváltóban való *reményt* megőrizze. E kis népnek jelentette ki magát az Úristen Mózes és a szent próféták által.

Végre eljött a várva-várt Megváltónak ideje. A Megváltónak feladata az volt, hogy bűneinkért Istent kiengesztelje. Ezt azonban méltóképen *ember* sohasem tehette volna meg. A Megváltónak tehát — *Istennek kellett lennie.*

Isten kiengeszteléséhez szükséges volt, hogy a Megváltó, bűneinket elvállalva, miérettünk föláldozza önmagát.

De *Istennek* szenvednie s meghalnia nem lehet. **A Megváltónak tehát — *embernek is kellett lennie.***

Ezért lett a Fiúisten emberré.

A megváltó Isten-ember, Jézus Krisztus, 33 évig élt a földön. Ez idő alatt:

1. *megmutatta, hogy ő Isten-ember és hogy ő a Megváltó.* Hogy ő *ember,* azt mindenki látta. Hogy ő *Isten,* azt csodákkal bizonyítá be. Hogy ő a *Megváltó,* azt azzal igazolta, hogy a próféták jövendölései őáltala teljesedtek be.

2. Jézus Krisztus szent példájával s tanításával *megmutatta, hogyan éljünk, mit kell hinnünk, remélnünk és cselekednünk,* hogyha üdvözülni akarunk. Mert Jézus ugyan megnyitotta számunkra a mennyországot, de azt azért külön-külön mindenkinek ki kell *érdemelnie.*

3. *Eszközöket rendelt nekünk,* melyek megtisztítják lelkünket a bűntől és megszerzik Istennek szent malasztját. E malasztszerző-eszközök a *szentségek.*

4. *Anyaszentegyházat alapított,* hogy bennünket tanítson, szentségekkel ellásson és ekképen üdvösségre vezessen.

Az Isten-ember ezek után vállaira vette nehéz keresztjét és feláldozta magát rajta bűneinkért.

És ezzel a nagy engesztelő-áldozattal végződik az ó-szövetség és kezdődik az új-szövetség.

A választott nép hivatása megszünt.

Az üdvösségnek története ezentúl az apostoli, katholikus Anyaszentegyházban folytatódik.

Ez az Egyház fenn fog állni véges-végig és kívüle nincs üdvösség.

Befejezés.

Az üdvösség történetéből kitűnik, mily végtelenül sokat tett és tesz érettünk a háromszemélyű egy Isten, aki viszont megkívánja mitőlünk, hogy *higyjünk Benne, szeressük Őt és szolgáljunk híven Neki,* engedelmes, hű fiai lévén a katholikus Anyaszentegyháznak.

És így bizton remélhetjük, hogy az üdvösséget, melynek történetét megismertük, egykor el is nyerjük.

Függelék.

Néhány istenes alak a bibliai történetből.

69. A béketűrő Jób.

A pátriarkák idejében élt Arábiában egy istenfélő férfiú, akit *Jóbnak* hívtak. Voltak neki fiai és leányai, sok jószága s cselédei. S a jólelkű, gazdag Jóbot mindenfelé tisztelték.

Történt azonban, hogy Isten megengedte a sátánnak, hogy próbálja ki, vajjon Jób igazlelkű marad-e akkor is, ha nagy csapások érik?

Nemsokára egy napon hírmondó jött Jóbhoz és így szólt:

— Rablók törtek birtokodra. Elhajtották igavonó barmaidat és megölték béreseidet...

A hírmondó nem végezte még beszédét, amikor már másik jött e szavakkal:

— Nagy tűz csapott le az égből és megemészté nyájaidat a pásztorokkal együtt.

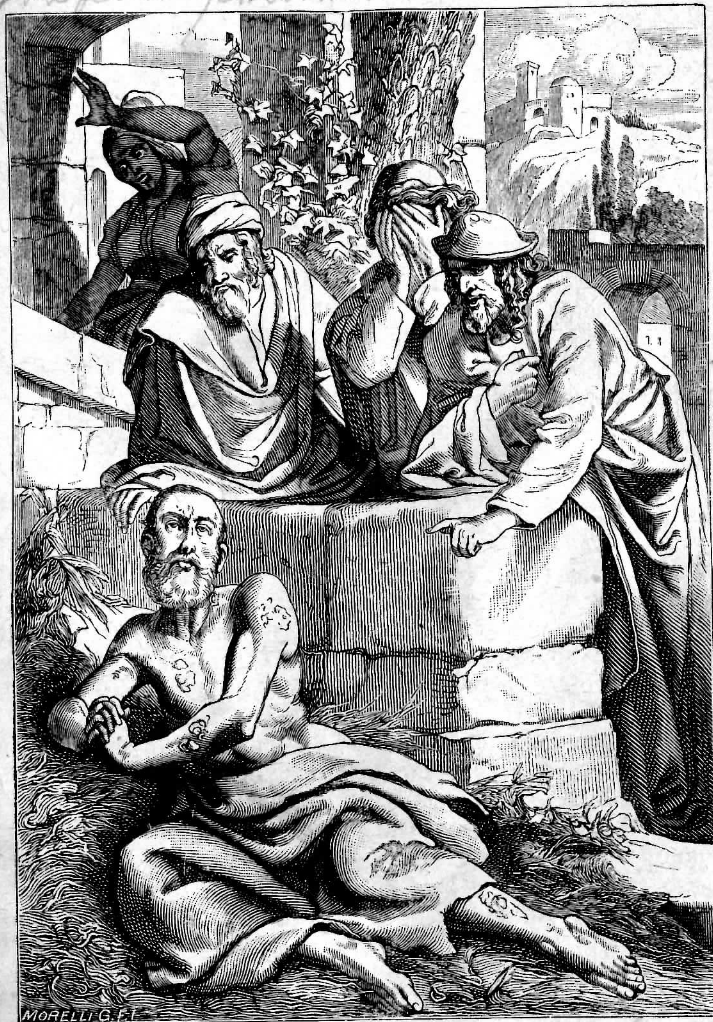
Nyomban ott volt a harmadik hírmondó is újabb csapás hirével:

— Uram! — mondá — a ház, melyben fiaid és leányaid egybegyűlve lakmároztak, összedült és agyonzúzta valamennyi gyermekedet.

E nagy csapások fájdalommal töltötték be Jób szivét. De azonnal megnyugodott az isteni akaratban. És imádással borult földre, e szavakat mondván:

— *Az Úr adta, az Úr elvette — áldott legyen az Úr neve!*

A csapások azonban nem értek még véget. Jóbnak egész testét irtózatos kelések és fekélyek lepték el. A türelmes Jób megadással vonult el egy szemétdombra és ott vakargatta cseréppel a sebeit. Felesége gúnyolta őt s jámbor béketűrésére azt mondta, hogy haszontalan együgyűség. Jób azonban így felelt:

A béketürő Jób

— *Ha a jókat elfogadtuk az Istennek kezéből, miért ne vegyük el a rosszat is?*

Jóbnak három jó barátja volt. Mikor ezek meghallották bajait, eljöttek, hogy vigasztalják őt. De, midőn Jób fájdalmában siránkozott, barátai szemrehányást tettek neki. Ők ugyanis azt hitték, hogy az Isten *bűneiért* sújtja Jóbot csapásokkal. Jób azonban tudta, hogy ártatlan és minden reményét az Úrba vetette.

És Jób nem is csalatkozott. Az Úr bőven jutalmazta béketűrő hűségét és kétszeresen visszaadta mindenét. Egészsége helyreállott, újra lettek fiai és leányai s Jób ezentúl boldogan élt sok-sok évig, halálának napjáig.

Isten ilykép megmutatta, hogy a csapást és a szenvedést néha *megpróbáltatásul* küldi reánk.

70. Az istenfélő Tóbiás.

1. *(Tóbiás lelkiismeretessége.)* Az asszir fogság idejében számos fogoly izraelita élt Ninivében, Asszíria fővárosában. Volt köztük egy istenfélő, derék ember, akit *Tóbiásnak* hívtak. Gyermekkora óta mindig istenesen élt, megtartotta vallásának parancsait s őrizkedett a rossz társaságtól. Fiát, kinek szintén *Tóbiás* volt a neve, minden jóra s jámborságra oktatta.

Tóbiásnak a felesége egy napon egy kis gidát kapott ajándékba. Mikor hazahozta s megmutatta urának, a becsületes Tóbiás rögtön így szólt hozzá:

— Nézz utána, vajjon nem lopott jószág-e? És, ha igen, add vissza a gazdájának. Mert *lopott dolgot sem enni, sem érinteni nem szabad.*

2. *(Tóbiás szeretete felebarátjai iránt.)* Tóbiás szeretettel vigasztalta s intette fogolytársait és mindenét elosztotta közöttük. Az éhezőknek ételt adott, a mezíteleneket ruházta s a halottakat eltemette. A kegyetlen asszír király ugyanis igen sokat megöletett a foglyok közül s megtiltotta, hogy eltemessék őket. De Tóbiás nem félt irgalmasságot cselekedni és éjjel ment el a holtakat eltemetni.

3. *(Tóbiás megpróbáltatást szenved.)* Tóbiás egy alkalommal nagyfáradtan jött haza és házának a fala mellé telepedett pihenésre. A feje fölött fecskefészek volt. A fészekből piszok hullott szemeibe, és Tóbiás *megvakult.* De ő panasz nélkül viselte a sorsát és továbbra is állhatatos maradt az Úr félelmében.

4. *(A fiatal Tóbiásnak utazása.)* Egy napon a világtalan Tóbiás magához hivta fiát és így szólt hozzá:

— Fiam! mikor még kicsiny voltál, 10 talentum ezüstöt adtam kölcsön *Rágesben* egy barátomnak. Menj el hozzá Médorszába s kérd meg tőle a tartozást.

A fiatal Tóbiás kész volt útra kelni; de nem tudta, merre menjen. Elment tehát, hogy vezető utitársat keressen. S íme, alig lépett ki a házból, egy útrakészült, szép ifjú állott előtte.

Ráfáel főangyal volt, emberi alakban.

De Tóbiás ezt nem tudta. Köszöntötte az idegent s így szólt hozzá:

— Jó ifjú! Mondd, tudod-e az utat, mely Médországba viszen?

— Tudom — felelte az angyal.

Tóbiás erre nagy örömmel vezette be atyjához az ismeretlen ifjút. És Ráfáel megigérte, hogy Tóbiást elvezeti s visszahozza baj nélkül.

A két ifjú tehát útnak indult. Tóbiással tartott az ő hűséges kis kutyája is. Estére már elérték a *Tigris* nevű folyót. Tóbiás a víz széléhez ült, hogy megmossa lábait. De ekkor egy nagy hal úszott feléje, és ő igen megijedt. Ám az angyal biztatta őt, hogy fogja meg kopoltyúján s húzza ki a partra. Miután ez megtörtént, mondá ismét az angyal:

— Bontsd föl ezt a halat, vedd ki s tedd el az *epéjét,* mert ez hasznos orvosság lesz.

Tóbiás ezt megtette. A halat azután megsütötték, ettek s ismét tovább mentek.

Az Úr angyala Tóbiást egy rokonához vezette. A jó rokon Tóbiást nagy szivességgel fogadta és két hétig marasztalta házában. Ráfáel ez idő alatt elment Ráges váro-

szemrehányást = Vorwürfe
csalatkozik = sich täuschen
bőven = reichlich
fecske
fészek = Nest
hull = fallen
helyreállít = herstellen
érinteni = anrühren

sába s elhozta a kölcsönadott pénzeket. Ezekután elbúcsuztak s hazafelé indultak.

Útközben az angyal így szólt Tóbiáshoz:

— Hazatérve, járulj atyád elé, csókold meg őt s kend meg az ő szemeit a halepével. S atyád ismét látni fog.

5. *(Az ifjú Tóbiás hazatérése.)* Míg Tóbiás rokonánál tartózkodott, jó szülei nyugtalanul és aggódva várták őt haza. Édesanyja mindennap egy közel fekvő dombtetőre sietett és onnan nézte sokáig az utakat. De hiába; mert Tóbiás nem jött még, és az anya szomorúan, sírva tért haza.

Végre egyik napon mégis látta jönni a fiát. Boldog szívvel futott haza férjéhez az örömhírrel. És íme, már a kis kutya is farkcsóválva, vigan futott hírmondónak előre. Az öreg, vak Tóbiás kiment fia elé. És csakhamar egymás nyakába borultak és sírtak örömükben. Ezután a fiatal Tóbiás megkente a halepével édesapja szemeit. És az öreg Tóbiás *visszanyerte látását.*

S a kis család boldogan dicsérte a mindenható, jó Istent.

6. *(Az Úr angyala megismerteti magát.)* A Tóbiás-család mély hálát érzett a jó utitárs iránt és az öreg Tóbiás gazdagon akarta őt jutalmazni. De ekkor az angyal így szólt:

— Áldjátok az ég Urát, mert nagy jót tett Ő veletek. *Többet ér az imádság, böjt és alamizsna, mint a világ minden kincse.* Amikor te könnyek között imádkoztál s eltemetted a holtakat, én az Úr elé vittem a te könyörgésed. Mert én Ráfáel vagyok, az Úrnak egyik főangyala.

Így szólván, az angyal eltünt. A jámbor család pedig földre borult és sokáig áldotta az Úristent.

7. *(Az öreg Tóbiásnak intései fiához.)* Midőn az öreg Tóbiás érezte, hogy közeledik halálának ideje, előhívta fiát és így szólt hozzá:

— Halljad, fiam, szavaimat és őrizd őket szivedben.

— Mikor Isten elveszi a lelkemet, temesd el a testemet. *Tiszteld édesanyádat* életének minden napján keresztül. Mikor ő is betölti majd életének idejét, temesd mellém.

Tóbiás megkeni a halepével vak atyjának szemeit.

— Ne feledkezzél meg Istenről sohasem és *óvd magad a bűntől.* Különösen óvd magad minden *tisztátalanságtól.* Soha *kevélység* ne legyen se szivedben, se szavadban, mert belőle ered minden veszedelem.

— *Adj alamizsnát* vagyonodból és *egy* szegénytől se fordítsd el az orcádat. Ha sokad lesz, bőven adj; ha kevesed lesz, adj örömest kevésből is. Mert az alamizsna megszabadít a bűntől és az örök haláltól.

— Aki neked dolgozik, *mindjárt add meg annak bérét.*

— Amit nem akarsz, hogy más neked cselekedjék, *te se tedd azt másnak.*

— Ne félj, fiam! Bár szegényen éljünk, sok javunk lesz mégis: hogyha *Istent féljük, ha elkerülünk minden bűnt és ha jót cselekszünk.*

És Tóbiás így felelt:

— Mind, amiket parancsoltál, megcselekszem, jó atyám!

71. A hőslelkű Judit.

1. *(Betúlia ostroma.)* Az asszír király elküldötte *Holofernesz* nevű hadvezérét, hogy hódítsa meg Júdaországot. A hadvezér elindult nagy seregével s egymásután foglalta el Júdaország városait, kegyetlenül leöldösvén a lakókat. Így jutott az asszír sereg *Betúlia* városhoz. Holofernesz e várost úgy körülzárta seregével, hogy a lakók ivóvízhez sem juthattak.

Nemsokára rettenetes szomjúság kínozta a lakósokat. Végre is azt határozták, hogy a várost öt nap mulva föladják, hacsak addig az Úristen nem küld segítséget.

Élt ekkor a városban egy gazdag özvegy, kit *Juditnak* hívtak. Igen szép és fiatal volt, de egyszersmind istenfélő s tiszta lelkű. Mikor Judit megtudta a lakósoknak elhatározását, fölkereste a városnak tanácsadó véneit és így szólott hozzájuk:

— Miért szabtok határidőt az Úr irgalmának? Tartsunk inkább alázatos bűnbánatot, és az Úr majd megszabadít minket.

A hős Judit megöli az asszír vezért.

A vének erre így feleltek:

— Mind igaz, amiket mondasz. *Könyörögj tehát érettünk,* mert te szent és istenfélő asszony vagy.

Judit ekkor bezárkózott házába, hogy böjtöljön és ájtatosan imádkozzék. S az Úristen meghallgatta imádságát, *megvilágosítván az ő értelmét.* S íme, Judit csakhamar módot talált, mellyel népét megmenthesse.

2. *(Judit az ellenség táborába megy.)* Judit elhatározta, hogy fölkeresi Holofemeszt saját táborában. Felöltötte legszebb ünneplő ruháját. Drága aranykarkötőkkel, gyűrűkkel és fülönfüggő karikákkal ékesíté föl magát. És miután így fölkészült, maga mellé vette szolgálóját és az ellenségnek táborába ment.

A két asszonyt azonnal a hadvezér szine elé vezették. A bátor özvegy tetszett Holofernesznek. És a vezér megengedte, hogy Judit és szolgálója járhat-kelhet mindenfelé szabadon.

3. *(Judit megöli az asszír vezért.)* Négy nap mulva Holofernesz nagy lakomát rendezett és meghívta rá Juditot is. Holofernesz mérték nélkül itta a bort és csakhamar részegen dült ágyára és elaludt. A vendégek eltávoztak s nemsokára csendes volt az egész tábor.

Ekkor Judit odalépett az ágyhoz, levette az alvó vezér kardját és az Úrhoz fohászkodott e szavakkal:

— Ó Istenem! erősíts meg ez órában!

S a hős asszony két csapással levágta az asszír vezér fejét. A levágott főt betakarta egy pokrócba és átadta cselédjének, aki már a sátor előtt várta őt egy tarisznyával. Ezek után mindketten eltávoztak s visszatértek a városba.

A városban Judit rögtön összehívta a népet és fölmutatta Holofernesz véres fejét, így kiáltván:

— Dicsértessék a mi Urunk Istenünk, ki *nem hagyja el azokat, akik Benne bíznak!*

4. *(Az asszír sereg megszalad.)* Másnap reggel Betúlia férfiai fegyvert fogtak s kirohanván a városból, megtámadták az ellenség táborát. **Az asszírok csak most vették észre**

Eszter királyné a király előtt.

Holofernesz halálát. S a vezér nélkül maradt sereg ijedtében megfutott.

Így mentette meg Isten az ő népét egy jámbor asszony keze által.

72. Az alázatos Eszter.

1. *(Eszter királyné lesz.)* A babiloni fogság után a zsidók visszatértek hazájukba. Volt azonban sok olyan is, aki Babilonban maradt. Ilyen volt az istenfélő *Mardókeus* és gyámleánya, *Eszter*. A szépséges és szerény Esztert *Aszvérus*, a perzsa király megkedvelte s feleségül vette.

2. *(Mardókeus megmenti a király életét.)* Történt, hogy két udvari tiszt összebeszélt, hogy megölik a királyt. Mardókeus fölfedezte ezt az összeesküvést és Eszter által hírül adta a királynak. A hűtlen tisztek csakhamar elvették méltó büntetésüket. A dolgot pedig, úgy, amint volt, krónikába jegyezték.

3. *(A gonosz Ámán a zsidók ellen tör.)* Nemsokára a király *Ámánt* tette kormányzóvá országában. Ámán igen gőgös volt és gyűlölte a zsidókat. De legjobban gyűlölte ő Mardókeust, ki nem akart őelőtte térdet hajtani. Ámán azért rábeszélte a királyt, hogy ölesse meg a zsidókat. És a király kiadta a parancsot, hogy bizonyos napon öljenek meg *minden* zsidót az országban. Nagy siránkozás lett erre a zsidók között. Mardókeus pedig kérte Esztert, hogy menjen be a királyhoz s könyörögjön a zsidókért.

4. *(Eszter a király előtt.)* A perzsa királyhoz nem volt szabad hívás nélkül bemenni, mert aki ezt megteszi, azt azonnal megölik, kivéve, ha a király feléje nyujtja vesszőjét, kegyelmének jeléül.

Eszter három napig böjtölt és imádkozott. Ezután magára vette királynői ruháját és a királynak szine elé járult. A király fényes trónon ült haragtól szikrázó szemekkel. Látván Eszter a királynak tekintetét, úgy megijedt, hogy sápadtan összeesett. A király szíve azonban megesett őrajta. S megérintvén vesszejével, így szólt hozzá:

— Ne félj, Eszter! nem halsz meg; mert bár e törvény *mindenkit* ér, *te alóla ki vagy véve*... Mi a kívánságod?

Eszter így szólt:

— Ha úgy tetszik a királynak, jöjjön hozzám Ámánnal a lakomára, melyet készítettem. És akkor majd elmondom a kérésemet.

És a király megigérte, hogy elmegy.

5. *(A király megjutalmazza Mardókeust.)* Aznap éjjel a király nem tudott jól aludni. Elrendelte tehát, hogy hozzák elő országának krónikáját s olvassanak föl belőle. A többi között fölolvasták azt is, hogy miképen mentette meg Mardókeus a királynak életét. A király ekkor azt kérdezte:

— Micsoda jutalmat kapott Mardókeus ezért a nagy szolgálatáért?

— Épenséggel semmit sem! — felelték a körülállók.

A király erre meghagyta, hogy küldjék hozzá Ámánt. Ámán épen ezen a napon akarta a királyt arra kérni, hogy akasztassa föl a zsidó Mardókeust.

A király kérdé Ámántól:

— Mit kell azzal cselekedni, kit a király megtisztelni kíván?

Ámán ekkor, azt hivén, hogy *őt* akarja megtisztelni a király — így felelt:

— Azt az embert, kit a király megtisztelni kíván, díszes, királyi ruhába kell öltöztetni és a király lovára kell felültetni. Az országnak legelső főembere vezesse őt körül és ezt kiáltsa: Ime, ilyen tiszteletet nyer az, kit a király megtisztel!

A király ekkor így szólt Ámánhoz:

— Menj és mindezt szóról-szóra cselekedjed meg — *Mardókeussal.*

A gőgös Ámán megalázva távozott és keservesen teljesíté királyának parancsát.

6. *(Az alázatos Eszter győz a gőgös Ámán fölött.)* A perzsa király megtartotta igéretét és Ámánnal elment

Eszter lakomájára. És a király megkérdezte Esztertől, hogy mi a kívánsága. Mondá Eszter a királynak:

— Ó király! ha kedves vagyok előtted, esedezem, hagyd meg az én életemet és ártatlan nemzetemet! Mert kegyetlen ellenségünk a te nevedben akar minket kipusztítani.

— Ki meri ezt cselekedni? — kérdezte most a király.

— *Ámán*, a mi leggonoszabb ellenségünk! — felelte a királyné.

A király erre nagy haraggal fölkelt és a gonosz Ámánt halálra ítélte. A királynak egyik tisztje ekkor így szólt:

— Ámán házának udvarán magas akasztófát állíttatott Mardókeus számára...

— Akasszátok *őt* reája! — parancsolta a király.

És így Ámán került oda, ahová ő Mardókeust szánta.

A zsidó nép meg volt mentve. És a király Mardókeust emelte a gőgös Ámán helyébe.

Eszter, aki szépségeért királynévá emeltetett, aki egyedül volt kivéve a szigorú törvény alól, aki népeért könyörgött a királynál — előképe a *Bold. Szűz Máriának*, aki lelkének kiváló szépségeért a mennyország királynéja lett, ki minden ember közül egyedül volt kivéve az áteredő bűn alól és aki az Úristennek trónja előtt híveiért könyörög.

Jézus Krisztus néhány példabeszéde és tanítása.

73. A magvető.

(Jézus tanítása *Isten igéjének hallgatásáról.*)

A Genezáret-tónak partján egy napon Jézust sok nép vette körül, hogy szavait hallgassa. Jézus beült egy hajóba s onnan beszélt, így szólván:

— Egy földműves a földjére ment, hogy magot vessen beléje. Amint vetett, némelyik mag az *útfélre* esett; és ezeket megették a madarak. — Némelyik mag *kősziklára* esett; ezek ugyan kikeltek, de gyökerük gyenge volt és nemsokára elszáradtak. — Némely mag meg *tövis közé* hullott; s a tövisek csakhamar elfojtották őket. — Végre némely mag *jó földbe* jutott; ezek aztán kihajtottak és bőséges termést hoztak.

A tanítványok megkérdezték Jézustól, hogy mit jelent e példabeszéd. Az Üdvözítő így felelt:

— A mag — *Isten igéje.* Az *útfélre* esett magok azokat jelentik, akik ugyan hallgatják az Úr igéjét, de azután jön az ördög és kiszedi szívükből a szent igéket, nehogy a hit üdvözítse őket. — A *kősziklára* esett mag az olyan embert jelenti, aki Isten szent igéjét örömest befogadja, de hitének felületes a gyökere és kivész a kisértésnek idején. — A *tövis közé* hullott mag azt jelképezi, kiben ugyan megmaradt az Úr igéje, de csakhamar elfojtja a gond, gazdagság s gyönyörűség. — A *jó földbe* jutott maghoz hasonlít az Úr igéje annál, aki szíve mélyén híven őrzi az igét és türelmesen várja annak bő termését.

*

Mondá Jézus végezetül:

— Boldogok, kik *hallgatják* az Úr igéit és *megtartják* őket.

74. A tékozló fiú.

(Jézus tanítása a *bűnbánatról.)*

Az Úr Jézust számos bűnös követte. Ezért néhány képmutató farizeus megrótta az Üdvözítőt. Jézus egy szép példázattal felelt, mondván:

Egy embernek két fia volt. A fiatalabb mondá neki:

— Atyám! add ki örökségemet.

És az atya kiadta az örökséget. A fiú pedig összeszedte mindenét és elment messze, más országba. Itt azután bűnös élet mellett eltékozolta örökségét, úgy hogy semmije sem maradt neki.

Nemsokára már az éhség gyötörte őt. Elment tehát s beállott egy uraságnál kanásznak. Nagy volt az ő nyomora. Úgy, hogy még a moslékot is megkívánta, mit a disznók faltak vala.

És íme, ekkor *magába szállt* s elgondolta sorsát, mondván: — Ó, hány béres bővelkedik az én atyám házában, míg én itt majdnem éhen halok!... De *fölkelek és atyámhoz megyek* és mondom neki: Atyám! vétkeztem az Ég ellen és te ellened. Nem vagyok már méltó arra, hogy fiadnak neveztessem. Fogadj be csak béreseid közé engem.

És fölkelvén, atyjához ment. Jó atyja meglátta őt már messziről és irgalmasan hozzáfutott, megölelte s megcsókolta őt.

És a fiú így szólott:

— Atyám! vétkeztem az Ég ellen és te ellened. Nem vagyok már méltó arra, hogy fiadnak neveztessem...

De az atya így kiáltott szolgáihoz:

— Hozzátok elő hamar a legjobb ruhát és öltöz-

A tékozló fiú megtérése.

tessétek fel őt! Gyűrű jöjjön kezeire, sarú az ő lábaira! Öljetek le hízlalt borjút, hogy együnk és vígan legyünk! Mert a fiam meghalt vala s föltámadott, elveszett és megtérült.

★

— Bizony, bizony mondom nektek — szólott Jézus végezetül — *nagy öröm lesz a mennyben egy megtért bűnösön.*

75. Az irgalmatlan szolga.

(Jézus tanítása a *megbocsátásról.*)

Egy alkalommal az Úr Jézus arról adván tanítást, hogy *bocsássunk meg az ellenünk vétőknek* — a következő példázatot mondotta:

Egy király egykor számadásra szólította szolgáit. Az egyik szolga 10.000 talentummal tartozott és nem tudta azt megfizetni. A király azért elrendelte, hogy a szolgát családostul, mindenestül adják el a tartozásnak fejében. De a szolga leborult a király előtt s így könyörgött:

— Ó légy türelmes! és én mindent megfizetek neked.

És a király könyörült a szolgán és *elengedte* egész tartozását.

A szolga kiment s találkozott egy társával, aki 100 tizessel volt adósa. És a szolga megragadta adósát és fojtogatta, így kiáltván:

— Fizesd meg, amivel tartozol!

Szolgatársa könyörögve borult az ő lábaihoz, mondván:

— Ó, légy türelmes! és én mindent megfizetek neked.

De a szolga nem hallgatott reája és társát a tömlöcbe záratta.

Látván ezt a szolgatársak, igen elszomorodtak s az egészet elmondották a királynak. A király ekkor előhívta a szívtelen szolgát és haraggal így szólt hozzá:

— Álnok szolga! Könyörögtél, és én minden adósságot elengedtem tenéked. Nem kellett volna-e neked is könyörülni társadon?

És a király elzáratta a szolgát, míg adósságát le nem fizeti.

★

— *Így cselekszik* — mondá Jézus végezetül — *az én Atyám is azzal, aki szívből nem bocsát meg felebarátjának.*

1 talentum = 7550 korona; 1 tizes (dénár) = 50 fillér. Tízezer talentum tehát több, mint 75 millió korona, míg 100 tizes csak 50 korona.

76. Az imádságról.

(Jézus tanítása az *imádságról.*)

1. *(Az Úr imádsága.)* Jézus sokat imádkozott és gyakran inté hallgatóit, hogy imádkozzanak.

A tanítványok egy ízben kérték Jézust, hogy tanítsa meg őket *imádkozni.*

Az Üdvözítő így felelt:

— Ha imádkoztok, ezt mondjátok: Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben, szenteltessék meg a Te neved, jöjjön el a Te országod, legyen meg a Te akaratod, miképen a mennyben, azonképen itt a földön is. Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma. És bocsásd meg a mi vétkeinket, miképen mi is megbocsátunk az ellenünk vétőknek és ne vígy minket kisértetbe, de szabadíts meg a gonosztól. Amen.

Hogy *bizalommal* imádkozzunk, arra Jézus így oktatott bennünket:

— Kérjetek és megadatik nektek. Keressetek és találtok. Mert mindazt, amit *hittel* kértek, megnyeritek.

Jöjjetek hozzám mindnyájan, kik fáradoztok és terhelve vagytok — és *nyugodalmat* talál a ti lelketek!

★

2. *(A farizeus és a vámos.)* Az imádság úgy kedves az Isten előtt, ha *alázatos szívvel* mondjuk. Erre oktat Jézus egyik példázata, mely így szól:

Két ember ment föl a templomba imádkozni: egy farizeus és egy vámos.

A *farizeus* előre állt és eképen imádkozott:

— Hálát adok néked, Isten, hogy nem vagyok olyan álnok s bűnös, mint a többi emberek és mint ez a vámos is. Kétszer böjtölök hetenként és tizedet adok minden vagyonomból.

A *vámos* pedig elvonult a templom egyik szögletébe és szemlesütve, mellét verve imádkozott, így szólván:

— Ó Istenem! légy irgalmas hozzám, bűnös emberhez!

*

— Bizony, bizony mondom nektek — mondá Jézus végezetül — ez a vámos *igazabban* ment haza, mint a másik. Mert *aki magát felmagasztalja — megaláztatik, és aki magát megalázza — felmagasztaltatik.*

77. A gazdagságról.

(Jézus tanítása *a földi javak helyes használatáról.*)

1. *(A dúsgazdag és a szegény Lázár.)* Egy alkalommal az Úr Jézus ezt a példabeszédet mondotta hallgatóinak:

Volt egy gazdag ember, aki bársonyban és bíborban járt és mindennap fényes módon lakmározott. Egy Lázár nevű koldus pedig fekélyektől elborítva s éhesen feküdt az ő háza előtt. A szegény Lázár bizony sokszor megkívánta a gazdagnak asztaláról földre esett ételhulladékot, de senki sem adott neki belőle. Csak az ebek jöttek hozzá s nyaldosták a sebeit.

Történt azonban, hogy a koldus meghalt, s az angyalok *Ábrahám kebelébe* vitték. De meghalt a gazdag is, s a *pokolba* taszíttatott.

A dúsgazdag a pokolban nagy kínokat szenvedett. Midőn pedig föltekintett, igen távol Ábrahámot látta s Lázárt az ő kebelében. A gazdag ekkor így kiáltott:

— Ó Atyám, Ábrahám! könyörülj énrajtam s küldd el Lázárt, hogy vízbe mártván ujjahegyét, enyhítse meg nyelvemet. Mert irtóztató kínt szenvedek e lángokban.

Mondá neki Ábrahám:

— Jusson eszedbe, hogy elvetted a jókat életedben, Lázár pedig a rosszakat. Most tehát *ő* vigaszt élvez, *te* ellenben gyötörtetel.

A szegény gazdag így szólt ismét:

— Kérlek, küldd el őt legalább az én atyámfiaihoz; és intse meg őket, nehogy ők is ide jussanak.

Ábrahám azonban így felelt:

— Van Mózesük s prófétáik, hallgassanak azokra!

— Ó azt nem teszik! — mondá ismét a gazdag — hanem hogyha valaki a *holtak közül* megy hozzájuk, akkor aztán bűnbánatot tartanak.

Ábrahám erre így válaszolt:

— Ha Mózest és a prófétákat nem hallgatják, akkor annak sem hisznek, ki feltámad a holtak közül.

*

2. *(A gazdag ifjú.)* Egy előkelő, gazdag ifjú járult egykor Jézus elé s tisztelettel térdet hajtván, kérdezé őt, mondván:

— Jó mester, mit cselekedjem, hogy elnyerjem az örök életet?

Mondá néki Jézus:

— Ha az örök életre akarsz bemenni, tartsd meg a parancsolatokat.

— Mely parancsolatokat? — kérdezé az ifjú.

Mondá neki Jézus:

— Hiszen tudod őket: Ne ölj, ne paráználkodjál, ne lopj, ne szólj hamis tanuságot, atyádat és anyádat tiszteljed, szeressed felebarátodat, mint önmagadat...

Felelé az ifjú:

— Mester, mindezeket megtartottam gyermekkorom óta. Minek hijával vagyok még?

Jézus erre szeretetteljesen reá tekinte s mondá:

— *Egynek* még hijával vagy. Ha *tökéletes* akarsz lenni, akkor menj és mind, amid van, add a szegényeknek s aztán jöjj és kövess engem.

Az ifjú hallván ez igéket, szomorú lőn a szivében és bánkódva távozék — mert gazdag s igen sok jószága vala.

*

Jézus pedig a távozó után tekintett s mondá az ő tanítványainak:

— Bizony, bizony, mondom nektek, *nehéz* a gazdagnak bejutni a mennyországba.

78. Jézus, a jó pásztor.

Az Úr Jézus szerette magát pásztorhoz hasonlítani, aki nyája (azaz hívei) fölött szeretettel őrködik.

— Én vagyok — mondá — a jó pásztor. Ismerem az enyéimet, és engem is ismernek az enyéim. És életemet adom én a juhaimért.

— Vannak egyéb juhaim is melyek *más* akolból valók. És őket is el kell hoznom, hogy hallgassák szavaimat. És *egy* akol lesz és *egy* pásztor.

79. Jézus tanítása a világ végéről és az utolsó itéletről.

1. Az Úr Jézus kereszthalála előtt való napokon a világ végéről és az utolsó itéletről ezeket mondotta:

— Midőn Isten igéje már minden népnek hirdettetett, akkor jön a *végezet*. A nap sötét lesz, a hold elveszti fényét, a csillagok lehullanak és az egek megindulnak. A tengereknek rettenetes zúgásánál, szorongató félelemmel, borzadozva várják majd az emberek, hogy mi fog következni.

És az égen feltünik az Emberfiának jele: a *kereszt*.

A földnek minden nemzetsége jajgatni fog. S meglátják az Emberfiát nagy hatalommal s dicsőséggel közeledni az ég felhőiből.

És kiküldött angyaloknak harsonája fogja egybegyűjteni a világnak minden részéből a választottakat.

De *ezt* a napot és *ezt* az órát nem tudja senki, sem a földön, sem az égben, csak egyedül — *Isten*.

Vigyázzatok tehát és *imádkozzatok!* mert nem tudjátok, mely órában jön el a ti Uratok.

2. Az Emberfia végül eljön az ő fölségében és vele az angyalok. És fölségének székébe ül.

És előtte egybegyűlnek minden nemzetek. És Ő ekkor elválasztja őket egymástól. A *jók* az ő jobbja mellé állanak, a *rosszak* helye pedig balkéz felől leszen. És Ő így szól majd azokhoz, akik *jobbja* mellett állanak:

— *Jöjjetek, Atyám áldottai! Birjátok a kezdet óta nektek készített országot.*

Azokhoz azonban, akik balkéz felől lesznek, így szól:

— *Távozzatok tőlem, átkozottak! örök tűzbe, mely az ördögnek és az ő híveinek készíttetett!*

*

Mondá Jézus végezetül:

— *Az ég és föld elmúlnak, de az én igéim el nem múlnak.*

TARTALOM.

I. A világ teremtésétől Jézus Krisztus születéséig. (Ó-szövetség.)

II. Jézus Krisztus születése, élete, halála és feltámadása. (Új-szövetség.)

III. A keresztény Anyaszentegyház megalakulása és elterjedése.

FÜGGELÉK.

Néhány istenes alak a bibliai történetből.

Jézus Krisztus néhány példabeszéde és tanítása.

ANYAGBEOSZTÁS.

A nm. püspöki kar 1907. évi március hó 14-én tartott tanácskozmányának határozatából kiadott Tanításterv és Utasítások rendelkezése szerint az elemi népiskolák III—VI. osztályaiban a római kath. vallás tanításánál a következő bibliai anyagnak elvégzését írja elő:

III. osztály.

Ószövetségi történet a próféták koráig.

Részletesen: Világ teremtése. Az angyalok. Az első emberek. Ős-szüleink vétke s azok büntetése. Az eredeti bűn átöröklése, Isten igérete a Megváltóról. — Káin és Ábel. A vízözön. A bábeli torony. Ábrahám kiválasztása és békeszeretete. Melkizedek áldozata. (Szodoma büntetése. Ábrahám áldozata.) Isten igéretei. Izrael és fiai. (Egiptomi József. Jób.) — Mózes gyermekkora, menekülése, kiválasztása Izrael vezérévé. (Az egiptomi csapások.) Izrael kivándorlása. (Isten oltalmazza Izrael népét a vándorlás alatt.) A tízparancsolat kihirdetése. Izrael népe Kánaánban. Dávid király. A próféták. — A Fiúisten megtestesülése és Jézus élete a II. osztály anyaga szerint összefoglalva a II—VI. ágazat keretében.

IV. osztály.

Jézus élete és az apostolok rövid története Saul megtéréséig.

Részletesen: A világ teremtése, az angyalok, az első emberek és a bűnbeesés a bibliai elbeszélés összefoglaló ismétlésével, továbbá az ószövetségi történetnek harmadik osztálybeli anyagának rövid átismétlése összefoglaló kérdések segítségével. — Az Úr angyala előre hirdeti Jézus születését. Szűz Mária látogatása Erzsébetnél. Jézus születése. A pásztorok Jézus jászolánál. Jézus bemutatása a templomban. A napkeleti bölcsek. A szent család menekülése. A tizenkét éves Jézus. — Jézus megkeresztelése. A kánai menyegző. A kereskedők kiűzése a templomból. Jézus tanítása, apostolai és tanítványai. Jézus csodái: a kafarnaumi százados szolgájának meggyógyítása, a naimi ifjú föltámasztása, a háborgó tenger lecsendesítése, a csodás kenyérszaporítás. Jézus igérete az Oltáriszentségről. Szent Péter elsősége. Az apostolok törvényhozó hatalma. **Urunk szineváltozása. Az irgalmas szamaritánus. Az Úr imádsága. A tékozló fiú. Lázár föltámasztása. Jézus a gyermekek között. Az**

ünnepies bevonulás Jeruzsálembe. — Az utolsó vacsora. Jézus az Olajfák-hegyén. Jézus a főtanács és Pilátus előtt. Jézus keresztrefeszítése és halála. Jézus föltámadása. Jézus megjelenik tanítványainak. Szent Péter az Egyház látható feje lesz. Jézus mennybemenetele. — A Szentlélek alászállása az apostolokra. A jeruzsálemi hivek. Saul megtérése.

VI. osztály.

Ó- és újszövetségi történet.

Részletesen: A világ teremtése. Az első emberek és a bűnbeesés. Káin és Ábel. A vízözön. Noé fiai. A bábeli torony. Ábrahám kiválasztása, békeszeretete. Melkizedek áldozata. Szodoma büntetése. Ábrahám áldozata. Isten igéretei. Ézsau és Jákob. Izrael és fiai. Egiptomi József. — Mózes gyermekkora, a pusztába való menekülése, kiválasztása Izrael vezérévé. Az egiptomi csapások. Izrael kivándorlása. Isten megsegíti Izrael népét a vándorlás alatt. A tízparancsolat kihirdetése. A rézkígyó. Izrael népe Kánaánban. A bírák. Sámuel. Saul. Dávid. Salamon. — A próféták. Illés. Jónás. Fontosabb jövendölések a Megváltóról. A babiloni fogság. Dániel. A zsidók visszatérése. A Makkabeusok.

Az Úr angyala előre hirdeti Ker. Szent Jánosnak, majd azután Jézusnak születését. Szűz Mária látogatása Szent Erzsébetnél. Jézus születése. A pásztorok Jézus jászolánál. Jézus bemutatása a templomban. A napkeleti bölcsek. A szent család menekülése. A tizenkét éves Jézus a templomban. — Jézus megkeresztelése. A kisértés. Az első tanítványok. A kánai menyegző. A kereskedők kiűzése a templomból. Jézus tanítása, apostolai és tanítványai. Jézus csodái: az inaszakadtnak, a kafarnaumi százados szolgájának meggyógyítása, a naimi ifjú föltámasztása, a háborgó tenger lecsendesítése, Jairus leányának föltámasztása, Ker. Szent János halála. A csodás kenyérszaporítás. Jézus igérete az Oltáriszentségről. Szent Péter elsősége. Az apostolok törvényhozó hatalma. Urunk szineváltozása. — Mária és Márta. Lázár föltámasztása. Jézus megjövendöli szenvedését és föltámadását. Jézus a gyermekek között. Az ünnepies bevonulás Jeruzsálembe. Jézus megjövendöli Jeruzsálem pusztulását. Az irgalmas szamaritánus. Az Úr imádsága. A farizeus és a vámos. A tékozló fiú. A dúsgazdag és a szegény Lázár. A gazdag ifjú. Az utolsó itélet. — Az utolsó vacsora. Jézus az Olajfák-hegyén. Jézus Annás és Kaifás előtt. Szent Péter megtagadja Jézust. Judás kétségbeesése. Jézus Pilátus és Heródes előtt. Jézus keresztútja, halála, temetése, föltámadása. Jézus megjelenése az apostolok között és a bűnbánat szentségének rendelése. Szent Péter megkapja a főpásztori hivatalt. Jézus mennybemenetele. — A Szentlélek alászállása. Az első keresztény község. Az apostolok a főtanács előtt. Szent István vértanúsága. Saul megtérése. Az apostolok működése és halála.

Az egyháznak rövid története.

vontat = schleppen
gyomorgörcs = Krampf
folytatás = Fortsetzung
kihallgatás = Verhör
fogalmazó = Konzipist
főnökség = Behörde

8.80
1.50
3 —
6 —
1.20
6.60
27.00
28
15
80
50
50
669
350
310
100
210
70
60
80
29
50